

Leden van het HERDENKINGSCOMITE
13/4 - 1942 - 16/10

Ellen Santen, Amsterdam
Marie de Jong-Lagerwaard, Rotterdam
H. de Winter-van Tilborg, Rotterdam
C. Spits, Amsterdam
Th. van Veen, Zandvoort

REDAKTIE:

Tinus de Winter
Bas van der Plas
Dick de Winter

INTERNATIONAAL SOCIALISME

**Teksten van
Revolutionaire socialisten**

**Henk Sneevliet
Ab Menist
Willem Dolleman**

De foto's in dit boek zijn overgenomen met toestemming
van I.I.S.G., Vervoersbond F.N.V. en particulieren.
Eveneens dank aan het R.I.O.D. voor de medewerking.

1984
Druk: Van Lambaart/"Gramo"
Rotterdam

Voorwoord

Vorig jaar al, bij de herdenking van de honderdste geboortedag van Henk Sneevliet, was het Herdenkings Comité 13 April - 1942 - 16 October (voortzetting van het Sneevliet Herdenkings Comité) van mening dat er "iets" moest gebeuren. Het uitstekende boek van Max Perthus (P.P. van 't Hart) was uitverkocht. Wat lag meer voor de hand dan aan een nieuwe, aanvullende eigen uitgave te denken? Maar hoe en wat?

Het Comité heeft die taak toen opgedragen aan een redactie. Binnen het korte bestek van 100 pagina's moest die redactie een keuze zien te maken uit een zeer groot aantal week- en maandbladartikelen, pamfletten en manifesten van Sneevliet, Menist, Dolleman e.a. Die keuze was niet gemakkelijk. De redactie betreurt het nu al dat onderwerpen als o.a. "Storm in de Jordaan" (over het Jordaanoproer (juli 1934), de Burgeroorlog in Spanje (1936/1939), de pogingen van RSAP en NAS om zowel landelijk als internationaal tot bundeling van krachten te komen tegen fascisme, reactie en oorlog, de breuk met Trotsky, en het verval van de RVI (Rode Vakbewegings-Internationale) niet aan bod konden komen.

Het Comité is er van overtuigd, dat de geselecteerde artikelen e.d. niet alleen van betekenis kunnen zijn voor de ouderen, de tijdgenoten en medestrijders van Sneevliet e.a. Maar ook voor de jongeren die de historische periode niet hebben meegemaakt. Het Comité is van mening dat de klassenstrijd van NU niet los te koppelen is van de klassenstrijd van TOEN. Het Comité is zich bewust dat het niet bij gedenken en herdenken alléén mag blijven. Het hoopt dan ook dat de revolutionair-socialistische stellingname zoals die uit hierna volgende teksten naar voren komt, een inspiratie zal zijn tot revolutionair-socialistisch denken en handelen NU. In die verbinding van TOEN en NU ligt de actualiteit van de geselecteerde teksten. Die blijft, evenals de pijn over hun te vroege dood als gevolg van de nazi-terreur. Het Comité meent dat de redactie geslaagd is en een weloverwogen keuze gemaakt heeft. Het beveelt het boekje daarom van harte aan. Tegelijkertijd nodigt het iedere lezer/lezeres uit behulpzaam te zijn bij een zo groot mogelijke verspreiding.

Bestellingen, adressen kunnen worden gericht aan:

Marie de Jong-Lagerwaard
1e Kiefhoekstraat 30
3073 KT Rotterdam
telefoon: 010 - 84.30.87
giro: 223776

Inhoud

VOORWOORD	3
SNEEVLIET en de transportstaking van 1911 . .	4
SNEEVLIET in Nederlands-Indië	14
SNEEVLIET in China	39
SNEEVLIET en de "muitelij"	
op de "Zeven Provinciën"	64
DE ALGEMENE WERKLOZEN BOND	74
DE TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN IN 1937 .	77
DE R.S.A.P. IN HET VERZET:	
Het MARX - LENIN - LUXEMBURG FRONT/	
Het DERDE FRONT	91
SNEEVLIET's ACTIVITEITEN, beknopt overzicht	105

HENK SNEEVLIET en de zeelieden- en bootwerkersstaking van 1911

Inleiding

'De tijden worden groot van verandering.' Zo begint Henriëtte Roland Holst (HRH) haar voorwoord in de brochure van haar politieke vriend Sneevliet (zie literatuuropgave). Met een paar forse streken schildert ze de lange periode van kapitalistische hoogconjunctuur die, met een enkele onderbreking, van circa 1896 tot 1914 zou duren.

"Het kapitalisme bloeit op in een laatste fase van geweldige uitbreiding. Het kan die uitbreiding slechts bereiken door alle leuzen der opkomende liberale bourgeoisie te verkeerren in haar tegendeel. In plaats van "vrijhandel" - klinkt het: bescherming, verhoging der invoerrechten, afsluiting der volkeren van elkander door economische scheidsmuren. In plaats van "vrede" - onophoudelijke verzwaring der militaire lasten, imperialisme, koloniale roof- en moordtochten. In plaats van "demokratisering van den staat en sociale hervormingen" - reaktionaire politiek, uitzonderingswetten voor belangrijke kategoriën van arbeiders, gewelddadig neerslaan van massa-bewegingen, stilstand op sociaal gebied. (...) Naast de bedrijfs-organisatie der kapitalisten in de industrie, het transportbedrijf, de bouwvakken, enz., staat hun aaneensluiting in patroonsbonden, wier voornaamste doel de bestrijding der vakbeweging is. De machtigste dier patroonsorganisaties gelijken trotsche burchten, ongenaakbare vestingen, die door de arbeidersbataljons van één bedrijf, hoe hecht aaneengesloten en goed gedisciplineerd ook, nauwelijks bedwongen worden. En mochten zij zich eenigermate bedreigd voelen, dan staan politie, justitie en leger, de waakhonden van het kapitaal, gereed om de indringers te bespringen."

Maar wat betekenen deze maatschappelijke verschijnselen voor de arbeidersklasse? Welke consequenties moeten hieruit, met name voor de strijdwijze, getrokken worden?

Henriëtte Roland Holst vat een aantal tendenzen kernachtig samen:

1. de noodzaak van centralisatie van de vakbeweging;
2. verscherping van de klassetegenstellingen; dit betekent voor de massa's de noodzaak onmiddellijk zelf en direkt de klassenstrijd te voeren;
3. deze kapitalistische ontwikkeling zal de afstand tussen georganiseerde en niet-georganiseerde arbeiders verkleinen;
4. de politieke en de economische aktie zullen elkaar steeds meer naderen, zich verstrengelen om uiteindelijk in elkaar te vloeien.

Deze ontwikkelingsverschijnselen manifesteren zich zowel op internationaal als op nationaal niveau. Volgens Henriëtte Roland Holst wijzen ze in één richting, leiden ze tot één alles-overheersende opgave: overbrugging van de tegenstellingen in het proletariaat, oplossing



Het H.B. der N.V. in begin 1911. Zittende v.l.n.r.: M. v. d. Tempel, Westerneng, de Bunje, Moltmaker, v. Beugen, Sneevliet, Verton, van Braambeek. Staande v.l.n.r.: v. 't Slot, (Nathans), v. d. Veen, Smak.

van de tegenstellingen in het socialistische kamp in een, zo meent ze, hogere eenheid. Dat houdt in: opheffing van de tegenstellingen tussen het syndicalistische, revolutionaire NAS en het moderne, reformistische NVV; en tegelijk óók: het begraven van de strijdbijl tussen de revisionistische SDAP, die steeds meer tenderde naar ingroei in de bestaande maatschappij, en haar radicale, revolutionaire afsplitsing, de SDP. Bovendien zou dit betekenen dat de verhouding politieke partij - vakbeweging grondig ter discussie gesteld zou moeten worden. Maar één ding stond tegelijkertijd óók vast; dit alles kon slechts gebeuren op basis van revolutionaire sociaal-democratische beginse-len.

Was die revolutionaire sociaal-democratie in houding en gedrag terug te vinden bij de SDAP? Bood de transportstaking van 1911 de SDAP immers niet de volle gelegenheid die revolutionair-sociaal-democratische taak te vervullen?

Maar helaas, zo klaagt HRH, slechts een kleine, nog zwakke fractie van de nederlandse sociaal-democratie, de SDP, heeft die taak erkend en vervuld. De SDAP door haar ledental en invloed, in de algemeene opinie geldend als DE politieke partij van het proletariaat, is in die taak tekort geschoten (...). Zij heeft meegeholpen bij de syndikalistische voorstelling te versterken en te bestendigen als zou de SDAP niet de partij van het proletariaat, maar die van een fractie daarvan, van de beter gesitueerden en meer geschoolden onder de arbeiders zijn. Zij heeft scharen van dappere, opofferingsgezinde, min of meer bewust socialistisch voelende, maar nog niet klaar denkende mannen en vrouwen uit het proletariaat verder van zich afgestooten - en de eenzijdigheid en de kortzichtigheid der NVV-kringen versterkt. En dat in een tijdperk als het tegenwoordige, nu de telkens-opnieuw dreigende wereldoorlog de arbeider in alle landen elk oogenblik, historisch gesproken, in de noodzakelijkheid kan brengen van de uiterste inspanning en de grootst-mogelijke samentrekking hunner krachten. En bovenal: zij (de SDAP) heeft het wezen van het socialisme voor de oogen der arbeiders verduisterd.

Heeft dan het NVV die noodzakelijke eenheidsgedachte op de grondslag van revolutionaire sociaal-democratie bevorderd? Nee, ook al niet, want zo hekelt HRH, het NVV had haar "dogmatische" eenzijdigheid en "stelselmatig" anti-syndikalisme, zeker van haar leiders, moeten overwinnen. Zij had de verbinding tot stand moeten brengen tussen syndikalistische en modernen. Zij had de feitelijke eenheid, 'nog verduisterd door reeds half-overwonnene tegenstellingen en voornamelijk door persoonlijke veeten' moeten uitstralen. Zij had - daarop legt HRH de nadruk - moeten steunen met alle kracht die in haar was; haar sprekers, haar pers, haar economische en politieke macht hadden als één muur moeten staan rondom de stakende zeelieden en bootwerkers; in haar optreden hadden de nog-twistende broeders hun eenheid van morgen moeten voorvoelen.

En voor het revolutionaire NAS, wat had een dergelijke revolutionaire opstelling van SDAP en NVV voor haar kunnen betekenen? Bij de NAS-

mannen, zo meent HRH, had wellicht het besef gedaagd, dat de sociaal-democratie nog iets anders is dan de louter-parlementaire partij waarvoor hunne leiders haar uitgeven, nl. de revolutionaire klassepartij van het proletariaat, zijn meest-vastheraden en bewuste voorhoede, die het leidt langs alle wegen naar de overwinning.

Tot slot: wat stond Sneevliet voor ogen met het schrijven van deze brochure? HRH maakt dat aan het eind van haar inleiding duidelijk:

"Wat Sneevliet leidde bij de samenstelling dezer brochure, was de wensch, het inzicht der Nederlandsche arbeiders in het wezen van hun strijd te bevorderen en de ontwikkeling tot de eenheid in de vakbeweging te verhaasten. En zoo ik zijn geschrift met groote blijdschap heb zien ontstaan, dan is dit in de eerste plaats omdat ik de hoop koester, dat het een werkzaam middel ter bevordering van die eenheid zal kunnen zijn. Want niet alleen wat er gezegd wordt, maar ook wie het zegt, beslist over die uitwerking. En het zal naar mij dunkt de syndikalistische arbeiders met blijde verwondering vervullen - en met hoop wat aangaat de eenheid die ook zij begeeren - dat wie hier spreekt één der voormannen uit de moderne vakorganisatie is".

"En niets van het speciale NVV-standpunt? Niets van de verheerlijking der "moderne" methoden als de alléén-zaligmakende? Niets van de verdoeming der sympathie-staking? - Nee, niets, kameraden, want wie zoo tot u spreekt, ofschoon vakvereinigingsman in hart en nieren en leider van één onzer grootste vakbonden, is toch geen "NVV-man" in den gewonen zin. Voor hem is de sociaal-democratie méér dan de vakbeweging, de proletarische klasse (méér) dan een deel van haar, de toekomst (méér) dan het oogenblik. De stem die uit dit boekje tot u komt, is de stem der revolutionaire sociaal-democratie."

Citaten uit Sneevliet's brochure "Internationale Klassenstrijd" (hfd. VI - "Van Fouten en Fouten")

Onmiddellijk na de staking verschenen een viertal artikelen in het sociaal-democratisch dagblad "Het Volk", ingeleid door een entre-filet in het blad van 10 Augustus, waarin het gespatieerd heette, dat de beëindiging van den strijd plaats vond: met een volledig verlies voor de arbeiders. Het leek op een triomfkreet in een reedersorgaan, deze uitroep bij het opgeven der staking. Daar was geen zweem van medegevoel.... Wel neen, het bewijs zou nu makkelijk geleverd kunnen worden, hoe noodlottig de "anarchistische taktiek" in de vakbeweging den arbeiders werd. Al in het zelfde stukje werd het requisitoir samengevat:

"Zij hebben eerst heel de anarchistische mikmak, de sympathiestakingen, de besmetverklaring, de sabotage, de vossenjacht in werking willen stellen. Het droevig gevolg is het besluit dat gistermiddag genomen werd".

Wee den misleiders! De 4 artikelen bevatten de toelichting voor de geuite beschuldiging. De commissie, ingesteld voor de schriftelijke propaganda door de SDAP, heeft gemeend onzen brochurehandel te moeten verrijken met een geschrift "de zeeliedenstaking en haar gevolgen" van de hand van den redacteur van "Het Volk" E. Polak, dat een samenvatting der bewuste artikelen is. Het is een kritiek van de staking, bedoeld als propaganda voor de moderne vakbeweging. Zoo tendentieus mogelijk gesteld, de voorgeschiedenis der staking gevend op een wijze zoo onvolledig, dat het als stuk geschiedenis volkomen waardeloos is, geeft het geschrift van de Amsterdamsche staking zelf slechts den indruk, dat het volgende voor den schrijver zeker wel onomstootelijk vaststaat.

"De staking is verloren, omdat zij is gevoerd volgens de anarchistische methode. Dat is de waarheid en niet anders."

Ons leerde de ontwikkeling der vakbeweging na 1903, dat de eenheid van de arbeiders, die den strijd tegen het ondernemersdom als klassenstrijd zien, niet zal worden verkregen over het lijk van het NAS. Het geldt meer te letten op de zich wijzigende begrippen ten opzichte van vakvereenigingsinrichting, hooge contributies, gesalarieerde bestuurders, weerstandskassen, beïnvloeden der arbeidswetgeving, op de kracht die de bij het NAS aangesloten bonden in dagen van strijd vermogen te ontwikkelen, de groote offervaardigheid, welke zij onderling betoonen en op grond daarvan toenadering te zoeken... dan wel om nog verder van ons af te stooten. En juist dagen van strijd bieden gelegenheid tot toenadering.

Van de zijde der SDP was van den aanvang af gedaan, wat naar onze meening sociaal-democratische plicht is, zij steunde zoowel de Rotterdamsche als de Amsterdamsche zeelieden. Door een later besluit van het Partijbestuur werd de steun ook tot de in strijd zijnde bootwerkers uitgebreid. Zij zocht daardoor de strijders tot een eenheid te verbinden, zonder, behalve in een enkel artikel, in de "Tribune" door v. Ravesteijn aan den afloop van den Rotterdamschen strijd gewijd, ook maar één enkele concessie te doen aan de vakvereenigingsprincipen van de syndicalisten.

Toen het voorstel van Wibaut (Wibaut had als enige SDAP-er voorgesteld alle stakende zeelieden 'zonder onderscheid van organisatie' te steunen, red.) in het Partijbestuur moest worden behandeld was de strijd der havenwerkers in Amsterdam reeds uitgebroken en "Het Volk" van 5 Juli gaf als één der motieven voor het afwijzend besluit van het PB het uitbreken van de bootwerkersstaking aan "die zoal niet geheel, dan toch voor een groot deel een solidariteitsstaking" was. Dat schijnt in de oogen van dit college een misdaad te wezen. Verder gold nog de overweging.... dat het NAS precies hetzelfde deed als het NVV! Omdat het NVV een steunbeweging op touw zette uitsluitend voor de Volharding (Zeeliedenbond aangesloten bij het NVV, red.) en het NAS uitsluitend voor den Alg. Ned. Zeelieden Bond, daarom kon de SDAP geen zelfstandige steunbeweging voor beiden aanvangen, maar moesten haar leden zich tot de ondersteuning van de Volharding bepalen! In het tweede hoofdstuk van het

Communistisch Manifest, dat over de verhouding handelt der communisten (sociaal-democraten) tot "de proletariërs in het algemeen", wordt den communisten de plicht opgelegd

"op de verschillende trappen van ontwikkeling, die de strijd tusschen proletariaat en bourgeoisie doorloopt steeds het belang der geheele beweging (te) vertegenwoordigen.

Dat is al wel een oud recept, maar toch meenden wij dat in dit opzicht weinig reden tot herzien bestond.

Onder de organisaties, die aan de Amsterdamsche stakers steun verleenden troffen wij o. a. aan: den Bond van minder Marinepersoneel, welke geregeld vrij belangrijke bedragen aan het NAS afdroeg; den Alg. Ned. Typografenbond; den Alg. Ned. Dienstbodenbond; den bij het NVV aangesloten Ned. Foto-, Litho- en Chemigrafenbond; de afdelingen Rotterdam en Dordt van den Bond van Machinisten en Stokers; de afdelingen Amsterdam van den Typografenbond (zetters) en den Nederl. Bond van Arbeiders in de Drankindustrie; de afdelingen den Helder en Amsterdam van den Bond van Onderwijzers; de afdeling den Haag van den Algemeen Nederl. Timmerliedenbond. De Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel stelde zich op haar jaarvergadering op het standpunt der Internationale Transportarbeidersfederatie, waarvan zij deel uitmaakt en sprak zich ten gunste van steun aan alle stakende zeelieden uit. Het verzet tegen het parool van het Vakverbond (= NVV, red.) en van de meerderheid der SDAP bleek niet gering te wezen. Ook al getroostten de bij het Nationaal Arbeids-Secretariaat aangesloten organisaties zich zeer aanzienlijke offers (dit in strijd met de mededeelingen daaromtrent in de Vakbeweging (orgaan NVV, red.)) het aanzienlijk bedrag aan steun, dat het NAS ten behoeve der stakers bijeenbracht (hetwelk over een zelfde tijdsbestek, dat het 9 maal grootere NVV voor de Rotterdammers f 9100 inzamelde, meer dan 24 duizend gulden bedroeg) is voor geen gering deel afkomstig uit kringen, die de moderne vakbewegingsbeginzelen en niet die van het NAS onderschrijven.

Dat wij door onzen financieelen steun de "anarchistische" vakvereenigingsmethode zouden versterken, kan voor ons evenmin den doorslag geven. Wij hebben hierboven al gewezen op de veranderende inzichten bij de z.g. anarchisten. Door steun in dagen van strijd zullen wij meer bijdragen tot de verbreiding onzer inzichten onder deze arbeiders, dan door hen juist in den strijd van ons af te stooten. Omdat wij als sociaal-democraat niet uitsluitend op het directe voordeel letten, daarom hadden wij van het Vakverbond (het NVV, red.) een toenaderend, de eenheid bevorderend optreden verlangd bij deze gunstige gelegenheid in plaats van afzijdigheid tijdens, en de uitingen van vijandigheid na afloop van den strijd.

Bovendien meenen wij, zou het aan de vakorganisaties der arbeiders ten goede zijn gekomen, wanneer een zoo aller aandacht gespannen houdende stakingsbeweging ten gunste der arbeiders eindigen kon. Een eenheid van optreden tusschen de arbeiders zou de kans op een overwinning niet weinig hebben bevorderd.

In sterker mate nog dan door het Vakverbond is door de SDAP gezondigd met de houding, welke zij in zake de Amsterdamsche staking heeft aangenomen. Het is onjuist - wij zeiden het reeds - dat voor de partij dezelfde overwegingen moesten gelden als voor de moderne vakbeweging. Kon voor het standpunt, dat het Vakverbond reeds in den aanvang had ingenomen nog worden aangevoerd: "het is een strijd als ieder andere. Onze eigen menschen moeten worden verzorgd... als dat voldoende is geschied, dan valt er over de andere te praten"... ditzelfde kon niet gelden voor de SDAP. Haar opvattingen inzake de vakbeweging kunnen onvoorwaardelijk ten gunste der moderne richting zijn, wijl deze de arbeidersklasse in haar verweer tegen het kapitalisme het sterkst maakt... in dagen van strijd, vooral waar deze veler aandacht gespannen houdt, heeft zij haar steun te verleenen zoo wel aan de modernen als aan de z.g. syndicalisten. Waar de leiding van het Vakverbond door de ontwikkeling van den strijd in Amsterdam, zijn uitbreiding tot andere groepen, de toepassing der besmetverklaring, de motieven ging krijgen voor zijn afzijdigheid, die in den aanvang ontbraken, kon het voor de partij al minder houdbaar worden geacht, dat zij ten opzichte van den materieelen steun afwijzend bleef staan.

Door den omvang der staking, het optreden der overheid tegenover de strijders kreeg de Amsterdamsche staking een groote politieke beteekenis. Onzin de uitspraak, dat er die beteekenis kunstmatig aan is gegeven; dat het "dramatische" van de situatie iets speciaal syndicalistisch zou wezen; dat het syndicalisme in "iederem syndicalistischen vakverenigingstrijd" brengt "een sterk naar voren tredend politiek element". Wanneer in Engeland de spoorwegarbeiders staken voor lotsverbetering, dan krijgt die strijd een groote politieke beteekenis, door den aard van het bedrijf alleen... de spoorwegarbeiders behoeven volstrekt geen syndicalisten te zijn. Wanneer in Duitschland de mijnindustrie wordt stopgezet door uitsluiting of staking, dan wordt die strijd eveneens van groot publiek belang.... zijn die Duitsche mijnarbeiders daarom syndicalisten? De kwestie is dat het eene bedrijf niet gelijke waarde heeft voor het maatschappelijke leven als het andere. 9000 diamantarbeiders kunnen staken weken lang zonder dat het maatschappelijk leven buiten dat vak eenige stremming ondervindt. Laat de 1200 machinisten en leerlingmachinisten van de Staats-spoor het werk stop zetten en onmiddellijk zal de overheid zich met den strijd bemoeien en hem na een paar dagen reeds een groote politieke beteekenis geven. Juist dat wordt te vaak vergeten: het verschillend karakter van de bedrijven, dat vaak onderscheiden wijze van strijd voeren noodzakelijk maakt. (Solidariteitstaking zal in het transportbedrijf veel eer en veel vaker moeten worden toegepast dan bijv. in het sigarenvak.)

In het vakblad van den Typografenbond van 24 Augustus lezen wij daarover in een redactioneel artikel (de redacteur is, naar wij meenen, sociaal-democraat):

Het proletarisch gevoel komt in opstand als een arbeider, die mislaat en daardoor in 's vijands macht valt, nog wordt gekapiteld en bespot.

Dat wekt geen liefde, maar haat.

Dat trekt niet nader, maar verwijdert.

Maar op de Reguliersgracht schijnt men dat niet te willen begrijpen.

En de vrienden van de Keizersgracht evenmin.

Ook van daaruit wordt averechtsche propaganda gemaakt.

Het stel artikelen wat nu na afloop der zeeliedenstaking in Het Volk over de jongste beweging ten beste gegeven wordt, getuigt daar weer van. De laagste bourgeoisieknecht zou dit niet verbeteren kunnen.

Maar mogelijk kennen die menschen de Nederlandsche arbeiders beter dan wij.

Ons komen de aangevoerde middelen om tot eenheid te geraken echter al heel vreemd voor.

"De laagste bourgeoisieknecht zou dit niet verbeteren kunnen." Het was inderdaad heel kras, wat het Volk na de staking presteerde. Maar o.i. was alleen de knecht van het Vakverbond aan 't woord. Het eerstvolgende partijcongres zal zijn oordeel moeten vellen over sociaal-democratische propaganda, van de soort als het Volk die vooral na de staking gaf. Het zal dan tevens worden gesteld voor de vraag, die nauw verband houdt met hetgeen voorafgaat! welke moet de verhouding van partij en vakverbond wezen in economische conflicten. De eisch is gesteld, dat de partijleiding voor zuiver industriele, economische conflicten het zwijgen doet tot het parool van het NVV. "Het NVV heeft gesproken", zoo moet het voortaan worden, "de partij heeft het gegeven advies te volgen". Uit sociaal-democratische monden werd deze wensch vernomen. Naïef meende men dan in de toekomst "gewaarbord" te zijn tegen discussies over steun, als bij elk belangrijk conflict, waarbij syndicalistische organisaties zijn betrokken, plegen voor te komen. Alsof niet evengoed in de vakbonden zelf het verzet opkomt tegen tot stelsel geworden bekrompenheid. Alsof het zonder meer zou gaan, den domper te zetten op alle afwijkende meeningen ten opzichte dezer voor onze arbeidersbeweging zoo uiterst belangrijke vraag. Voor de SDAP daar komt de eisch op neer, houdt de arbeiderswereld op met het Vakverbond. De SDAP moet de politieke partij van het Vakverbond worden.

Deze eisch komt voort uit de verouderde opvatting: de vakbeweging heeft het economisch, de partij het politiek terrein te bewerken. Dat onder de ontwikkeling van het kapitalisme deze afpaling meer en meer vervalt, het wordt door hen, die dergelijke eischen stellen, niet bespeurd. In dit opzicht naderen de NVV leiders... de syndicalisten. Het steunvoorstel-Wibaut werd ook door Kolthek afgewezen: "Niet de SDAP behoort een steunbeweging te organiseren voor den vakstrijd, maar de vakbeweging zelf..." zoo werd de afwijzing door Kolthek geformuleerd. De redactie van Het Volk schijnt bij voorbaat zich bij deze degradatie der partij te willen neerleggen. Waarom zouden wij, zoo stelt zij deze kwestie, "in gedeeltelijk tactische, gedeeltelijk-

technisch-organisatorische kwesties", de leiding van goede sociaal-democraten - ter zake deskundigen niet aanvaarden? Dat mag de partij niet doen, omdat zij wat meer is dan een organisatie, die op parlementair politiek terrein de opdrachten van het NVV uit te voeren heeft. De bedreiging met een breuk tussen partij en moderne vakbeweging, als de eerste het wagen zou in een of ander conflict een van de moderne vakbeweging afwijkend steunadvies te geven - deze bedreiging door sociaal-democraten tegen hun partij gericht - mag haar niet afschrikken van de vervulling van haar plicht. In geen enkel opzicht kan een Vakverbond beslissen voor en namens de sociaal-democratie. Wibaut heeft reeds op het organisatorische bezwaar in Het Weekblad gewezen, dat het over-overgrote deel van de bij het Vakverbond aangesloten organisaties uit niet-partijgenooten bestaat. Maar ook voor hem was dat de hoofdzaak niet.

De sociaal-democratische partijen hebben nog een andere taak dan de versterking der moderne vakbeweging alleen en met alle middelen. Zij hebben de hoofden der arbeiders te revolutioneeren, van hen bewuste strijders tegen het kapitalisme te maken. Ook van de arbeiders, die nog in zoo grooten getale buiten de moderne vakbonden staan. Afgezien van onze meening, dat de moderne vakbeweging niet wordt gediend door een afstooting van de z.g. anarchistische, zou zelfs een versterking van de moderne bonden op die wijze verkregen, voor ons zijn het directe voordeel, dat niet opweegt tegen het nadeel velen nog moeilijker toegankelijk te hebben gemaakt voor onze sociaal-democratische propaganda. De partij zal den buitensporigen eisch der leiders van het Vakverbond hebben af te wijzen, òf weer een stap nader zijn gekomen tot een radicale hervormingspartij, die haar revolutionair karakter heeft afgezworen.

Slotwoord (red.)

Met deze stellingname had Sneevliet zich ondermeer de woede op de hals gehaald van Troelstra, de partijleider van de SDAP. Een woede die nog versterkt werd door Sneevliet's voornemen om lid te worden van de SDP (mei 1912 meldde hij zich inderdaad aan). In een vertrouwelijk schrijven probeerde Troelstra nog Sneevliet op "het rechte spoor" te zetten. Dat lukte niet. Daarna werd in "Het Volk" openlijk de suggestie gedaan dat Sneevliet, als gesalarieerde in dienst van de Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, ontslagen diende te worden. Na een aantal intern-organisatorische bestuurswisselingen binnen de Nederlandsche Vereeniging, waarbij Sneevliet Troelstra later verweet dat hij "met de vinger aanwees wie de mensen waren, die de leiding zouden geven in zijn richting", werd Sneevliet verder werken praktisch onmogelijk gemaakt. Daarop nam hij zelf ontslag.

Niet voor de laatste keer was de reformistische arbeidersbeweging erin geslaagd zich te ontdoen van een "luis in de pels". Een oppositio-neel element dat de klassenstrijd niet wenste af te zweren, de arbeidersbeweging niet wenste te degraderen van klasseorganisatie tot

pressiegroep zonder meer, en zich zeker niet wenste neer te leggen bij een steeds grotere nadruk op het "parlementair" wegmoffelen van sociale conflicten.

Overigens schonk het lidmaatschap van de SDP Sneevliet minder bevrediging dan hij gehoopt had. Aan de ene kant was dat te wijten aan het feit dat de SDP nog te eenzijdig kritisch was ten aanzien van de SDAP. Aan de andere kant waakte het leidende driemanschap in de SDP (Wijnkoop, Ceton en Van Ravesteyn) tegen "concurrentie" van de talentvolle Sneevliet. Rond de jaarwisseling 1912-13 meldde Sneevliet zich weer aan bij de SDAP.

Sneevliet had nu grote moeilijkheden een betrekking te vinden om zijn gezin (vrouw en twee kinderen) te onderhouden. Hij vatte het plan op naar Indonesië (toen: Nederlandsch Oost-Indië) te gaan. Daar kon hij een baan krijgen bij het Soerabajaasch Handelsblad.

Kort daarop, al in mei 1913, vertrok hij. Zijn vrouw en kinderen bleven, voorlopig, alleen achter.

Literatuur

- H. Sneevliet
Internationale klassenstrijd (De stakingen in het transportbedrijf), met een voorrede van Henriëtte Roland Holst, 1911-1912, 78 pag.
- H. J. van Braambeek
Van lichten en schiften. Gedenkboek van de Nederlandsche Vereeniging van spoor- en tramwegpersoneel, 1886-1936, Amsterdam, 1936.
- Max Perthus
Henk Sneevliet, revolutionair-socialist in Europa en Azië, SUN, Nijmegen, 1976.
- "De Tribune" (blad van de SDP), 1911-1913.

Indonesië

Inleiding

In 1913 komt Sneevliet in Nederlands-Indië. Na een verblijf bij het Soerabajaas Handelsblad wordt hij secretaris van de Handelsvereniging te Semarang. Hij treedt toe tot de redactie van "De Volharding", het orgaan van de Vereniging van Spoor- en Tramweg Personeel (VSTP) en slaagt er in voor de Indische bevolking een strijdbaar vakbond op te bouwen. In mei 1914 wordt op Sneevliet's initiatief de Indische Sociaal Democratische Vereniging (ISDV) opgericht, een politieke organisatie, enerzijds gebaseerd op anti-koloniaal nationalisme, anderzijds op revolutionair-marxisme. In 1915 verschijnt "Het Vrije Woord" als weekblad van de ISDV, met Sneevliet als redakteur.

Door de ISDV-politiek wordt de linkervleugel van de Sarekat Islam - een nationalistische organisatie - vatbaar voor de ideeën van Sneevliet c.s., met als gevolg dat veel belangrijke SI-afdelingen overgaan tot de politiek van de ISDV.

Na de Russische februari-revolutie van 1917 schrijft Sneevliet voor het dagblad "De Indiër" een lovend artikel, maar de officier van justitie beschouwt het als opruiing en laat het tot een proces komen. Na een briljante zelfverdediging wordt Sneevliet in november 1917 vrijgesproken. Hij raakt door het proces zijn baan bij de Handelsvereniging kwijt, maar treedt later bij de VSTP in dienst als vrijgesteld secretaris.

In 1917 scheidt de reformistische vleugel zich van de ISDV af en wat overblijft is een organisatie van vooral op revolutionaire standpunten staande Indiërs. De ISDV-activiteiten worden sterk uitgebreid, nieuwe vakorganisaties opgericht en de ISDV verkrijgt veel aanhang onder het lager personeel van leger en marine. Onder deze omstandigheden gaat de overheid Sneevliet als een steeds groter bedreiging van haar imperialistische belangen zien. Het leidt ertoe dat op 5 december 1918 het bevel tot uitwijzing van Sneevliet wordt bekend gemaakt. In januari 1919 vertrekt hij noodgedwongen uit het land, waar hij de basis had gelegd voor een revolutionaire beweging, naar Nederland. Maar met Sneevliet's vertrek stort de beweging niet in. Integendeel: onder leiding van bekwame inlanders zoals Tan Malakka, Semaon, enz. neemt de beweging een grote vlucht en legt de grondslag voor de bevrijding en onafhankelijkheid van Indië.

Indonesië

Woordverklaring

Prins Dipo Negoro:

- aanvoerder in de Java-oorlog (1825 - 1830) tegen de Nederlandse overheersers.

S.I.

- Sarekat Islam

Z.E.A.

- Zijne Edel Achtbare

Poenale Sanctie - Strafrecht tegen arbeiders

Buitenbezittingen:

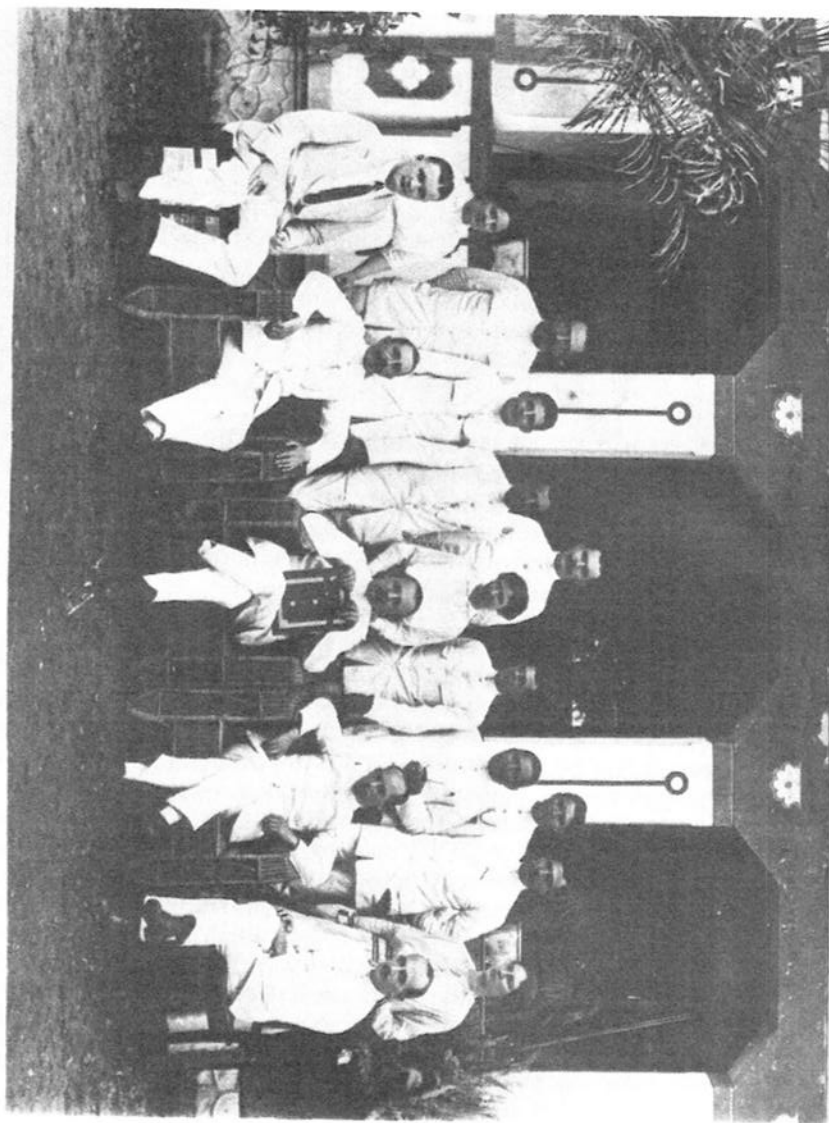
- Sumatra's Westkust
- Sumatra's Oostkust
- Bataklanden
- Minahassa
- Ambon

Als Sneevliet in 1917 wordt beschuldigd van "haatzaaien" volgens het artikel 63a en 63b, vanwege zijn krantartikel "Zegepraal" over de Russische revolutie van 1917, geeft hij in zijn negen uur durende verdedigingsrede een uiteenzetting over o.a. "De Sociaal-democratische taak in de Nederlandsch-Indische maatschappij". Hier volgen enkele passages:

"En het verwijt tegen ons is juist, dat wij ons tot de onontwikkelde massa richten; een ander verwijt, dat wij de volkseenheid in de Indische maatschappij verstoren door onze klassenstrijd leer, waarvan wij ook voor den politieken strijd in Indië alle heil verwachten. Om U heeren Rechters duidelijk te doen uitkomen, hoe absurd de tweede beschuldiging van den heer Officier van Justitie is, zal ik hier in het kort onze opvattingen over de ontwikkeling dezer landen en de taak van de socialist in Indië weergeven, gelijk wij die zien. De Indische sociaal-democratische Vereeniging bezit nog geen program van beginselen, doch het komt mij zeer waarschijnlijk voor, dat deze vereeniging, dat een socialistische vereeniging, die werkelijk voor de economische en politieke vrijmaking van de bevolking strijden wil, de navolgende gedachten in haar program zal moeten opnemen. De sociaal-democratie ontleent haar hoop op de toekomst aan het feit, dat ondanks de toenemende ellende en de knechting van de proletariërs en boerenmassa - die ook hier reeds zoo ruimschoots haar deel is geworden - neen juist door die toenemende knechting deze vertrapte massa eindelijk in verzet komt, in het begin spontaan, onberedeneerd verzet, daarna tot het verzet in georganiseerden vorm. Ik heb U reeds talrijke uitlatingen aangehaald ten bewijze van het feit, dat het onberedeneerde verzet hier herhaaldelijk oplaaide. Maar daarnaast heeft zich een begin gevormd van organisatie, het eenige, dat uitkomst kan brengen voor de vertrapte massa. Soms, in een helder

Zitend: 3e van links met map Sneevliet
 Staand: eerste van rechts Betsy Sneevliet-Brouwer

I. S. D. Vers op WOENSDAG 21 NOVEMBER 1917 te SEMARANG bijeen, tijdens het PROCES SNEEVLIET.



oogenblik, erkennen ook de behartigers van het kapitaalbelang dat. Zoo schreef de correspondent van de Javabode in het reeds eer genoemde artikel over de staking op Soengei - Krio:

"Onze correspondent gelooft tenslotte, dat er op de Oostkust dan alleen een gezonder en billijker verhouding tusschen werkgever en werknemer zal kunnen ontstaan, wanneer de laatste groep en met name de contractarbeiders zich tot een machtigen bond vereenigen. En in die richting wordt gewerkt."

Het is dit georganiseerd verzet, dat wij hier willen bevorderen; de vakactie, niet als actie van een kleine groep overheerschers, die hun voorrechten willen behouden en vermeederen zooals in Suikerbond, Tabakkersbond, Leeraarsvereeniging, N.I.O.G., Ingenieursvereeniging, gedeeltelijk ook Boedi Oetomo, maar de vakactie van de groote massa, waarvan het levenspeil beneden een menschelijk minimum is neergedrukt. Wij weten wel, dat het kapitaal juist in zijn tropische exploitatiegebieden, in zijn laatsten schuilhoek, waaruit het reusachtige winsten hoopt te kunnen putten, noodig voor de bevestiging zijner heerschappij, met groote felheid zich zal verzetten tegen het opwekken van den geest, die het in het kapitalistische Westen zóózeer bedreigt, dat het soms meende voor zijn ondergang te staan. Ik weet wel, dat men zich zal beroepen op de onwetendheid van de massa, die uitbarstingen van volkswroede zal kunnen veroorzaken en dat daardoor het leven der overheerschers in gevaar zou kunnen komen. Maar dergelijke argumenten, uitingen van door kwaad geweten verontrust gemoed, ontslaan ons niet van onzen socialistischen plicht. Wij wekken den haat en de woede niet op, dat doet het kapitaal met zijn uitbuiting. Wij trachten alleen het verzet te richten naar een doel, wij trachten het juist af te houden van wilde onberedeneerde vernieling en verwoesting, wij trachten het om te vormen tot bewusten strijd, die weet, waarom het gaat. En ik wist, dat ook hier de mogelijkheid van dien strijd bestond; was de S.I. niet opgekomen als een spontane uiting der massa, als een tastend zoeken naar uitkomst uit de hel, waarin de kapitalistische heerschappij de massa had geworpen?

Maar voor mijn betoog is het slechts van belang erop te wijzen, dat die geest er was, en niet gebracht door ons "haatzaaiers", maar reeds voordat wij hier voet aan land hadden gezet.

Het kapitalisme brengt niet alleen den ondergang, dien ik boven heb geschetst, het kweekt ook zijn eigen doodgravers, zooals het Communistisch Manifest het uitdrukte - in onze oogen de eenige rechtvaardiging van het stelsel.

"En ik ging door met mijn actie, ik moest doorgaan, want ik moest - als sociaal demokraat - in elke organisatie trachten te wekken den verzetsgeest, den geest, die actie wil voor de belangen der groote massa.

"Zeker, de maatschappij is hier niet precies dezelfde, als in het Westen. Maar mijn socialisme, dat geen dood dogma is, doch een levende overtuiging, die mijn denken richting heeft gegeven, toont mij den weg, hoe hier - in gewijzigde verhoudingen - dezelfde strijd tegen het kapitaal gestreden moet worden.

Want noodig is die strijd hier, evenals daar; het kapitaal richtte hier reeds verwoesting genoeg aan. En als de bevolking zich niet daartegen te weer stelt, zal het in de toekomst nog erger worden.

"Bij de imperialistische uitbreiding van het kapitalisme naar onontwikkelde landen, heeft ook een rol gespeeld de vrees der heerschende klasse in Europa voor de toenemende macht der arbeidersklasse, die steeds ernstiger haar heerschappij bedreigde.

"Maar voor die vreemde volkeren beteekent dat, evenals voor de Europeesche arbeiders een toekomst van onpeilbaren jammer. Voor de laatste beteekent het uitroeiing tot het geringe getal, dat noodig blijft voor de directe diensten ten bate van het kapitaal, ook in de tropen. De toenemende sterfte, afnemende geboorte, de oorlog, straks misschien het neerschieten van massa's in revolutionair verzet, dat oplaaien moet, zullen dat mogelijk maken.

"En de vreemde rassen genieten de voorkeur, omdat zij op nog lager peil kunnen worden neergedrukt dan waarop de massa der arbeiders in Europa thans staat.

"O, er moet verzet komen tegen dat stelsel van de massa der verdrukten op straffe van - de uitdrukking van Friedrich Engels geldt heden meer letterlijk dan ooit - te verzinken tot den staat van het Chineesche koeliedom; strijd, gezamenlijk met de massa van het Europeesch proletariaat tegen denzelfden vijand.

Het verzet zal komen.

Want het imperialisme speelt het voor zijn bestaan zoo gevaarlijke spel, dat zijn macht berust op de verdediging door de uitgebuiten zelf. Het kan daarom niet de harde, naakte, onverborgen verdrukking toepassen, het heeft een "volksvriendelijk" masker nodig, waarmee het de verdrukten overhaalt hun leven te geven in zijn belang. Daarom spreekt het van rechten naast plichten, daarom werkt het met leuzen als zelfbestuur en schept het de schim van een volksvertegenwoordiging, daarom gebruikt het de frazen van het vroegere opkomende liberalisme, daarbij door verworden socialistten geholpen, die zich aan het kapitaalbelang verkochten.

Wat toen gemeend was, omdat toen de heerschers zelf niet wisten, waartoe hun heerschappij zou leiden, omdat zij toen werkelijk dachten, dat een harmonisch rijk van geluk en vrijheid zou worden opgebouwd, is nu Leugen.

"De Ethiek der koloniale overheersching verhoudt zich tot het jeugdige liberalisme van de opkomende bourgeoisie, als de valsche parelen en briljanten, waarmee een afgeleefde grijsaard de gunst van een ijdel kind tracht te verwerven zich verhouden tot de stormachtige liefdesverklaring van een jongen droomer.

De Ethiek van heden weet, waarheen het parlementaire stelsel voert, weet hoe politieke strijd het aanzijn geeft aan een organisatie tegen haar bewind en zij wil het onmogelijke probeeren.

Zij past de ervaring van het Westen, verkregen na tientallen van jaren, toe op de opkomende beweging.

Zij tracht die direct te leiden naar het moeras, waarin een groot deel der Europeesche arbeiders na vele jaren omzwerven is terecht gekomen en waaraan ten minste een deel - een snel groeiend deel - der arbeiders tijdens den oorlog is ontkomen.

Daarmee is onze taak als sociaaldemocraten gegeven; wij moeten deze ethische pogingen bekampen met alle kracht, die in ons is. Zooals Kautsky heeft geschreven, wij moeten tegen den ethischen levensleugen van het kapitalisme ingaan. Wij dienen, wat voor de ethiek leugen moet zijn, tot waarheid te maken; wat de ethiek zegt, moeten wij doen.

En dat wij dat doen, dat en niet anders, kan blijken uit een getuigenis (...) van de heer Meyer Ranneft in het Koloniaal Tijdschrift van Februari 1917 op blz. 171:

"alleen zij er hier op gewezen, dat logisch doorgedacht het stelsel van Van Deventer leidt tot dat, hetwelk wordt ingenomen door de Indische Sociaal Demokratische Vereeniging.

Alleen de Socialistten aanvaarden de volle consequentie van den regel, dat niet een van buiten af werkende overheid, doch alleen de belanghebbenden zelve hun eigen belang het best kunnen behartigen".

Het verzet, dat de sociaaldemocratie overal gewekt heeft, dat wekken wij ook hier. Door onze actie zal het imperialistische doel, de knechting der vreemde rassen en volken als voorwaarde voor het voortbestaan van het kapitalisme, niet worden bereikt.

Deze socialistische strijd wordt door Laufenberg uitstekend geschetst op de volgende wijze:

"In overeenstemming met de klassemaatschappij is ook onder de heerschappij van het kapitalisme de staat de dictatuur der bezittenden. ...

De arbeidersklasse vertegenwoordigt tegenover de in den staat tot uitdrukking gekomen klassewil der bourgeoisie den in de organisatie belichaamden klassewil van het proletariaat. Zij erkent in den staat de dictatuur der bourgeoisie om deze te bestrijden en te vervangen door de heerschappij van het proletariaat. De bourgeoisie, die door de revolutie tegen het feodalisme opkwam en in haar geheele bestaan het principe der revolutie belichaamt, ontkent het recht van het proletariaat op revolutie tegen het kapitalisme. Terwijl zijzelf niet leven kan, zonder haar eigen en vreemde maatschappelijke verhoudingen onophoudelijk te revolutioneeren, belichaamt zij in de politiek het principe der reactie. Zooals het proletariaat het maatschappelijk product van de revolutionaire werkzaamheid van het kapitalisme is, moet het politiek tegenover de reaktionaire bourgeoisie het principe der revolutie belichamen. Zooals de bourgeoisie het proletariaat het recht op revolutie wil onthouden, zoo ontkent het proletariaat het bestaansrecht der bourgeoisie".

"Ja, mijne Heeren Rechters, wij revolutionaire sociaaldemocraten zijn, om met August Bebel te spreken, de doodsvijanden van de bestaande maatschappelijke orde, wij zullen niet rusten, voor zij is vervangen door het socialisme, door de productiewijze, die berust

op het gemeenschappelijk bezit der productiemiddelen ten bate der geheele bevolking.

Maar Gij hebt U te houden aan de wetten; gij moogt geen "propaganda tegen de bestaande maatschappelijke orde" straffen; Uw wetten kunnen niet zóó openlijk den klassegewil der heerschende klasse uitdrukken.

En het is dwaasheid mij te beschuldigen van het opzetten tot het plegen van aanslag. Niet daardoor, maar door organisatie der verdrukte massa tegen het kapitalisme, willen wij ons doel bereiken.

Tot zoover deze uiteenzetting. Aanslagen komen op ons program niet voor. Wij verwachten de Vrijheid der Javanen niet van de geboorte van een verlosser, de reïncarnatie van een Dipo Negoro. De vrijmaking der Javanen zien wij alleen als de vrucht van strijd, van sterke, van revolutionairen geest vervulde, politieke en economische organisatie der Javaansche boeren en arbeiders.

"Volk van Java, de Russische revolutie houdt ook lessen in voor U." Ongetwijfeld zeer gewichtige lessen.

"Maar dat een Openbaar Aanklager deze methode tot de zijne maakt, het staatsbelang meent te moeten dienen door in een krantenartikel als het mijne een aanslag te zien, dat wordt bedenkelijk. Weinig soliede de staatsorde, die zich voor zulke "aanslagen" door middel harer gevangenis beveiligen moet, die door zulke "aanslagen" ernstige schade zou kunnen ondervinden.

"Als voor de belangen van het kapitaal over den moed der Javanen van het verleden mag worden gesproken, mag dan niet Moed van vergane tijden aan de Javanen van heden ten voorbeeld worden gesteld voor den om eigen belangen te voeren strijd? Is het aankweken van dien moed een wandaad?"

"En met welke bedoeling hebt gij het tweede gedeelte geschreven?", heeft de Rechter Commissaris mij op 13 Juni gevraagd.

"Om de strijders in de Indische beweging door het in Rusland gebeurde in hun strijd te sterken.

Ik heb mij slechts bepaald tot het constateeren van bepaalde misstanden en rechteloosheid en daarmee tegelijk aangegeven, wat ik onder radicale politieke en economische volksbeweging versta, waartoe de lezers aan het slot van mijn beschouwing worden opgewekt."

De Heer Officier van Justitie speelt het klaar in mijn artikel niets anders te zien dan opwekking tot haatzaaien, dan opzet tot aanslag.

Z. E. A. wil het zuiver positieve karakter niet zien. De te dien opzichte afgelegde verklaringen passen hem niet, worden genegeerd. En toch, mijne heeren Rechters, ik verzeker het U opnieuw: het oordeel van de strafkamer te Semarang op 30 Juni uitgesproken, is juist. Mijn beschouwing was slechts kritiek op werkelijk ten hemel schreiende wan-toestanden, die hier bestaan, verbonden aan een verheerlijking der groote Russische volksbeweging, die in mij het Geloof in de eindelijke Verlossing der Menschheid verlevendigde, ondanks de verschrikkingen van den wereldoorlog. (....) Kritiek om de volksbeweging in deze

gewesten te versterken, in wier toekomst ik geloof ondanks alle innerlijke zwakheid en ondanks gemis aan politieke karaktervastheid en het noodzakelijke positief negativisme van veel leiders.

Mijne Heeren Rechters, ik meen dat ik mijn pleidooi voor vrijspraak van het tweede ten laste gelegde misdrijf beëindigen kan....

Ik meen duidelijk te hebben aangetoond, dat de Officier voor mijn geval dan ook ten eenemale in gebreke is gebleven aan te toonen, dat ik tot den aanslag van art. 49 Strafwetboek door middel van verspreid drukwerk zou hebben opgezet.

Mijne Heeren, de beslissing welke door U zal worden genomen, is van zeer groote beteekenis zoowel voor de politieke beweging als voor mijn persoon. Ik vraag U niet om voor verzachtende omstandigheden in aanmerking te komen. Voor mijn eigen geweten ben ik onschuldig en als zoodanig behoeft ik geen clementie van Uw kant. Voor mijn eigen geweten deed ik slechts mijn plicht. Wanneer de beslissing van de Semarangsche Strafkamer van 30 Juni tot een volkomen vrijspraak zal zijn verduidelijkt en het Gouvernement zal worden belast met de kosten van het geding, dat onder den invloed van de door mij beschreven ophitsing van buiten is ingezet, dan zullen de nadeelen, die ik door de vervolging ondervond niet weggenomen zijn, doch dat is niet in Uw macht. Gij zult echter, mijne heeren, mij voor meerdere na-deelige gevolgen hebben gevrijwaard, gij zult mij niet hebben prijsgegeven aan de zegenrijke invloeden van de Landsgevangenis, mij niet te mijner beleering en bekeering hebben aangewezen op den omvang met den neerslag der huidige samenleving, wellicht voor een belangrijk deel slachtoffer van maatschappelijke verhoudingen, die tot misdadigheid uitlokken, misdadigers kweken. Ik vertrouw, dat waar deze zaak reeds maanden lang hangende is, Uw beslissing spoedig zal kunnen vallen."

De beslissing:

Sneevliet werd vrijgesproken maar werd eind 1918 uit Ned. Indië verbannen.

Het Klassenstrijd -element in den bevrijdingsstrijd der Indonesiërs

door H. SNEEVLIET

De revolutionnaire bewegingen in de verschillende koloniale en half-koloniale landen, die zich in verschillende vormen vertoonen, maar allen een uitgesproken anti-imperialistisch karakter hebben, staan in het middelpunt aller aandacht. Vanaf Marokko tot aan Korea doen zij in meerder of minder sterke mate van zich spreken en baren zij zorg aan de kapitalistische regeeringen, die terecht beseffen, dat de kapitalistische ontwikkeling dezer groote en dikwijls volkrijke gebieden van het allergrootste belang is voor de instandhouding van het kapitalistisch stelsel. Naarmate het wereld-imperialisme in die gebieden het kapitalisme verder tot ontwikkeling heeft gebracht, spelen in die beweging de door de kapitalistische penetratie getroffen massa's van arbeiders en boeren een grootere rol.

De revolutionnair-nationalistische beweging had in China gedurende langen tijd een hoofdzakelijk militair karakter, zooals de opstand der Rif-bewoners thans onder Abd-el-Krim zich hoofdzakelijk als militair verzet vertoont.

Naarmate in China 't kapitalistisch stelsel dieper doordrong, een beduidende industrie in verschillende centra van het groote land tot ontwikkeling bracht, zijn de proletariërs dezer industrie-gebieden van steeds grooter beteekenis geworden in den tegen het imperialisme van verschillende staten gevoerden strijd.

In Indonesië ontwikkelde zich reeds een massale boeren- en arbeiders-beweging vóór den wereldoorlog. De opkomst der groote organisatie Sarekat Islam dateert reeds van 1912. Daaraan was een puur nationalistische beweging voorafgegaan, hoofdzakelijk uitgaande van intellectuelen. Ook in Indonesië werkte de nederlaag der Russen in den oorlog tegen Japan in nationalistischen zin. Zij voerde tot de oprichting der eerste politieke inlandse organisatie, Boedi-Oetomo, die aanvankelijk een radicaal karakter had en zich voor de onafhankelijkheid van Indonesië uitsprak. Het was echter niet moeilijk voor de koloniale regeering en voor de koloniale ethici, een matigenden invloed uit te oefenen op deze organisatie, die haar politiek karakter prijs gaf en zich hoofdzakelijk met onderwijsaangelegenheden ging bezig houden. De revolutionnaire elementen poogden vergeefs dit verval tegen te gaan en gaven zich spoedig gewonnen aan de roepstem der voormannen van de Indo-Europeesche vereeniging Insulinde, om met hen een nieuwe nationalistische propaganda voor de volkomen onafhankelijkheid van Indonesië in te zetten. Deze propaganda, over geheel Java gevoerd, sloeg ongetwijfeld in en de zich onder leiding van Douwes Dekker en Tjipto Mangoenkoesomo vormende Indische partij dreef den gouverneur-generaal Idenburg tot het nemen van verbanningsbesluiten en tot een verbod dezer partij. Zij had echter in

haar propaganda geen aanhang gekregen onder de arbeiders en boeren; haar propaganda ging totaal over de hoofden der massa heen.

a. ONTWIKKELING VAN HET KAPITALISME IN INDONESIË

De hoofdoorzaak der massale ontwikkeling van Sarekat Islam in 1912 is natuurlijk te vinden in de snelle ontwikkeling der kapitalistische productiewijze in Indonesië. Sedert 1870 was het cultuur-stelsel definitief prijsgegeven en door de nieuwe agrarische wet de baan vrij gemaakt voor de kapitalistische ontwikkeling. De grondbeginselen dier wet waren:

- 1e. geen inmenging in het grondbezit der Indonesiërs;
- 2e. bescherming van dit grondbezit tegen economisch sterkere bevolkingsgroepen;
- 3e. bevordering der groote landbouwindustrie.

Waar bij de doorvoering dezer agrarische wet dit laatste beginsel in de praktijk doorslaggevend is geweest, hebben de Indonesiërs de volle nadeelen van een zich snel-ontwikkellend kapitalisme aan den lijve ondervonden. Onbebouwde stukken grond werden op groote schaal in erfpacht uitgegeven, zoodat alleen op Java meer dan 500.000 hectaren en op de buitenbezittingen 900.000 hectaren ter beschikking van den kapitalistischen grooten landbouw, de plantages, gesteld werden. Daarenboven komt de verhuur van gronden aan de bloeiende suikerindustrie. Zij kon niet volstaan met de beschikking over onbebouwden grond. Zij had behoefte aan vruchtbare velden, door de Javaansche boeren voor den rijstbouw gebruikt. En zij verstond het zich in 12 provinciën van Java vast te zetten en de beschikking te krijgen over 158.000 hectaren vruchtbaren grond, door huur verkregen. Bij de totstandkoming dezer huurcontracten werd van de gelijkheid der beide partijen uitgegaan.

De practijk van de doorvoering der agrarische wet van 1870 leverde de snelle ontwikkeling der verschillende cultures op, waarnaast de ontwikkeling der productie van olie en het delven van andere mineralen het tempo der kapitalistische ontwikkeling bevorderden.

Het komt ons nuttig voor, de snelheid van dit tempo door eenige cijfers toe te lichten. De totale waarde van den import in Indonesië, die in 1906 de som van 234 millioen gulden bedroeg, was in 1920 tot 1310 millioen gestegen; die voor den export over datzelfde tijdvak van 330 tot 2268 millioen. De negen grootste banken in Indonesië, die in 1897 werkten met een kapitaal van 189.660.000 gulden, beschikten in 1921 over 828.339.000 gulden.

De productie van suiker bedroeg in de laatste jaren meer dan 1.800.000 ton van 1000 K.G.; de uitvoerwaarde der tabak in 1921: 91 millioen gulden; de uitvoer der copra in dat jaar 87 millioen gulden, der daaruit in Indonesië gefabriceerde olie: 12 millioen gulden; de koffieuitvoer in 1921: 27 millioen gulden; die van kina: 26 millioen gulden.

De ontwikkeling van de petroleumindustrie zou op zichzelf stof voor een artikel bieden. Onder doorvoering eener straffe concentratie werd

bereikt, dat de productie, die in 1901: 433.000 ton bedroeg, in 1923 gestegen was tot 2.382.000 ton. Uit de tinproductie kwam in 1921 een hoeveelheid tin van 26.500 ton, met een waarde van 39 miljoen gulden. De kolenproductie liep van 1900 tot 1922 op van 202.720 ton tot 1.054.000 ton.

Inderdaad Indonesië is een rijk gebied. En ontzaggenlijke mogelijkheden van verdere ontwikkeling zijn nog voorhanden. Op het desbetreffende regeerings-bureau is aan waterkracht geregistreerd:

voor Java	500.000	paardekrachten
" Sumatra	1.600.000	"
" Celebes	500.000	"
" Borneo	400.000	"

Van ondernemerszijde is door den ondernemersraad een berekening gemaakt van belastbare winst uit de kapitalistische ondernemingen in Indonesië. Het spreekt vanzelf, het wordt door den ondernemersraad zelf erkend, dat bij deze berekening de cijfers aan den lagen kant gehouden zijn. Verwaarloosd werden vennootschappen, waarvan het volgestorte kapitaal kleiner is dan 10.000 gulden; met uitbreidingen na 1920 werd geen rekening gehouden; de groote beteekenis daarvan voor de cultuur van rubber, oliepalmen en vezelgewassen wordt door den ondernemersraad aangegeven. Verder zijn buiten beschouwing gebleven "alle buiten Indië gevestigde, doch niet Nederlandsche vennootschappen (b.v. Britsche, Japansche, Amerikaansche) die in Indië buiten het bankbedrijf of de cultures een bedrijf uitoefenen". Daarom verhoogt de ondernemersraad zelf het berekende bedrag van 390.000.000 belastbare winst tot 450.000.000; Professor Treub, aan dien ondernemersraad verbonden, heeft in de dagbladpers het cijfer van 550.000.000 genoemd.

Zelfs in kapitalistische organen in Holland worden cijfers aangegeven, die 100 pct. hooger gaan.

Wij hebben hiermede willen aantoonen, dat een belangrijke ontwikkeling der kapitalistische productie heeft plaatsgevonden, die uit den aard der zaak een diepgaande inwerking heeft gehad op de inlandsche maatschappij.

INWERKING VAN HET KAPITALISME

Toen de moderne productie nog in haar beginstadium was, is reeds door verschillende burgerlijke elementen in Indonesië gewezen op de noodlottige uitkomst dezer ontwikkeling voor de inlandsche samenleving. Het oud-lid van den Raad van Indië, A. Pruijs v.d. Hoeven, schreef in 1894 in zijn boek "40 Jaren Indische Dienst":

"Men heeft den Javaan zoolang als een onmondige behandeld, zoo weinig is hij geoefend om sterk te zijn in een strijd, die komen moet, dat hij in eigen land altijd iemands knecht of prooi moet zijn. Buiten de aristocratie en eenige landsdienaren vindt men nog altijd maar eene klasse, levende van de hand in den tand. Een meer welgestelde stand heeft zich nog niet kunnen vormen, daarentegen heeft men in de laatste jaren een proletariaat zien ontstaan, vroe-

ger alleen op de hoofdplaatsen bekend. De landbouwer, de gogol, de goede vaste kern van het volk uitmakende, ziet zijn bezit gedrukt door de zwaarste diensten enz."

Zeven jaar later Mr. P. Brooshoofd in zijn "Ethische Koers":

"Wat doen wij voor den inlander? Het antwoord is kort en goed: Wij duwen hem in den afgrond. Wij drijven hem in denzelfden poel van ellende, die in de westersche maatschappij miljoenen tot aan den hals houdt omsloten: Uitbuiting van den man, die niets heeft dan zijn arbeid door den bezitter van het kapitaal, d.i. van de macht".

Nog 11 jaar later, in 1912, kwam de bekende heer Mr. van Deventer na een lange afwezigheid terug in Indonesië, dat hij in 1897 verliet en zijn getuigenis luidde, dat hij den Javaan in dezelfde kommervolle omstandigheden terugvond als toen hij ging.

Bloeiend kapitalisme in Indonesië. Verarming van den boer op groote schaal. Herhaaldelijk commissies van onderzoek naar de "welvaart" der inlandsche bevolking, welke commissies steeds weer voor den dag komen met vernietigende uitkomsten. Uitbreiding van het proletariaat, dat onder de slechtst denkbare voorwaarden zijn arbeidskracht levert. De bloeiende tabakscultuur van Deli werkt tot op vandaag den dag nog steeds met contractslaven, die onder de poenale sanctie vallen. En ondanks dien snellen bloei van het kapitalisme, geen inlandsche bourgeoisie, geen - zooals Pruys v.d. Hoeven het noemde - welgestelde stand. De verderzienden onder de Europeesche elementen maken zich over dit verschijnsel bezorgd. In het voorloopig verslag der koloniale begroting voor 1926 wordt verwezen naar een uitspraak van den president der Javasche Bank, voorkomende in het verslag over 1924/25, welke uitspraak luidt:

"Vanuit den landbouw en de bevolkingscultures zullen als ik mij niet ten zeerste bedrieg eventueel de economische leiders moeten komen. En het is de vraag, die natuurlijk in dit verslag niet beantwoord kan worden, of op het hier bedoelde terrein geen plaats is voor grootere en krachtiger overheidsbemoeiingen dan thans valt te constateeren en of niet tusschen den vooruitgang op dit terrein en dien op de overige gebieden, waar de ontwikkeling van de bevolking wordt nagestreefd, een onevenredigheid dreigt te ontstaan, welke onmiskenbare gevaren voor vooruitgang en rust medebrengt".

In één dezer dagen uitgekomen geschrift van Dr. D.J. Hulshoff Pol Sr., dat zich met deze gevaren bezig houdt en naar oplossing zoekt, vinden wij een zijdelingsche erkenning van het ontbreken eener volksgroep in Indonesië, die direct van de bloeiende kapitalistische ontwikkeling profiteert. Hij, die het "Ik zal handhaven" bereiken wil, door

op andere wijze te profiteeren van den voorhanden ouden adel in Indonesië dan in het tegenwoordige bestuursstelsel geschiedt, hij die den ouden luister van dien adel herstellen wil en door Sultans wil regeeren, is modern genoeg om daarbij den practischen raad te geven deze dragers van het gezag direct te interesseeren in de kapitalistische ondernemingen.

Wij benoeven hier in dit verband niet in bijzonderheden af te dalen om te bewijzen, dat ondanks den rijkdom van Indonesië verwaarlozing der volksbelangen plaats vindt op ieder gebied.

Het snel ontwikkelend kapitalisme gaf het aanzijn van de breede volksbeweging, die onder den naam Sarekat Islam in 1912 ontstond in het grootste deel van Java. Welk karakter droeg deze beweging? Ondanks haar naam, was zij niet in de eerste plaats een godsdienstige beweging. De op den voorgrond tredende personen, de propagandisten dier beweging bewezen, dat zeer verschillende factoren het optreden dezer volksbeweging bepaalden. Wij herinneren ons den hoofdleider Raden Mas Tjokroaminoto den eersten maal in zijn woning ontmoet te hebben, studeerend in Pr. Quacks "Personen en Stelsels", blijkbaar zoekend naar een theoretischen ondergrond en een practisch program voor de beweging. Dit eene staat vast, dat wij met een zóó massaal ontwaken der Javanen te doen hadden, dat de kleine Europeesche samenleving in Indonesië van schrik vervuld was en op de onzinnigste geweldmaatregelen aandrong. Maar ook dat uit Europeesche kringen beoordeelingen werden uitgesproken, die de politiek-economische beteekenis dier beweging duidelijk aangaven. Het was de resident van Rembang, Gonggrijp, die het eerst Sarekat Islam vergeleek met de Engelsche arbeidersbeweging van het begin der vorige eeuw. Nationalistische, godsdienstige elementen kwamen tot uiting in het optreden van Sarekat Islam, doch bovenal politiek-economische: de massa verarmende boeren, de proletariërs van de steden gingen zich tegen de uitbuiting verzetten.

SOCIALISTISCHE BEÏNVLOEDING VAN SAREKAT ISLAM

De Gouverneur-Generaal Idenburg begreep zeer goed, dat hij met Sarekat Islam niet op dezelfde wijze kon omspringen als met de in hoofdzaak uit Indo-Europeanen bestaande Indische Partij. Hij hield er niet van met vuur te spelen. Hij behoorde tot de koloniale ethische elementen, waaronder zoowel christelijken, katholiken als vrijzinnigen- en sociaaldemocraten te vinden zijn. Zijn politiek was er op gericht de leiding van de Sarekat Islam te winnen voor gematigd optreden, afbouw der demonstratieve acties, die zoowel in de suikerstreken als in de steden aan de orde van de dag waren. Gepoogd werd hetzelfde succes te bereiken, wat vroeger met Boedi Oetomo was behaald.

Een groep Europeesche socialistenvan verschillende nuanceering, die in 1914 er toe kwamen zich als Indische sociaal-democratische vereniging te constitueren, bij welke groep zich enkele Javaansche elementen aansloten, werd allereerst gesteld voor de vraag: propagan-

distisch optreden of niet? Politieke partij of studieclub? Zij besloot als politieke partij op te treden, zich eenzijdig bezig te houden met het organiseren van vakbonden, om op die wijze het proletarische element in de volksbeweging tot een aaneengesloten optreden te brengen. Anderzijds tot het aanknoopen van vriendschappelijke betrekkingen zoowel met de Sarekat Islam als met hetgeen er overgebleven was van de vervolgde Indische Partij. Met het opnemen voor de vrijheid van woord en schrift, voor de vervolgde inlandsche journalisten werd er naar gestreefd het vertrouwen der Indonesische volksbeweging te winnen, om daardoor de uitwerking der regeeringspropaganda onder de leiders van Sarekat Islam tot nul terug te brengen. Het bleek niet mogelijk met de resten der Indische Partij tot een permanent kameradschappelijk samenwerken te komen. Deze toch zagen een gevaar in de socialistische propaganda, in het naar voren brengen der klassenstrijdgedachte. Daarenboven stelden zij hun nationalisme tegenover het internationalisme der socialistenvan, hoewel de laatsten uitdrukkelijk in het program der I. S. D. V. vastlegden, dat de onafhankelijkheid van Indonesië als één der voornaamste doeleinden van haar optreden moest worden beschouwd.

Twee factoren werkten er toe mede, dat ondanks haar aanvankelijk overwegend Europeesch karakter de I. S. D. V. er in slaagde uitgesproken anti-kapitalistische socialistische tendenzen te brengen in het werk van Sarekat Islam. De klassenstrijd in Indonesië is de strijd tegen 't vreemde kapitalisme, omdat een Indonesische bourgeoisie ontbreekt. Het is de strijd tegen Hollandsch en ander buitenlandsch kapitalisme, Tegelijkertijd de strijd tegen de vreemde regeering, die duidelijk als zaakwaarneemster der kapitalistische belangen optreedt. In practische strijdsvragen (b. v. de geruchtmakende campagne tegen Indië Weerbaar) kwam de I. S. D. V. zeer duidelijk op voor de belangen der Indonesische volksmassa. En hoewel de regeering er in geslaagd was - met medewerking van verschillende koloniaal-ethische elementen - een groot deel der leiders van Sarekat Islam te brengen tot ondersteuning der beweging (Indië Weerbaar), teekende zich het voorhanden zijn van een sterken linkervleugel in Sarekat Islam af, geleid door elementen, die zoowel in de propaganda der I. S. D. V., als in de vakbewegingspropaganda naar voren kwamen. Ging de nationalistische propaganda der Indische Partij (na haar ontbinding weer de vereniging Insulinde) over de hoofden der massa heen, de I. S. D. V. hield zich met alle belangrijke practische vraagstukken bezig, waarin het mogelijk was de Sarekat Islam te benaderen, te beïnvloeden, van duidelijker revolutionaire begrippen te doordringen.

Er was natuurlijk in de lectuur der 2e Internationale maar zeer weinig te vinden, dat het trekken van richtlijnen vergemakkelijkte. Doch desniettemin waren aanwijzingen voorhanden, zoowel in werken van Kautsky als van Radek en Rosa Luxemburg, die aan de meerderheid van de I. S. D. V. argumenten leverden iedere poging af te wijzen, van reformistische zijde ondernomen, om van de I. S. D. V. niet veel meer dan een studieclub te maken. Tegen alle waarschuwingen der reformisten in, die zich verzetten tegen directe Maleische propaganda,

werd met behulp der Javaansche elementen, toegetreden tot de I.S.D.V. zoowel in de politieke propaganda als in het werk der vakbeweging steeds meer aandacht geschonken aan deze propaganda.

INVLOED DER RUSSISCHE REVOLUTIE EN DER 3e INTERNATIONALE

Indonesië is ver van Rusland. Vooral in den oorlogstijd was de informatie over de ontwikkeling der Russische revolutie van Februari tot October 1917 zeer gebrekkig. Desniettenstaande maakte de Russische revolutie direct na Februari een belangrijk deel uit van de propaganda, die door de I.S.D.V. werd gevoerd. De koloniale autoriteiten droegen er toe bij, dat deze propaganda tot de massa doordrong. En het was onmiskenbaar, dat in Sarekat Islam door deze propaganda de linkervleugel beduidend werd versterkt. Op het congres, door deze beweging in 1918 gehouden, bleek de linkervleugel een domineerenden invloed uit te oefenen. De algemeene toestand in Indonesië was buitengewoon ongunstig. Enorme moeilijkheden deden zich op het gebied der voedselvoorziening voor. Tegelijkertijd maakte het koloniale kapitalisme enorme winsten. De I.S.D.V. had de leiding van Sarekat Islam tot een gemeenschappelijk optreden opgestuwd en met haar den eisch van inkrimping van het plantgebied der suikerindustrie aangeheven. In het program der S.I. werd de bestrijding van het "zondig kapitalisme" als doel aangegeven. Het beginsel van den klassenstrijd werkte door in de volksbeweging der Indonesiërs. En hoewel na 1918, toen de grootste moeilijkheden door de regeering overwonnen werden en bovendien zekere concessies waren gedaan aan de door de Indonesische proletariërs gestelde eischen, moeilijkheden zijn ontstaan tusschen den linkervleugel van Sarekat Islam en de leiding dier beweging, die ten slotte ten gevolge hadden, dat de revolutionaire elementen werden uitgesloten in het congres van Madijoen van 1922, is desondanks het beginsel van den klassenstrijd steeds dieper doorgedrongen in de Indonesische volksbeweging.

De regeering, die in haar vervolging der revolutionaire elementen, het stelsel toepaste en tot op vandaag den dag toepast, om de meest op den voorgrond tredenden uit de beweging en uit het land te verwijderen, de regeering, die daarmede natuurlijk nastreefde de beweging zelf weer in de door haar gewenschte banen te leiden, kon ten slotte niet verhinderen, dat eenzijdig de praktijken van het kapitalisme de noodzakelijkheid van den onverzoenlijken klassenstrijd steeds sterker belichtten en anderzijds dat de propaganda sedert haar oprichting door de 3e Internationale onder de arbeiders en boeren der koloniale en half-koloniale landen gevoerd, voorkwam, dat de Indonesische volksbeweging haar koers zou wijzigen.

Er is natuurlijk een sterke wisselwerking voorhanden tusschen de in vorm verschillende, doch in wezen met elkaar overeenstemmende bewegingen, die zich onder de gekleurde volkeren ontwikkeld hebben en die door de 3e Internationale in verband met elkander worden gebracht. In het centrum der Russische revolutie komen vertegenwoor-

digers dier revolutionaire bewegingen met elkander in contact. Zij bespreken de opgedane ervaringen. En de leiding der 3e Internationale heeft geen oogenblik haar aandacht onttrokken aan de bevordering dier revolutionaire bewegingen. Integendeel, naarmate duidelijker bleek, dat het proletariaat der oude kapitalistische landen slechts in uiterst langzaam tempo voorwaarts schrijdt op den weg der sociale revolutie, kwam de verzetbeweging der koloniale en half-koloniale landen steeds meer in het centrum van de aandacht. Ook in deze bewegingen gaat de ontwikkeling niet langs een rechte lijn. Terwijl een paar jaar terug de massabeweging in Britsch-Indië onder leiding van den Mahatma Gandhi een direct gevaar dreigde te worden voor de Britsche overheersching, is er thans een ernstige inzinking en het zwaartepunt van het verzet der koloniale en half-koloniale volkeren volkomen naar China verplaatst. Van hoe groote waarde de leiding der 3e Internationale die Chineesche beweging acht, blijkt wel uit de duidelijke uitspraak van Sinovjef, naar aanleiding van de groote stakingen in het midden van het vorige jaar:

"Op het oogenblik, dat de Chineesche arbeiders van gematigde economische eischen overgaan tot het parool "weg met de imperialisten", worden zij de belangrijkste factor der proletarische wereld-revolutie".

Duidelijke richtlijnen voor de verschillende koloniale landen worden van uit Moskou uitgegeven, waarmede de kans op ernstige fouten belangrijk wordt verminderd. Er is geen macht ter wereld in staat de middelen uit te denken, die verhinderen, dat de koloniale bewegingen zich de voorlichting ten nutte maken, vanuit het centrum der wereld-revolutie gegeven.

Onder den invloed der 3e Internationale, zette zich de I.S.D.V. na het congres van 1920 om in een communistische partij, die zoowel op Java als op de buitenbezittingen woekert met de voorhanden krachten, om de macht der arbeiders- en boerenbeweging als een bewuste anti-imperialistische macht te versterken. Het hierboven beschreven werk voor de ontwikkeling eener Indonesische vakbeweging is over geheel Indonesië voortgezet. Bureaucraten van het I.V.V. zullen ongetwijfeld in staat zijn heel wat gegronde aanmerkingen te maken op tekortkomingen in het functioneeren dier organisaties. Hun optreden maakt geen indruk op de volksbeweging in de koloniale en half-koloniale landen. Hun reformisme heeft geen vat op de proletarische massa's, die de uitbuiting in de felste vormen beleven. Dat de communistische elementen in Indonesië actief zijn in den strijd tegen het kapitalisme, bewijzen de talrijke stakingen, die in de meest verschillende deelen van Indonesië voorkomen en dat die stakingen indruk maken op de Europeesche samenleving in Indonesië toonen de talrijke vervolgingen aan, waarvan de leiders der stakingsbeweging het slachtoffer zijn. Daarnaast vervult de communistische beweging in Indonesië de taak om ook in de dessa's de boerenbevolking tot verzet tegen het imperialisme en tegen de koloniale overheersching te brengen. Gedetailleerde informatie over de propaganda onder de boeren is op deze plaats overbodig

om de eenvoudige reden, dat de dagbladders in voortdurend nieuwe berichten de activiteit onzer kameraden ginds demonstreert. Wij hebben erop gewezen, dat de innerlijke strijd in Sarekat Islam geleid heeft tot een splijting dezer beweging in 1922. De onder communistischen invloed staande linkervleugel heeft de Sarekat Rajat gesticht, waarmede het gevaar ontstond van ernstige wederzijdsche krachtsverspilling der 2 deelen van de Indonesische volksbeweging. Duidelijk is door de 3e Internationale te kennen gegeven, dat een eenheidsfront moest worden tot stand gebracht tusschen die beide deelen, die, sociaal gesproken, geheel uit dezelfde elementen bestaan. Het zijn buitenlandsche gebeurtenissen, die het herstel der verbinding sterk in de hand werken. Zij oefenen grooter invloed uit dan de persoonlijke tegenstellingen, die zich in den strijd tusschen Sarekat Rajat en Sarekat Islam ontwikkeld hebben. Gebeurtenissen in China, in Turkije, in Marokko, brengen de leiding van Sarekat Islam er toe zich solidair te verklaren met het anti-imperialistisch verzet, dat zich in deze landen vertoont. Zij kent geen waarde toe aan het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid van den kant der regeering. Het revolutionaire element dringt in haar propaganda weer duidelijker naar voren. En hoewel in die propaganda volgens de berichten van den laatsten tijd, het religieuze element van grooter beteekenis is geworden, zijn wij er van overtuigd, dat onze Indonesische kameraden allereerst het Eenheidsfront en daarna het herstel der Eenheid in de Indonesische volksbeweging zullen weten tot stand te brengen. De medewerking der 3e Internationale zal dit proces bespoedigen en daarmede zal de beweging aanmerkelijk aan kracht winnen. Zij zal een zuivere anti-imperialistische beweging zijn en blijven. Zij zal zich op de volkomen onafhankelijkheid van Indonesië blijven richten. Zij zal den klassenstrijd tegen het kapitalisme in Indonesië door middel van een zich versterkende vakbeweging blijven voeren. Zij zal het verband met soortgelijke bewegingen in andere koloniën ondanks alle moeilijkheden handhaven. Zij, die Indonesische volksbeweging, zal een belangrijke rol blijven vervullen in den grooten strijd door de volkeren der koloniale en half-koloniale gebieden gevoerd en daarmede groote diensten aan de totstandkoming der proletarische wereld-revolutie bewijzen.

De revolutionaire Sociaal-Democraten in de I.S.D.V. en hun ontwerp - beginselverklaring

Het is een feit, dat gedurende het bestaan van de 2e Internationale slechts geringe aandacht geschonken werd aan de taak der Westersche arbeidersbeweging op het terrein der koloniale politiek. In de sociaal-democratische literatuur nam het koloniale probleem slechts een beperkte plaats in. Voor zoover sociaal-democratische volksvertegenwoordigers in de parlementen van de landen met koloniënbezit praktisch te doen kregen met koloniale aangelegenheden, zijn zij op de lijn

van de burgerlijke koloniale ethiek gegaan, hebben zij kritiek uitgeoefend op wantoestanden en gewelddaden op overeenkomstige wijze als door radikalen elementen uit het burgerlijke kamp of christelijk-ethische politici is geschied.

In het internationale congres van Stuttgart, dat in 1907 gehouden is, is tusschen marxisten en reformisten over de gedragslijn der sociaal-democratie gedebatteerd. Enkele theoretici van den linkervleugel der sociaal-democratie hebben vóór den oorlog op de mogelijkheid van samenwerking tusschen het strijdende proletariaat van het Westen en de opkomende verzetsbeweging in koloniale gebieden gewezen. Zij hebben bovendien de fatale uitkomsten van het imperialisme voor de bevolking der koloniale gebieden signaleerd en met bepaalde voorbeelden gedemonstreerd.

Daarbij bleef het tot de wereldoorlog uitbrak, die internationaal tot een zondeval voor de sociaal-democratie is geworden en de onvolgende rijpheid van het Westersche proletariaat voor het voeren van eigen strijd tegen de bezittende klasse heeft aangetoond.

Gedurende de jaren van den wereldoorlog teekende het proces van de ontwakning van het Oosten zich scherper af dan daarvoor.

De snelle ontwikkeling der kapitalistische productiewijze in verschillende van die gebieden tastten de daar bestaande maatschappelijke verhoudingen aan, bevorderden de verandering van de geestesgesteldheid bij de gekleurde volkeren; tegen het eind van den wereldoorlog opende de zegevierende Russische revolutie nieuwe verre perspectieven voor de radikale elementen uit de volksbeweging.

De omstandigheden hebben ertoe geleid, dat speciaal in Indonesië de propaganda van de socialistische opvattingen van den klassenstrijd het eerst in nauwer contact kwam met de volksbeweging in dat koloniaal gebied. De merkwaardige massale ontwikkeling van Sarekat Islam als een breede volksbeweging, die duidelijk het directe resultaat was van de ingrijpende veranderingen in de Indonesische maatschappij, bewerkt door het snel groeiende kapitalisme, trok de aandacht van een klein aantal Hollandsche socialisten, die zich op Java bevonden en die zich na onderlinge discussie in meerderheid uitspraken voor het enten van de klassenstrijdgedachte op de volksbeweging.

Terwijl in die dagen de tegenwoordige specialiteit van de SDAP Stokvis ten stelligste ontkende dat op den grondslag van de klassenstrijdleer strijdorganisaties van Indonesiërs ontwikkeld zouden kunnen worden, gaf de praktijk van de kleine doch actieve Indische Sociaal-Demokratische Vereniging, waaruit later de Kommunistische Partij van Indonesië is ontstaan, dezen aanhanger van de burgerlijke koloniale ethiek volkomen ongelijk.

Als het waar was, dat het zich ontwikkelende kapitalisme zijn eigen doodgravers voortbrengt, dan was het ook waar, dat de groei van het kapitalisme in Indonesië reeds een breede groep van zuiver en half-proletarische elementen had doen ontstaan, die tot proletarische or-

ganisatie gebracht konden worden en een eigen plaats in den bevrijdingsstrijd der Indonesische volksbeweging konden innemen.

De leiders van de I.S.D.V. moesten bij hun werk nieuwe wegen zoeken. Zij gevoelden zich voor het meerendeel verwant aan degenen, die in het Stuttgarter Congres der 2e Internationale op grond van hun marxistische levensopvatting stelling hadden genomen tegen het zendingswerk, dat sociaal-democraten zoo goed als burgerlijke ethici ten aanzien van de koloniën zouden moeten vervullen. Zij begrepen, dat ondanks het internationalistisch karakter van den klassenstrijd door de proletarische beweging in de koloniale landen jegens het opkomende nationalisme een ander standpunt moest worden ingenomen dan in de kapitalistische staten van het Westen.

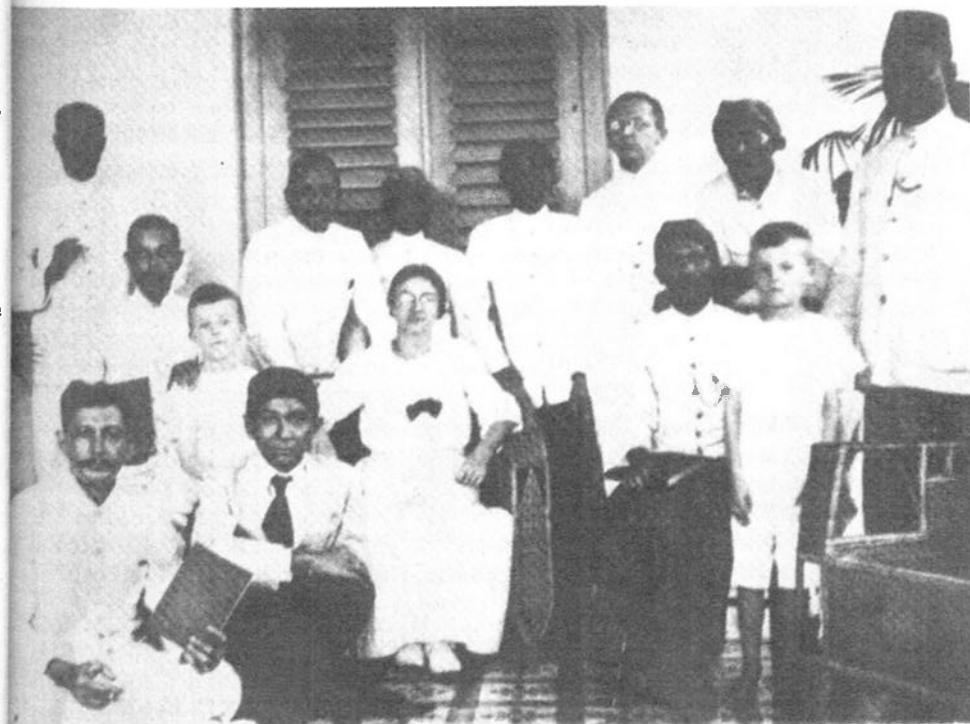
Zij ontwierpen een beginselprogram voor de I.S.D.V. in overeenstemming met het politieke werk, dat door hen al eenige jaren was verricht en dat in sterke mate de vijandigheid van de Europeesche gemeenschap in Indonesië en van de koloniale machthebbers gewekt had. Deze proeve van een beginselverklaring die opgenomen is in "Het Proces Sneevliet", dat in November 1917 te Semarang werd uitgegeven, schetste de gevolgen van de kapitalistische ontwikkeling voor de Indonesische maatschappij en karakteriseerde het opkomende verzet uit de Indonesische bevolking. Het verband tusschen den strijd tegen het kapitalisme als zoodanig en den strijd voor nationale bevrijding is in dit ontwerp-beginselverklaring gelegd.

In deze beginselverklaring waren de verschillende elementen aanwezig: de strijd tegen de kapitalistische uitbuiting, die tegelijkertijd de strijd voor nationale bevrijding is, de overeenstemming van belangen tusschen het onderdrukte proletariaat en de onderdrukte massa van koloniale boeren, de verbinding van den bevrijdingsstrijd in het Oosten met den strijd voor het socialisme in het Westen, welke elementen het revolutionaire karakter van de I.S.D.V. bepaalden en welke haar in staat stelden een veel reëler contact te verkrijgen met de Indonesische volksbeweging dan het aan de zich afzonderende reformisten van de tegenwoordige I.S.D.P. ooit gelukt is.

Toen in het congres van de 3e Internationale van 1920 de stellingen van Lenin tot grondslag voor de discussie over de koloniale kwestie dienden, verkregen de in den praktischen strijd van Indonesië aanwezige grondgedachten een veel betere theoretische uitdrukking.

Vergeleken bij het zeer belangrijke werk, dat door dit congres inzake het koloniale vraagstuk is verricht, maken de stellingen, die op het koloniale congres der S.D.A.P. thans (1930) zijn vastgesteld een magere indruk en het doet dan ook potsierlijk aan in verband met het vastgestelde beginselprogram over pionierswerk te hooren spreken en dit koloniale congres zelf als een eenige gebeurtenis te hooren voorstellen.

(Dit artikel van Sneevliet is overgenomen uit het maandblad "De Nieuwe Weg" van 1930, blz. 38.



Semarang 1918: Bij Sneevliet thuis
Zittend: in het midden Betsy Sneevliet-Brouwer
staand naast haar: hun kinderen Pim en Pam
staand: derde van rechts Sneevliet



Ibrahim Tan Malaka



Semaoen

Proeve eener beginselverklaring van de I.S.D.V.

De maatschappelijke ontwikkeling heeft geleid tot een vorm van het kapitalisme in de verst gevorderde landen, waarbij het teveel aan produkten der zware industrieën - zelf grotendeels produktiemiddelen - dwingt tot uitbreiding van de kapitalistische produktiewijze over steeds meerdere gebieden, die zich nog bevinden in het tijdperk der produktie voor eigen gebruik, aangevuld door eenvoudigen warenruil.

Deze ontwikkeling heeft het karakter van de koloniale overheersching van Nederlandsch-Indië gewijzigd.

De vroegere grondslag, om uit de inheemsche maatschappij, met behoud van de daar heerschende produktiewijze, zooveel mogelijk voordeelen te halen voor den Hollandschen staat (kultuurstelsel) is geleidelijk vervangen door het streven, dit land tot een bron van winst te maken voor de kapitalistische klassen van verschillende landen, allereerst voor de Nederlandsche bourgeoisie, met behulp van industrie, die om winst door partikulieren gedreven wordt.

Deze kapitalistische industrie, technisch door toepassing van de meest moderne machines en ekonomisch door samenwerking met de grootste banken op één lijn staande met industrieën in de verst ontwikkelde landen, heeft zich in haar funktie, om produkten te leveren voor de wereldmarkt, terrein veroverd naast de bestaande Inlandsche, agrarische huishouding, die grotendeels in de behoeften van de massa der inheemsche bevolking blijft voorzien.

Wel zijn het inheemsche industriële bedrijfsleven, de visserij en de huisindustrie, mede door invoer van goedkoope concurrerende artikelen uit andere landen, bijna geheel vernietigd, en heeft daarnaast de met vreemd kapitaal gedreven grootindustrie de ontwikkelingsmogelijkheid der inheemse maatschappij ten zeerste beperkt. Zij heeft beslag gelegd op de meest winstgevende bedrijven, die door natuurlijke omstandigheden en door bepaalde arbeidsvaardigheid der bevolking een bron van rijkdom voor het land zouden kunnen vormen.

De winsten, in deze bedrijven gemaakt, worden door den fiscus licht getroffen en vloeien voor een groot deel weg uit het land, om verbruikt te worden door bezitters, die in andere landen wonen, zoodat de inheemse bevolking onevenredig zwaar belast moet worden, teneinde goede verkeersmiddelen en een op moderne grondslagen berustend bestuur, dat het geëmployeerde kapitaal noodig heeft, te kunnen bekostigen.

Waar het toenemend militarisme deze voor een kapitalistische Regeering noodzakelijke uitgaven sprongsgewijze gaat verhoogen, dreigen de lasten voor de inheemsche bevolking hoe lang hoe meer een ongelijke hoogte te bereiken en elke mogelijkheid van maatschappijken vooruitgang te vernietigen.

Het binnendringend kapitalisme verandert een groot deel der Inlandsche bevolking in proletariërs, gescheiden van de voortbrengingsmiddelen en daardoor verplicht ter voorziening in hun levensonderhoud hun arbeidskracht te verkoopen.

Gedeeltelijk is dit proletariaat in de groote steden gekoncentreerd, gedeeltelijk is het werkzaam op de kapitalistische ondernemingen, die over het geheele land verspreid zijn.

De betrekkelijk gunstige positie van de eerstgenoemde groep, vooral indien de betrokkenen eenige school- of vakkennis bezitten, veroorzaakt doordat de vraag naar dergelijke arbeidskracht bij den groei der industrie grooter was dan het aanbod, wijzigt zich snel met de toename van het aantal werkzoekenden en met de uitbreiding van het onderwijs. Er vormt zich een reserveleger van arbeidskrachten, dat met elke uit het kapitalisme voortvloeiende crisis tot werkloosheid gedoemd, een voortdurende druk uitoefent op de arbeidsvoorwaarden ook in normale tijden. Bovendien veroorzaakt de aan het moderne kapitalisme inherente prijsstijging der eerste levensbehoeften een voortdurenden achteruitgang van den levensstandaard van het proletariaat.

Ook buiten de steden heeft zich op Java door toename der bevolking in de dessa's een klasse van proletariërs ontwikkeld zonder eenig grondbezit: in streken zonder kapitalistische bedrijven is hun aantal nog gering, en wordt het tekort van den opbrengst van hun loonarbeid voor grondbezittende dessa-genooten aangevuld door onderstand van de zijde der dessabewoners, die zich voor hen aansprakelijk voelen, in streken met kapitalistische ondernemingen, waar vele bezitloozen zich vestigen, is hun aantal zoo groot, dat zij voor hun bestaan uitsluitend op het loon van hun arbeid aangewezen zijn.

De grondbezitters in deze streken, welke tevens tot de best bevloede behoreen, zijn meer en meer in volslagen afhankelijkheid van het kapitaal geraakt, welke afhankelijkheid is veroorzaakt door den verhuur hunner gronden aan de ondernemingen en in de hand is gewerkt door de verwording van het dessaverband onder den druk der vreemde overheersching, waardoor dit verband van een steun der boerenbevolking door onderlinge saamhoorigheid is geworden een instrument in de handen van ekonomisch en geestelijk overmachtige uitbuiters.

Ook de grondbezitters worden meer en meer veranderd in daglooners, die door eigen landbouw een kleinen toeslag op hun onvoldoende arbeidsloon kunnen verwerven. Met deze ekonomische ontwrichting gaat gepaard een noodlottige geestelijke en morele ontaarding, nu de ideologieën, die steunden op de oude maatschappelijke verhoudingen - de wederzijdsche hulp en solidariteit tussen de leden van een dorps-gemeenschap - door de kapitalistische ontwikkeling, die groepen met tegengestelde belangen in de dessa scheidt, worden vernietigd, en de kalme rust van het dessaleven wordt veranderd in een eindeloos gekonkel tot het behalen van kleine persoonlijke voordeelen.

De bedrijven, gevestigd op in erfpacht verkregen perceelen, vormen een meestal op of bij de onderneming wonend proletariaat, dat aan de ergste onderdrukking en uitbuiting ten prooi is en elken steun van het dessaverband mist.

Op de Buitenbezittingen worden deze gevolgen nog verscherpt, doordat in de onontgonnen streken, waar het kapitaal de mogelijkheid van winstvorming ziet, de bevolking niet genegen is loonarbeid te verrichten, en de benodigde arbeidskrachten, hoofdzakelijk van Java worden geïmporteerd, gebonden door kontrakten met poenale sanktie. Deze door valsche voorspiegelingen misleide slachtoffers worden vaak door de aan slavernij grenzende onderdrukking zoodanig tot wanhoop gebracht, dat zij zonder zich door de gevolgen te laten weerhouden door moordaanslagen op degenen, die zij als hun verdrukkers aanzien, aan dezen ondragelijken toestand een einde trachten te maken.

Teneinde het land open te leggen voor het kapitaal worden van de inheemsche bevolking belastingen in geld en arbeid gevorderd, zoo zwaar, dat telkens weer de bevolking door deze grenzelooze uitpersing in den opstand wordt gedreven.

Daarnaast verzwaart zich de bestaansstrijd voor de groote massa der Indo-Europeanen, die in de met schoolkennis toegeruste Inlandse werkkrachten steeds meer concurrenten vinden, hetgeen tot groeiende ontevredenheid onder die bevolkingsgroep aanleiding geeft.

Tenslotte vormt zich onder de Indo-Chineesche bevolking, die steeds minder haar levensonderhoud kan vinden in kleinbedrijf of kleinhandel, naarmate het grootkapitaal zich van deze takken gaat meester maken of ze gaat verdringen, een in aantal toenemend proletariaat dat grootendeels overeenkomt met het Inlandsche proletariaat der groote steden, en de nog niet geproletariseerden, die van tusschenhandel bestaan, voelen de schadelijke gevolgen van de verdringing van den Inlandschen kleinen landbouw voor eigen rekening door de teelt van produkten voor de ondernemingen.

De toenemende concurrentie, die de produkten der kultuurondernemingen op de wereldmarkt ondervinden, maakt het bestaan van kleine ondernemingen, onder ongunstige voorwaarden van produktie en afzet werkend, meer en meer onmogelijk, en veroorzaakt een concentratie van verschillende ondernemingen in de hand van eenige machtige bank-lichamen. Deze opeenhooping van rijkdom in weinige handen gaat gepaard met een scherpere uitbuiting van grootere afhankelijkheid en diepere armoede bij de arbeidersklasse.

De tegenstelling tusschen het vreemde, overheerschende ras en de inheemsche bevolkingsgroepen, die door de overheersing verdrukt, vaak ook vernederd worden, verbergt de economische tegenstellingen; ook het verschil in godsdienst werkt in dezelfde richting en beide wekken den schijn, alsof niet de economische uitbuiting, maar de nationale onderdrukking de oorzaak is van de door allen gevoelde misstanden.

Het doordringend kapitalisme heeft reeds het begrip gewekt, dat alleen door samenwerking, door organisatie weerstand kan worden geboden aan de neerdrukkende krachten, die de arbeidende bevolking, bedreigen.

Gemis aan inzicht in de maatschappelijke verhoudingen heeft die organisaties ertoe gebracht, den strijd tegen de uiterlijke verschijnselen der koloniale overheersching op den voorgrond te stellen, waardoor deze beweging onttaardt in eene, die nòch het karakter nòch den graad der uitbuiting vermag te wijzigen.

De bevrijding van Indië en de maatschappelijke welstand van de geheele bevolking kunnen slechts verkregen worden door opheffing van de kapitalistische produktiewijze; een nationale bevrijding is slechts mogelijk op den grondslag van economische vrijheid.

Door het brengen van de thans kapitalistisch beheerde bedrijven in handen der gemeenschap, die op geheel democratische wijze bestuurd dient te worden, vallen de groote winsten dier bedrijven de gemeenschap toe in plaats van een kleine groep bezitters, die voornamelijk in andere landen woont, worden deze winsten gebruikt voor sociale maatregelen ten bate der bevolking, en aan democratische organen van lokaal zelfbestuur, daaruit alle middelen verstrekt om den Inlandschen landbouw te leiden en te ontwikkelen; dan is de mogelijkheid geschapen van een maatschappelijken vooruitgang, die aanknoopt aan de bestaande verhoudingen en niet door ruw ingrijpen van vreemde krachten de bestaande maatschappelijke organisatie vernietigt, maar integendeel van de overblijfselen van gemeenschappelijk grondbezit in de dessa uitgaat en deze zal kunnen ontwikkelen tot de bewuste toepassing van wetenschap en techniek in den landbouw ten bate der gemeenschap.

Daarnaast wordt ontwikkeling der inheemsche industrie op koöperatieven grondslag mogelijk.

De Indische bevolking heeft daardoor het allergrootste belang bij de overwinning der arbeidersklasse in de landen met hoog ontwikkeld kapitalisme waardoor het kapitalistische stelsel ook in de koloniën van zijn fundament beroofd en dus onmogelijk wordt. Niet alleen haar direkte belangen eischen strijd tegen de kapitalistische produktiewijze, maar ook haar ideaal, een vrij Indië met een gelukkige welvarende bevolking schrijft haar voor door deze strijd in eigen land de overwinning van het proletariaat internationaal te helpen bevorderen.

Zodoende verkrijgt de nationale strijd een maatschappelijken inhoud, waardoor die strijd gevoerd wordt in het belang van het geheele volk en zich niet verliest in een najagen van kleine voordeelen voor bepaalde groepen welke worden verleend om deze groepen aan den overheerscher te binden.

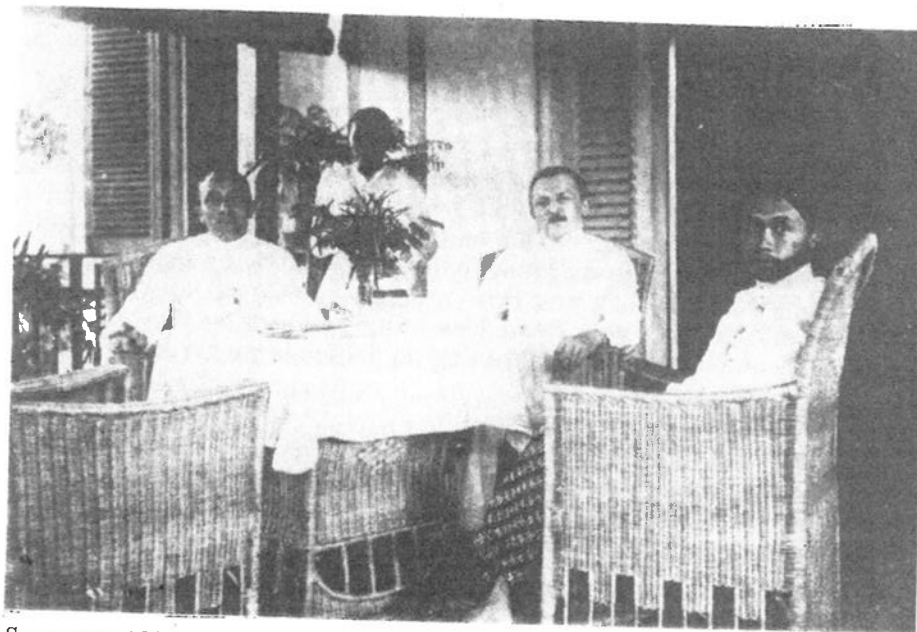
In en door dien strijd krijgt de arbeidende bevolking een ervaring, een politieke ontwikkeling, een maatschappelijke en zedelijke verheffing en een uitbreiding en versterking harer organisatie, die haar niet alleen in staat stellen den tegenstand der overheerschende kapitalistische klasse te breken, doch haar ook rijp te maken voor de taak,

haar plaats in te nemen. Zij moet in dit streven slagen, omdat de maatschappelijke ontwikkeling de tegenstellingen tusschen overheersende kapitalistische klasse en het overheerschte uitgebuite proletariaat en de boerenbevolking voortdurend verscherpt, en deze beide klassen door toenemende druk en toenemende uitbuiting steeds krachtiger aanspoort tot gemeenschappelijk verzet op straffe van algeheel ondergang.

Het proletariaat kan den tegenstand der kapitalistische klasse tegen de overbrenging der produktiemiddelen van partikulier in maatschappelijk bezit slechts bereiken door de verovering der politieke macht. Voor dit doel hebben zich over de geheele wereld de arbeiders, die tot bewustzijn van hun taak in den klassenstrijd zijn gekomen, georganiseerd.

De Indische Sociaal Democratische Vereeniging stelt zich ten doel de Indische bevolking en wel het proletariaat en de boeren, onafhankelijk van ras of godsdienst, te organiseeren in een zelfstandige politieke partij, die dezen klassenstrijd in eigen land voert tegen een overheersende kapitalistische klasse van vreemd ras en daarmee tevens den eenig mogelijken strijd voert voor nationale bevrijding. Zij ondersteunt zooveel mogelijk elke economische of politieke beweging der overheerschte bevolking, indien de positie dier bevolking tegenover de heerschende klasse door die beweging versterkt wordt.

Overgenomen uit het boek "Het Proces Sneevliet. De sociaal-democratie in Nederlandsch-Indië".



Semarang 1915:
v.l.n.r. H.A. Wakker, H. Sneevliet en onbekende Indonesiër
(foto ontvangen van Wakker)

Het terrein van den strijd.



China

Wie/Wat is dat?

BORODIN:	Stalin's vertegenwoordiger in China 1923 - 1927.
CHANG TAI-LEI:	Chinese tolk en jeugdleider.
CHANG TSO-LIN:	Generaal in Mandjoerije.
CHEN CHIUNG-MING:	Militair leider in Kanton (Kwantoeng); tot 1922 secretaris van Koeo Min Tang.
CHEN TU-HSIU:	Leider van de C.C.P. (Chin. Comm. Partij) 1921 - 1927.
HAROLD S. ISAACS (USA):	Bezocht China; schreef in 1936 "The Tragedy of the Chinese Revolution"; tijdelijk aanhanger van Trotzky.
KARAKHAN:	Russisch ambassadeur in China te Peking; 1923 - 1926.
K. M. T.:	Afk. van Koeo Min Tang (betekent Nationalistische Partij).
ROSTI:	Russische persdienst.
WU PEI-FU:	Generaal in Centraal China.
YANG TSE KIANG:	5300 km lange rivier in Centraal China.

Inleiding

Over Sneevliet's rol in China (van Juli 1921 tot October 1923) als vertegenwoordiger van de Comintern (Communistische Internationale) is te nu toe door historici en politici in binnen- en buitenland verschillend geoordeeld. Veel misverstand bestond er met name over Sneevliet's politiek-tactische strategie die er op neerkwam dat de leden van de Chinese Communistische Partij (CCP) het advies kregen om toe te treden tot de nationalistische Koeomintang (KMT) van Sun Yat-sen. Maar wèl onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat het eigen partijverband, de eigen propaganda, de eigen kranten en de vakcentrale (het Chinese Arbeids-Secretariaat) NIET zouden worden opgeheven.

Daarmee handelde Sneevliet geheel in de geest van de resoluties die in 1920 door de Commissie voor Nationale en Koloniale Vraagstukken en de Comintern waren aangenomen. (Lenin was voorzitter en Sneevliet secretaris van deze Commissie.) Daarin werd onder andere bepleit de nationaal-revolutionaire bewegingen te ondersteunen. Dit vanuit het besef dat ze uiteindelijk bestreden dienden te worden. Daarom werd de nadruk gelegd op een tijdelijk bondgenootschap met dergelijke burgerlijk-democratische bewegingen in de koloniale en half-koloniale landen. Onvoorwaardelijk diende de zelfstandigheid van de proletarische beweging bewaard te blijven.

De fatale en bloedige nederlaag van de communisten in 1927 gaf echter maar al te vaak aanleiding tot de conclusie dat Sneevliet, die immers zelf als eerste die intrede-politiek had bepleit, daaraan mede-verantwoordelijk zou zijn.

Met grote nadruk wijzen wij die conclusie van de hand. En wel om een tweetal samenhangende redenen:

1. ten eerste wordt daarbij eenvoudigweg voorbijgegaan aan fundamentele veranderingsprocessen in Rusland, die ondermeer van beslissende betekenis zijn geweest voor de Russische buitenlandse belangenpolitiek in China;
2. ten tweede worden Sneevliet's bedoelingen daarmee op een historisch te verwerpen wijze uit hun specifieke historische samenhang gelicht, waardoor ze in een onjuist - en vaak ook vals daglicht komen te staan.

Naar onze mening is er al tijdens de ziekte van Lenin (in 1922), en na zijn dood (in 1924) met de opkomst van Stalin, sprake van een duidelijke breuk in uitgangspunten en uitvoering met betrekking tot de Russische oriëntatie ten aanzien van China. In Rusland zette zich steeds meer een bureaucratische, eng-nationalistische koers door. Dit betekende dat een wezenlijk andere inhoud werd gegeven aan het werk van communisten in Koeomintang. Een inhoud die in flagrante tegenspraak was met de internationalistische en revolutionaire aanpak die Lenin en Sneevliet voor China voor ogen had gestaan.

Vandaar dat de opvolger van Sneevliet, de rus Borodin, in géén geval als zijn "geestelijke" opvolger moet worden gezien. Net zo min als Stalin als voortzetter van de politiek van Lenin kan worden beschouwd.

Uit Isaacs' inleiding die aan het eigenlijke interview/verslag met Sneevliet voorafgaat, blijkt dat óók Isaacs de intrede-politiek van Sneevliet onjuist beoordeelt, wanneer hij een rechtstreeks verband legt tussen die intrede-politiek en het latere bloedbad dat Chang Kai-sjek aanrichtte.

Tevens moet gezegd worden dat Isaacs wel erg laat met de publicatie ervan was. Pas in 1971 besloot hij - in "The China Quarterly" no. 45 - tot publicatie van dit zeer informatieve interview. Volgens Max Perthus staan er enkele chronologische onjuistheden in, maar bevat het verder waardevolle informatie (zie Max Perthus, "Henk Sneevliet revolutionair-socialist in Europa en Azië", Uitg. SUN, Nijmegen 1976, pag. 483).

Over deze periode kunnen wij naast Perthus' boek nog aanbevelen o.a.

Lenin: Verzamelde werken, deel 10, pag. 246/251.

Dov Bing: artikelen in "The China Quarterly".

- no. 48 (1971) over: Sneevliet and the early years of the C.C.P.
- no. 54 (1973) over: Was there a Sneevlietian strategy?
- no. 56 (1973) Reply to mr. Adrian Chan.

John Jansen van Galen: artikel in de "Haagse Post" van 9-1-'75.

Deng Zhongxia:

"Anfänge der Chinesischen Arbeiterbewegung 1919 - 1926" (Uitg. maart 1975).

(Dit is een deel van de inleiding van Harold R. ISAACS)

Toen ik Sneevliet in 1935 te Amsterdam interviewde, had hij de Communistische Partij allang verlaten en leidde hij zijn eigen onafhankelijke linkse arbeiderspartij in Holland. Zijn loopbaan begon al vóór de eerste wereldoorlog toen hij behulpzaam was bij het organiseren van een anti-Nederland gezinde nationalistische beweging op Java, en hij beëindigde zijn loopbaan toen de nazi's, nadat zij in 1940 de Nederlanden waren binnengevallen, hem gevangen namen en in 1942 als verzetstrijder terechtstelden.

Als Komintern-afgevaardigde voor China gedurende de periode 1920-1923, speelde Sneevliet een sleutelrol bij het besluit van de Chinese communisten om in 1922 toe te treden tot de geleerden van de Kwomintang van Sun Yatsen. Mijn gesprek met Maring (pseudoniem van Sneevliet: red.) had voornamelijk betrekking op de omstandigheden waaronder de beslissing tot stand was gekomen, voor zover hij zich die nog kon herinneren.

Deze ogenschijnlijke onbelangrijke stap, die op zo'n onduidelijke manier door de jonge Communistische Partij genomen werd, zou een noodlottige - en een uiteindelijk rampzalige - stap betekenen in de poging van de Russen respectievelijk de Komintern om Sun Yat-sen te helpen teneinde zijn zieltogende Kwomintang nieuw leven in te blazen om aldus een nieuwe nationalistische uitdaging tegenover de westerse machten in China te kunnen aangaan.

Dit gebeurde inderdaad door de geslaagde vestiging van Sun's regering in Kanton in 1922, de reorganisatie van de Kwomintang in 1924, het ontketenen van de Noordelijke Expeditie in 1926, en de grote boerenopstand in Centraal-China in de lente van 1927 waarbij de meeste militaire tegenstand, die de Nationalistische legers die oprukten naar de oevers van de Yangtse, ontmoetten, al werd weggevaagd.

Communisten speelden bij de organisatie en mobilisatie tijdens al deze gebeurtenissen een voorname rol, evenals bij de arbeidersopstand in Shanghai waarbij die stad overgedragen werd aan het naderende leger dat onder leiding stond van Chiang Kaishek.

Daarop volgde, op 12 April, Chiang's putsch en greep naar de macht, de uitroeiing van de communisten en de vernietiging van de massabeweging die de communisten onder het vaandel van de Kwomintang in belangrijke mate leidden. Spoedig daarop volgde de vlucht van de Russische adviseurs uit Woehan en de verdere ineenstorting van de revolutionaire beweging. Daarmee was een einde gekomen aan de verwachting van Stalin dat de imperialistische omsingeling van Rusland doorbroken had kunnen worden door het scheppen van een nationalistische bondgenoot voor Rusland in China.

De totale ondergeschiktheid en onderwerping van de Communisten binnen de Kwomintang tot aan het tijdstip van Chiang's putsch droegen in belangrijke mate bij tot dit noodlottige resultaat.

In de eropvolgende besprekingen en twistgesprekken, die nog jaren doorgingen, kwam het zwaartepunt steeds meer te liggen op de omstandigheden en de voorwaarden waaronder Chinese communisten tot intrede in de Kwomintang hadden besloten. Chen Tu-hsiu, de Chinese communistische leider, schreef (in december 1929: red.) dat de beslissing in 1922 door het Chinese Centrale Comité was genomen tegen beter weten in. Het Centrale Comité zou zijn gewicht voor Maring's eis die hij kracht bijzette door te dreigen met Komintern-discipline.

In ons gesprek in 1935 gaf Sneevliet mij zijn verslag van de gebeurtenissen waarbij hij, ter opheldering, vragen beantwoordde of nadere details gaf.

Ik maakte woordelijke aantekeningen en werkte die naderhand uit in de vorm van een memorandum zoals dat hieronder volgt. Met spijt moet ik bekennen dat het pas tot me doordrong dat ik deze aantekeningen al veel eerder voor iedereen beschikbaar had moeten stellen, toen een jonge wetenschappelijke onderzoeker (Dov Bing: red.) de halve wereld doorreisde om bij mij na te gaan of hij, wat hij noemde het "Sneevliet-Isaacs Memorandum", kon raadplegen.

Aantekeningen over een gesprek met H. SNEEVLIET (1)

De Chinese kwestie 1920-1923

Ik werd naar China gezonden als gevolg van mijn deelname aan het Tweede Congres van de Komintern in 1920 waar ik de Javaanse partij vertegenwoordigde.

Ik werd in 1919 van Java verbannen en werd vanuit Holland uitgenodigd voor het Komintern-congres in het begin van 1920. Ik werd benoemd in de Commissie voor Koloniale Zaken waarvan Lenin voorzitter was en waarin ook Roy zat. Ik fungeerde als secretaris. We werkten met stellingen van twee groepen: die van Lenin en die van Roy. In die tijd wilde Moskou een rechtstreekse afgevaardigde van de Communistische Internationale in China, hoewel het Bureau van de Komintern in Irkoetsk zich bezighield met werk dat in verband stond met het Verre Oosten. Ik werd benoemd in Augustus 1920.

Na werkzaamheden voor de Komintern in Italië en in Weenen, en na een hernieuwd bezoek aan Moskou, vertrok ik in April 1921 naar China.

(1) Deze aanhef is een afkorting van wat op het originele manuscript staat. De rest van de tekst is hetzelfde als wat op het origineel staat met uitzondering van de cursivering van de namen van kranten en de verbetering van duidelijke typefouten - de Uitgever. (Van het tijdschrift "China Quarterly" No. 45 van Jan./Maart 1971: red.)

Ik kreeg geen specifieke instructies mee. Mijn enige voorafgaande voorbereiding bestond uit de discussies en stellingen van het Tweede Wereldcongres van de Komintern in 1920. Er waren geen nadere instructies. Dat kon ook niet aangezien alleen het Irkoetsk Bureau iets wist van wat er in China gaande was.

Het Irkoetsk Bureau was uitsluitend met Russen bemand. Het stond in verbinding met de onofficiële Russische gezant in Peking. Onderhandelingen waren gaande over de erkenning door China van de regering van de Verre Oosten Republiek in Chita. De Russen in Chita waren er van overtuigd dat WU Pei-fu de man was om mee samen te werken voor een nationalistische beweging in China, en niet met Sun Yat-sen die door hen als een nutteloze dromer werd beschouwd. Zij waren overeengekomen om WU Pei-fu te ondersteunen. Het Irkoetsk Bureau werkte uitsluitend samen met de Chita-regering. Zijn activiteit werd alleen bepaald door datgene wat als Russische belangen in Noord-China beschouwd werd. Dat was in 1920-1921.

Ik moest in Shanghai van de grond af aan beginnen. Daar waren toentertijd enige vertegenwoordigers van de Russische gezant in Peking, enige G.P.OE-mensen enz., die enkele contacten hadden met kringen op de Universiteit van Peking. In Shanghai moest ik beginnen met het instellen van een onderzoek naar de omstandigheden in China. Dit bracht mij in contact met het hoofdkwartier van de Kwomintang. Sun Yat-sen was in Kanton bij Chen Chiung-Min. Chen Chiung-Min's opvatting was dat de nationalistische beweging beperkt moest blijven tot Kwantung - een soort Chinese Stalin die het begrip van nationalisme in één provincie ontwikkelde. Volgens Sun Yat-sen moest dit voor geheel China gelden.

Hij (Sun: red.) wenste de rotte militairisten, politici en diplomaten van het noorden aan te vallen. Sun, die een expeditie tegen het noorden wilde organiseren, beschouwde Wu Pei-fu als de hoofdvijand. Hij zag in Wu Pei-fu een werktuig van het Britse imperialisme. Wu's stroman, die op dat moment aan het hoofd van de regering in Peking stond, was Tsao Kun.

Chang Tso-lin was ook een vijand van Wu Pei-fu en tussen Chang Tso-lin en Sun Yat-sen bestonden vriendschappelijke betrekkingen. Sun Yat-sen bekritiseerde de regering in Chita omdat die regering Chang Tso-lin steeds als een werktuig van het Japanse imperialisme beschouwde.

Volgens Sun zagen de Russen klaarblijkelijk in Chang Tso-lin een onvervalst werktuig van de Japanners, terwijl Chang Tso-lin zich in werkelijkheid op ieder gebied tegen de Japanners verzette, zoals bijvoorbeeld door de aanleg van concurrerende spoorwegen, havenontwikkeling, enz.

Sun Yat-sen had een permanente persoonlijke vertegenwoordiger in Moekden; gedurende lange tijd had Wang Ching-wei het toezicht op deze verbindingen.

Sun Yat-sen was in Kanton bezig met het treffen van voorbereidingen tegen het noorden en bij hem waren de meest belangrijke mensen van de Kwomintang, Wang Ching-wei, Hu Han-min, Liao Chung-kai, Chiang Kai-shek, enz. In Shanghai ontmoette ik één van Sun Yat-sen's voornaamste vertegenwoordigers, Chiang Ki, een lid van het eerste Chinese parlement waarin hij, als aanhanger van Sun Yat-sen, zich actief tegen het aangaan van buitenlandse leningen had gekeerd. Hij was van alle Chinezen die ik tot dan toe ontmoet had de meest politiek-geschoolde en het meest westers in zijn denken. Dit was in de tweede helft van 1921.

In diezelfde tijd had ik betrekkingen aangeknoopt met de Russische vertegenwoordigers in Peking en met het Irkoetsk Bureau van wie ik mijn eerste inlichtingen verkreeg over de Chinese Communisten. Van hen vernam ik dat de verbindingen met de arbeidersklasse heel zwak waren. Ze hadden wel contacten met enkele personen, maar aan echt organisatiewerk was tot op dat moment nog niet veel gedaan.

Het resultaat van mijn contact met Chiang Ki was een uitnodiging van de Kwomintang om Sun Yat-sen te bezoeken, die op dat moment zowel bezig was om Kwangsi onder zijn bestuur te brengen, alswel met het organiseren van zijn expeditie tegen het noorden. Daarom ging ik met de communist Chang Tai-lai (Sneevliet's tolk: red.) via Hunan naar Kwangsi om Sun Yat-sen te ontmoeten. In Changsha, de hoofdstad van Hunan, had ik contact met de gouverneur, die werd beschouwd als een vriend van de Kwomintang, en met zijn adviseurs. Toen ik hoorde dat er in Changsha een organisatie van jonge studenten bestond die in contact stonden met elementen uit de arbeidersklasse (textielarbeiders), trad ik met die organisatie in verbinding en besteedde er een avond aan om voor de studenten een lezing te houden over de klassenstrijd, de Russische Revolutie en over de noodzakelijkheid om met hun hulp vakbonden op te richten.

Daarna ging ik verder naar Kwangsi waar Sun Yat-sen aan het werk was om zijn strijdkrachten te organiseren voor de mars op Hankow. Ik bracht ongeveer twee weken door bij Sun Yat-sen op diens hoofdkwartier. Ik gaf voor zijn officieren een lezing over de Russische Revolutie.

Met Sun discussieerde ik over de noodzaak van massa-activiteit en propaganda onder de arbeidersklasse, enz. Ik vertelde hem over de ontwikkeling van de Javaanse massa-organisatie die een nationalistisch karakter had, de Sarekat Islam. Van zijn kant beschreef hij mij de tactieken van de Kwomintang, haar geschiedenis, de periode van illegale activiteit vanuit het buitenland in de tijd van Yuan Shih-kai, de verbindingen met Chinezen in de landen van de Pacific en hun steun aan de Kwomintang. Zeer uitvoerig maakte hij ook van de gelegenheid gebruik om met Chang Tai-lai te discussiëren over de noodzaak van actieve deelname van de jeugd aan de nationalistische beweging.

Bij deze gelegenheid verklaarde hij dat het marxisme niets nieuws was. Alles was al eens twee duizend jaar geleden gezegd door de

Chinese klassieke schrijvers. Om enig idee te geven van het mystieke karakter van Sun's denken zou ik als voorbeeld zijn uitleg aan mij kunnen noemen van de manier waarop hij een bepaalde veelbelovende jonge officier binnen de rijen van de Kwomintang bracht:

"Gedurende acht dagen, acht uren per dag, legde ik hem uit dat ik op één lijn kan worden gesteld met de grote Chinese hervormers van Confucius tot nu toe. En indien er tijdens mijn leven geen grote veranderingen zouden komen dan zou China weer zeshonderd jaar moeten wachten op haar verdere ontwikkeling..."

Sun Yat-sen was veel strijdbaarder dan Gandhi, maar hij dacht uitsluitend in termen van militaire samenzwering.

Vandaaruit ging ik begin 1922 door naar Kanton, net op het moment dat de grote staking van zeelieden in Hongkong was uitgeroepen. De leiding van de staking was in handen van de Kwomintang. De leiders van de Kwomintang ondersteunden de staking. Er was een begin gemaakt met massa-activiteiten die gebaseerd waren op moderne grondslagen ten behoeve van een nationalistische beweging. Er had al jaren een zeeliedenorganisatie bestaan die één van de verbandingen tussen Sun Yat-sen en de Chinezen in het buitenland was geweest.

In dezelfde periode waren de Communistische leiders vanuit hun centrum in Peking begonnen met het organiseren van de arbeiders aan de Peking-Hankow-spoorweg, en met verrassende resultaten. Er bestonden hechte betrekkingen tussen de organisatie van Chen Tu-hsiu in Peking en het hoofdkantoor van de spoorwegarbeiders in Hankow.

Ik keerde terug naar Shanghai en ontdekte dat tijdens mijn afwezigheid van meer dan drie maanden de Communisten daar uitgebreidere verbandingen met de fabrieksarbeiders van Shanghai hadden opgebouwd. Toen belegden we een conferentie in West Lake, Hangchow. Dat was in begin 1922. De voornaamste deelnemers waren: Chen Tu-hsiu, Li Ta-chao, Chang Kwo-tao, ik denk Chu Chiu-pei, en nog één, een heel bekwame student uit Hunan wiens naam ik me niet herinner.

Het was tijdens deze bijeenkomst dat de vooruitzichten van de activiteiten van de Chinese partij en van de arbeidersbeweging werden besproken. Hier verdedigde ik de zienswijze dat in de allereerste plaats de oriëntatie van de Chita-regering op Wu Pei-fu volkomen fout was; dat de machtige zeeliedenstaking en de leiding van de Kwomintang de bewijzen hadden geleverd dat er verbandingen waren gelegd tussen de nationalistische beweging en de organisaties van de arbeidersklasse; dat tot die tijd de staking in Hongkong de krachtigste uitdrukking van activiteit van de arbeidende klasse was geweest; dat het gebrek aan begrip aan de kant van de leidende kringen van de Kwomintang over de belangrijkheid van massa-activiteit gekoppeld aan de nationalistische beweging, een grote sta-in-de-weg betekende voor de ontwikkeling van de nationalistische beweging als een anti-imperialistische kracht in China; dat de losse organisatievorm van de Kwomintang het zeer gemakkelijk maakte om de gedachte van massa-activiteit binnen die

partij te bevorderen; dat er om die reden vriendschappelijke betrekkingen met de Kwomintang zouden moeten worden aangeknoopt; dat onze mensen zouden moeten proberen om de linkervleugel (Liao Chung-kai) te benutten teneinde de tactieken van de Kwomintang te veranderen; dat zij in de Kwomintang zouden moeten treden, maar dat zij hun eigen organisatie zouden moeten handhaven evenals hun krant; dat zij zouden moeten voortgaan met het oprichten van hun centra van activiteit en organisatie onder de arbeiders.

Bij het geven van deze adviezen was er geen moment sprake van concrete, geëigende instructies van Moskou. Ik verliet Moskou zonder instructies. Ik baseerde mij slechts op de ervaring met de Javaanse beweging, de Sarekat Islam. De Sarekat Islam was de vroegste vorm van massa-organisatie op Java. Zij werd opgericht in 1911 en had een gemengd economisch, sociaal en religieus karakter. Zij was gericht tegen de uitbuiting van Javanen door Europese eigenaars van suikerfabrieken. Deze massa-organisatie had als haar linkervleugel (geconcentreerd in Semarang) een afdeling die de propaganda van de Indische Sociaal-Democratische Vereniging aanvaardde en die ik hielp organiseren. Deze afdeling ontwikkelde haar eigen propaganda op basis van de klassenstrijd. Deze propaganda verkreeg een sterke ondersteuning binnen de Sarekat Islam en dat was vooral zo in de oorlogsjaren 1914-1918. Het resultaat hiervan was dat op het congres van de Sarekat Islam in 1918 in de beginselverklaring de gedachte van strijd tegen het "zondige kapitalisme" werd opgenomen. Kontakt met de linkervleugel van de Sarekat Islam schiep de mogelijkheid tot het stichten van vakbonden onder leiding van onze mensen; de belangrijkste daarvan was de spoorwegvakbond. Zuiver nationalistische leden (van de Sarekat Islam: red.), die zich keerden tegen de groeiende invloed van onze socialistische propaganda, volgden het voorbeeld van vakbondswerk en richtten hun eigen vakbonden op. De losse organisatievorm van de Sarekat Islam leidde tot een snelle groei van de invloed van onze sociaal-democratische Indonesiërs, Javanen en Maleiers. De invloed was zo groot dat zelfs binnen het leger vakbonden werden gesticht en dat in oorlogstijd.

Hieruit kunt u begrijpen dat de poging om deze wijze van samenwerking met de Kwomintang in China tot stand te brengen, direct was gebaseerd op de succesvolle ervaring op Java. Het handhaven van het onafhankelijke karakter van onze Communistische partij in China was de logische consequentie van deze zienswijze. Op Java werd dit verwerkelijkt. In China was het eens te meer noodzakelijk om de nadruk te leggen op de onafhankelijkheid van de Communistische Partij en de arbeidersbeweging, omdat in China een inheemse bourgeoisie was ontstaan terwijl die in Indonesië niet bestond. Vanaf het allereerste begin was het te verwachten dat de intrede van onze mensen door de leiders van de Kwomintang wantrouwend zou worden bekeken. Ook bestond de mogelijkheid dat er pogingen zouden worden ondernomen om onze mensen om te kopen en van hen werktuigen van de eigen Kwomintang-politiek te maken.

Datzelfde risico is altijd aanwezig wanneer we de tactiek doorvoeren om binnen zulke massa-organisaties te werken.

De grote meerderheid in Hangchow accepteerde deze zienswijze. Er waren één of twee opposanten, en als ik mij goed herinner was Chang Kwo-tao daarvan de hevigste. De argumenten van deze tegenstanders spitsten zich toe op de kwestie van de betekenis van de Kwomintang, haar kansen om een massa-beweging te worden en het probleem van de oppositie die er van de leiders van de Kwomintang te verwachten zou zijn. Chen Tu-Hsiu was het met mijn zienswijze eens. Er was niet zozeer een duidelijke oppositie alswel verzoeken om aanvullende uitleg, enz.

(Over dit punt wordt aan Sneevliet de vraag gesteld betreffende de verschillen tussen zijn verslag over die conferentie en dat van Chen Tu-hsiu. Hij antwoordde:)

Indien de voorstelling van zaken van Chen Tu-hsiu juist zou zijn geweest, dan zouden er vele gelegenheden zijn geweest: in de eerste plaats had de kwestie dan in Moskou bediscussieerd kunnen worden in de periode die volgde op de Hangchow-conferentie; de Chinese kameraden zouden het vraagstuk hebben kunnen voorleggen aan Joffe die later in het jaar naar China kwam. Er waren geen stappen van deze aard. In de tweede plaats zou er geen sprake hebben kunnen zijn van "onderwerping aan discipline". Ik heb me altijd hevig verzet tegen dit soort maatregelen. Bovendien had ik geen vastomlijnde instructies van de Komintern. Ik had geen document te mijner beschikking.

Ik ben van mening dat het de enige tactiek was die moest worden gevolgd. Alles hing af van de bekwaamheid van onze kameraden om hun onafhankelijkheid en hun persorganen te handhaven. Volgens mij was deze aanpak niet alleen gebaseerd op de Javaanse ervaring, maar bovendien volledig in overeenstemming met de discussies tijdens het Tweede Congres van de Komintern en de Stellingen van de Koloniale Commissie die op dat Congres waren aangenomen.

Bovendien bewees de grote zeeliedenstaking in Hongkong dat de Kwomintang wezenlijk contact had met de organisaties van de arbeidende klasse en dat het dus wenselijk was om met de Kwomintang vriendschappelijke betrekkingen te onderhouden. Er was een groot verschil tussen de arbeidersorganisaties in het zuiden, die zich ontwikkelden als deel van de nationalistische beweging, en in Shanghai en het noorden waar in die periode slechts een paar arbeidersverenigingen bestonden.

Dit maakte intrede in de Kwomintang des te noodzakelijker. Derhalve droegen drie factoren bij tot de beslissing: de Javaanse ervaring, de Stellingen van het Tweede Congres en de gunstige positie met betrekking tot de proletarische organisaties in het zuiden die er nationalistische standpunten op nahielden. Het risico dat erin zat was niet groot. De Kwomintang had een losse organisatievorm en de mogelijkheid bestond om zowel onze denkbeelden binnen de nationalistische beweging veld te doen winnen alswel om een revolutionaire, anti-imperialistische massa-beweging te laten ontwikkelen.

Toen Sun Yat-sen door Chen Chiung-ming uit Kanton werd weggejaagd (in 1922), had ik een aantal besprekingen met hem in Shanghai. Hij nodigde mij uit om mijn zienswijze over de massa-beweging voor te leggen aan het Centraal Comité van de Kwomintang. Hij was ontvankelijk geworden. Ik raadde hem aan om geen militaire acties te ondernemen teneinde Kanton te heroveren. Ik drong er bij hem op aan om Shanghai een centrum te maken van actieve propaganda onder de arbeiders in alle steden en onder de boeren. Hierop reageerde de leiding van de Kwomintang verdeeld. De rechtervleugel verwierp deze vorm van activiteit. Deze hoopte zijn nationalistisch doel zonder massa-activiteit te bereiken. Maar de linkervleugel, met Liao Chung-kai aan het hoofd, stemde er mee in. Sun Yat-sen zelf was, als gevolg van zijn nederlaag in Kanton, nu eerder geneigd om te denken in termen van moderne massa-activiteit, en in de tweede plaats in termen van hulp uit Rusland.

In die tijd keerde ik via Marseille naar Moskou terug, en kwam daar (ongeveer in September 1922) aan op het moment dat besloten ging worden om Joffe naar China te sturen. Ik bracht verslag uit van mijn werkzaamheden aan de Komintern, hoofdzakelijk aan Radek, van wie verondersteld werd dat hij deskundige in Chinese aangelegenheden was. Uit het gesprek met hem werd de gedachte geboren en ook aanvaard dat ik Joffe zou vergezellen. Dit betekende dat ik slechts twee weken in Moskou kon blijven. In die periode schreef ik een artikel in "Die Kommunistische Internationale" over de beweging in China. (H. Maring: Die revolutionär-nationalistische Bewegung in Süd-China, die K.I., No. 22, Sept. 13, 1922.)

Uit mijn gesprek met Radek werd het mij duidelijk dat zij (de Russen: red.) meer belangstelling hadden voor militaire aangelegenheden dan in propaganda daarginds (in China: red.) en reeds op dat moment bestond er bij mij de twijfel dat er zich twee stromingen, twee krachten velden aan het vormen waren, de één gericht op de Russische belangen en de andere gericht op revolutie. In ieder geval leidde mijn rapportage er toe dat gebroken werd met de oriëntatie van Chita op Wu Pei-fu. Dat denkbeeld werd volledig overboord gezet.

Ik maakte geen formeel verslag voor de Executieve van de Komintern, maar vertrok korte tijd daarna met Joffe, die ook voorstander was van vriendschappelijke betrekkingen met de Kwomintang en met wie ik in de volgende periode zeer nauw samenwerkte.

Bij onze aankomst in China ging Joffe naar Peking en ik ging naar Shanghai en vanaf dat moment begon een diepgaande en levendige correspondentie tussen ons over hoe de zaak zich ontwikkelde. Joffe was van mening dat we de organisaties van de arbeidersklasse moesten helpen om in nauwer verbinding met de Kwomintang te komen, maar dat er geen sprake van was dat de Communistische Partij en haar Guide Weekly en the Vanguard Monthly opgeheven moesten worden.

Heel vroeg in 1923 werd ik naar Moekden gestuurd om Chang Tso-lin te bezoeken en met hem te praten over de spoorweg. (Ik vroeg mij af wat een wegbereider van de revolutie te maken had met zulke betrekkingen en dergelijke zaakjes.) Bij mijn terugkeer in Peking kwam ik in dagelijks contact met Chen Tu-hsiu. Dit was de periode van het verzet van de arbeiders van de Peking-Hankow-spoorweg (de "7e Februari-beweging"). De activiteit van het arbeiderscentrum in Hankow was snel gegroeid. Wij zagen terecht dat de gisting in Hankow een rechtstreeks resultaat was van de staking in Hongkong in 1922. De feiten over deze beweging zijn welbekend en ik behoef die hier niet te herhalen. U zult zich herinneren dat de nederlaag van de Pei-Han-arbeiders tot een lange periode van onderdrukking (door Wu Pei-fu: red.) van de arbeidersbeweging te Hankow leidde. Nadat het Centrum te Hankow na het bloedbad van 7 Februari was vernietigd, werden in Peking bevelen gegeven voor de arrestatie van Maring en Chen Tu-hsiu. Wij vertrokken naar Shanghai kort na de schietpartijen in Chengchow.

Ik bleef in China tot October 1923. De meest belangrijke ontwikkeling tijdens deze periode was wel dat Joffe betrekkingen met Sun Yat-sen tot stand wist te brengen. Sun was toen terug in Kanton met een nieuwe regering en met het hoofdkwartier van de Kwomintang die voortdurend door Chen Chiung-min werden aangevallen. Na een kort verblijf in Shanghai ging ik naar Kanton waar ik drie- tot viermaal per week contact met Sun had met als gespreksbasis mijn correspondentie met Joffe.

Op 1 Mei 1923 sprak ik op een openbare vergadering in Kanton. In die tijd waren onze partijmensen al actief in Kanton, Hankow, Peking en Shanghai. In het Noorden was niet veel veranderd als gevolg van de beslissingen die te Hangchow waren genomen, want de Kwomintang was van weinig betekenis in dat gebied. De beweging was illegaal in de gehele Yangtse vallei aangezien die door Wu Pei-fu werd beheerst. In Shanghai bevonden zich slechts een paar leiders, maar geen partij. Alleen in Kanton bestond er werkelijk een partij-afdeling en daar werkten onze mensen, zoals Chen Tu-hsiu, binnen de arbeidersorganisaties, waar ze vlugschriften en kranten, enz., uitgaven.

Tot aan zijn dood (in 1925: red.) stond Sun Yat-sen nooit volledig achter het plan om massa-activiteit te bedrijven. Hij aanvaardde de gedachte maar was niet echt geïnteresseerd. In 1923 stond hij er onverschillig tegenover. Hij hield zich uitsluitend bezig met militaire aangelegenheden.

Maar Kanton was de enige plaats waar ons werk, communistisch werk, kon worden verricht. De zeelieden verschaften ons een arbeids-terrein en bovendien was de gunstige gelegenheid aanwezig om de nationalistische vakbond om te vormen tot een socialistische en revolutionaire arbeidersvakbond. Dat zou ons beginpunt kunnen zijn geweest.

Vóórdat ik wist dat Joffe zou vertrekken en dat Karakhan en Borodin zouden komen, werd mij eerst een post als consul in Kanton aangeboden en daarna als correspondent voor Rosta. Ik weigerde. Later, toen ik vernam welke veranderingen voltrokken zouden worden, vertrok ik.

Ik ontmoette Borodin toen hij op weg was naar Charbin. Het werk werd naar een nieuwe koers verlegd. Wat er later gebeurde is duidelijk. In plaats van de kans waar te nemen om tot een echte massa-beweging en tot echte massa-organisaties uit te groeien, werden de Communisten werktuigen van de leiders van de Kwomintang. Als werktuigen kregen zij de vrije hand om de wapens te smeden die later alleen zouden dienen voor - Chiang Kai-shek.

De voorbereidende stappen, zoals die in China waren gezet, hadden van groot nut kunnen zijn geweest voor de ontwikkeling van de arbeidersbeweging. Maar onder Stalin, Karakhan, Borodin en Roy (een nationalist van oorsprong!) werd een te hoge prijs betaald voor de gelegenheid die aangeboden werd om massa-propaganda te mogen voeren.

(Uit "Klassenstrijd" Febr. 1927, blz. 34)

Het Chinese proletariaat in de Chinese revolutie

door H. SNEEVLIET

De groote pers blijft over den Chineeschen "chaos" spreken. Zij heeft er belang bij, dat dit begrip zich vastzet in de hoofden van ordelievende lezers. Want zoolang er chaos is, hebben handhavers van recht en orde het recht van inmenging en regeling. De geweldige omvang van het Chinese gebied, de innerlijke tegenstellingen en groepeerings, de onbekendheid bij den West-Europeaan met de Chinese wereld, maken het gemakkelijk in de dagelijksche berichtgeving, dat begrip chaos in stand te houden. Voor Shanghai, op de groote rivier groeit het aantal oorlogschepen der verschillende naties, die aan de traditie vasthoudend van dit machtsvertoon einduitkomsten verwachten, gunstig voor het wereldimperialisme. Troepen zendingen in toenemenden omvang vinden voornamelijk uit Engeland plaats. De film en de fotopagina in de dagbladen doen weer hun werk om een oorlogsstemming te wekken. Zooals ten tijde van den boxeropstand in 1900 oorlogszuchtige Duitsche militairisten hitsten tegen het "gele gevaar", in heel Europa een anti-Chinese stemming kweekten, precies zoo kunnen wij zelfs in-Amsterdamsche bioscopen, als het vertrek van Engelsche troepen in beeld wordt gebracht medeplichtigheid waarnemen aan het ook thans ontketenen eener anti-Chinese hetze, doordat ook nu nog de ontwakning van de Chinese wereld als "het gele gevaar" wordt voorgesteld.

Terwijl de Britten - door de "Times" van 4 December werd het Britsche kapitaal in Shanghai geschat op 63 millioen pond sterling - het machtsvertoon dreigenden omvang geven, zijn er nog leiders in de Engelsche Labour-partij (natuurlijk Thomas), die niet alleen dit

machtsvertoon goedkeuren, maar nadrukkelijk hun instemming betuigen met het groote aantal afgezonden schepen, kanonnen en soldaten, omdat zij juist daaraan een pacifistische uitwerking toeschrijven. Jammer genoeg voor de imperialisten van alle landen, kan er van "chaos" in China moeilijk gesproken worden, ook al zijn zoowel tusschen de leiders van het Noorden en die van het Zuiden, als in de nationalistische beweging zelve ernstige meeningsverschillen voorhanden. Een karikatuur in het Duitsche blad "Kladderatsch" vertoonde twee met den rug naar elkaar staande Chineezers, wier lange staarten zoodanig samengeknoopt waren, dat het Britsche imperialisme met alle kracht toeslaande met het zwaard, op beschamende wijze tot de ontdekking kwam, dat de gordiaansche knoop door vreemde machthebbers niet door te hakken was. Het machtsvertoon der Britten geeft niet alleen aan de leiders van het nationalistische Zuiden aanleiding om begonnen onderhandelingen af te breken, maar brengt ook het ministerie van buitenlandsche zaken (de Wai Tsjiao Poe) in Peking er toe een protest te richten tot den Britschen Gezant, waarin nadrukkelijk gezegd wordt, dat de zending van aanvullende maritieme en militaire strijdkrachten naar China in strijd geacht wordt met den geest van het verdrag van den volkerenbond, dat het Chineesche volk de handhaving van de soevereine rechten van China eischt, dat onvoorziene verwickelingen het gevolg zullen zijn van het machtsvertoon, zoodat aangedrongen wordt op het terugroepen der gezonden troepen. De staatslieden in de Europeesche kabinetten, in Amerika en in Japan weten zeer goed, dat ondanks de geweldige militaire overmacht der imperialistische mogendheden, in den z.g. Chineeschen chaos concentrische krachten werken, waar tegenover de toepassing van de traditioneele middelen ontoereikend is. Er kan veel eer gesproken worden van chaos in het optreden der zich inmengende grootmachten, dan in de Chineesche wereld zelf, die de laatste fase doormaakt, van de reeds in 1911 ingezette Chineesche revolutie, in welke fase het nieuwe China reeds een zeer belangrijke rol in het wereldgebeuren vervult. De gebeurtenissen van den laatsten tijd bewijzen de juistheid van de uitspraak, die in het Augustusnummer van 1925 van het tijdschrift Review of Reviews te vinden was: "hoe kort en onbeslist de huidige episode (bedoeld was de algemeene staking van 1925) ook was, men heeft haar niet als een kleinere voorbijgaande zaak te zien, maar als een manifestatie van een diepgeworteld en groeiend sentiment, de openbaring van een beweging, die de belangrijkste en meest betekende van de huidige eeuw kan blijken te zijn". Uit den z.g. Chineeschen chaos groeit onweerstaanbaar een nieuwe orde: de macht van het wereldimperialisme in dit belangrijke deel van het Verre Oosten wordt gebroken. De nawerking daarvan op de andere Aziatische koloniale en half-koloniale landen doet zich reeds nu merkbaar gevoelen.

De imperialisten kennen de ontzaglijke mogelijkheden, die in China voorhanden zijn, zoowel voor den handel als voor winstgevende kapitaalbelegging zeer goed.

"Onder de 400 millioen inwoners van China is zelfs de kleinste verandering in levensgewoonten in staat een enorme markt te scheppen voor speciaal in te voeren goederen en bij de aanwezige sociale structuur in een toestand van groei en vooruitgang kunnen de handelsmogelijkheden als ongelimiteerd worden gekarakteriseerd."

Op deze wijze liet zich de vice-president van "The International Banking Corporation" T. Aspdon in een toonaangevend tijdschrift uit. In dienzelfden geest is door de verdedigers van de Chineesche belangen op de conferentie te Washington gesproken. Men werkt in China met getallen, waarvan men zich moeilijk een voorstelling kan maken. Een Amerikaansch bankier J. Selwin Tait van de Washington en Southern Bank te Washington vergeleek de Chineesche nationale schuld per hoofd van de bevolking van China en Japan. Het staat er zoo mee, dat Japan per hoofd het twintigvoud van de schuld heeft der Chineezers.

"Als China geld zou leenen tot hetzelfde bedrag als Japan, dat is tot over twintig dollar per hoofd, zou China aan haar schuld de onoverzienbare som van 8.550.000.000 goud dollars kunnen toevoegen. Een bedrag voldoende om 170.000 mijlen spoorweg te bouwen naar de ruime schatting van 50.000 goud dollars per mijl."

Nog op andere wijze poogde hij een denkbeeld van dit cijfer te geven:

"Wij kunnen het nog in anderen vorm zeggen, dat n.l. met een schuld per hoofd gelijk aan de Japansche schuld China 100.000 mijlen spoorweg zou kunnen bouwen, het land van een goed wegen-net voorzien, haar kanalen zoodanig verbeteren, dat de producten van haar enorme bevolking tegen de geringste kosten naar de eigen markten zouden kunnen worden gebracht en dan nog genoeg overhouden om zich een koopvaardijvloot aan te schaffen, welke haars gelijke op aarde niet zou hebben."

Is het wonder, dat het internationale imperialisme, het bank- en het handelskapitaal zich verdiepen in de haast onoverzienbare Chineesche mogelijkheden en dat de nationale bourgeoisieën van de kapitalistische landen zich rekenschap gevende van de geweldige beteekenis van het Chineesche ontwaken tot verschillende oplossingen komen voor de vraag of tegenover het Chineesche nationalisme geweld moet worden gebruikt dan wel aan groote concessies op het stuk van extra-territorialiteit en belastingwetgeving moet worden gedacht.

Het zich in China vastzettende kapitaal bracht in verschillende centra langs de weinige voorhanden spoorwegen en aan de groote rivieren in snel tempo industrialisatie van China. Wij kunnen in het kleine bestek van een enkel tijdschriftartikel niet met cijfers komen. Op verschillend gebied gaat de industrialisatie snel voorwaarts. Ongeloofelijke winsten worden gemaakt in een land, waar sociale wetgeving tot voor kort totaal onbekend was, waar enkele zeer primitieve sociale bepalingen in internationale concessies makkelijk konden worden genegeerd, waar de aanvoer van goedkope arbeidskracht uit de provincies overvloedig was. In de allereerste plaats profiteeren daarvan buitenland-sche belanghebbenden. De verkregen uitkomsten brengen Japansche

kapitalisten er toe niettegenstaande Japan zelf tot de landen behoort met een groote bevolking, niettegenstaande dit land ernstig te kampen heeft met werkloosheid, om Japansch kapitaal in China te gaan beleggen, daarmede de kosten van aanvoer der grondstoffen voor de textiel-industrie beduidend verlagende en grooter overschot makende van den Chineesch dan van den Japanschen arbeider.

De industrialisatie in enkele belangrijke centra van China heeft natuurlijk het aanzijn gegeven aan een in omvang en beteekenis snel groeiend proletariaat, waarvan de levensvoorwaarden zoo buitensporig slecht zijn dat zij tot verzet gedreven worden, in dit verzet nieuwe organisaties scheppen, wier beteekenis in den nationalen bevrijdingsstrijd der Chineezers moeilijk kan worden overschat.

Anders dan in Indonesië is in China een nationale bourgeoisie voorhanden, die zich natuurlijk evenzeer bezondigt aan grenzelooze uitbuiting der arbeidskrachten als de vreemde kapitalisten. Deze laatste spelen echter een overwegende rol. Vandaar dat de strijd om verbetering der levensvoorwaarden door de jonge arbeidersklasse verbonden werd aan den nationalen bevrijdingsstrijd, dat verschillende episoden in de ontwikkeling der laatste jaren dit onderling verband scherp hebben belicht en de jonge organisaties der arbeidersklasse van steeds grootere beteekenis zijn geworden voor de ontwikkeling en de radicalisering der nationalistische beweging.

In de nationale bevrijdingsbeweging werken verschillende stroomingen. Terwijl, zoals wij in het Maartnummer van "Klassenstrijd" van 1926 hebben uiteengezet, het radicale element in de nationalistische beweging jarenlang hoofdzakelijk werkte met illegale, ondergrondse organisaties, van intellectueelen en in den strijd eerst tegen de Mandzjoe-dynastie en later tegen de militaire bevelhebbers van het Noorden, die aan buitenlandsche imperialisten de vrije hand gaven, hoofdzakelijk militaire actie voerden, liet zich reeds tijdens den wereldoorlog in de Chineesche intellectuele wereld een nieuwe kracht gelden. Gegroepeerd om het tijdschrift "De Nieuwe Jeugd" onder leiding van professor Tsien Toe Sioe bonden een aantal intellectueelen van de Pekingsche Universiteit den strijd aan tegen oude vormen en gedachten in de Chineesche wereld. Zij zelf ondergingen in sterke mate den invloed van de Russische revolutie; eenigen hunner ontwikkelden zich daarbij tot de leiders der communistische beweging in China, zoowel van de partij als van de belangrijke jeugdorganisatie. Zij wezen hun aanhangers naar het terrein van den klassenstrijd en wekten hen op het gevaarvolle en moeilijke werk ter hand te nemen onder de fabrieksarbeiders, mijnwerkers en transportarbeiders, waarvan de vorming van nieuwe arbeidersorganisaties de uitkomst was.

Anders dan de oude leiders der Koeo Min Tang (Volkspartij) kenden zij groote waarde toe aan propaganda in de massa. Zij slaagden er tenslotte in om de voornaamste voormannen dezer partij, waaronder dokter Soen Yat Sen te winnen voor hun opvattingen. Vandaar dat in het verre Zuiden van het land, waar met afwisselend krijgsgeluk de Soen Yat Sen-groep zich wist te handhaven, volle vrijheid van organisatie voor de arbeiders bestond, zoodat Canton langen tijd het voor-

naamste steunpunt was der jonge arbeidersbeweging. De zeeliedenstaking van 1922, waarin de macht van den Chineesch arbeid zich voor het eerst duidelijk manifesteerde op een wijze dat de pers van de geheele wereld zich met deze staking bezig hield, gaf aanschouwelijk onderwijs aan de radikale leiders in Koeo Min Tang. Zij gingen de beteekenis van revolutioneerende propaganda verstaan en erkenden de onmisbaarheid van straffe organisatie in de arbeiderswereld, zoo goed als de oude met de imperialisten verbonden militaire bevelhebbers van het Noorden tot het inzicht kwamen dat de organisatie van het Chineesche proletariaat verschuiving in de machtsverhoudingen in den strijd tussen Noord en Zuid brengen kon. Terwille van de buitenland-sche indringers en ook om zichzelf te kunnen handhaven, bonden zij den ouden vergeefschen strijd van tirannen aan tegen de jonge arbeidersbeweging, in welken strijd zij zich wel tijdelijk eenige voordeelen wisten te verwerven, maar blijvend het vertrouwen van het Chineesche proletariaat verloren.



De 8 Februari 1923 te Hankou onthoofde Voorzitter der spoorwegarbeidersorganisatie, Kameraad LIN HAN DJIN, Spoorwegmachinist.

31 Januari 1923 zouden vertegenwoordigers van lokale vakverenigingen der lijn Hankou-Peking in een congres bijeenkomen te Tsien Tsjaou (provincie Tsjihli) om landelijk verband tot stand te brengen. De militaire machthebber Woe Pei Foe verbood op het laatste moment het houden van dit congres. (Men behoeft geen Chineesch generaal te zijn om door zulke daden van willekeur kwaad bloed te zetten. Gouverneur-Generaal Fock speelde eind 1925 hetzelfde klaar met de rechtspersoonlijkheid bezittende organisatie van spoorwegpersoneel op Java.) De jonge nog niet landelijk samengevatte Chineesche organisatie beantwoordde dit ingrijpen van Woe Pei Foe met de proclamatie van de staking, waaraan vooral op het zuidelijk deel van de lijn in en nabij Hankou algemeen gehoor werd gegeven. Dagen lang was er spanning. Militair machtsvertoon werd tegenover de stakers aangewend. Woe Pei Foe toonde zich ook in dit opzicht huurling van buitenlandsche imperialisten, dat hij dit verzet der spoormannen bereid bleek in bloed

te smoren. Zoo werden op 7 Februari de salvo's gelost op 800 bij het kantoor hunner vereeniging zich bevindende stakers; 40 slachtoffers vielen. Een 50-tal werd gevangen genomen en naar het stationsempacement buiten Hankou gebracht. Onder hen Lin Han Djin, machinist, plaatselijk leider. Een Chineesch officier liet hem tot driemaal toe de keus tusschen werkhervatting en onmiddellijke executie en tot driemaal toe antwoordde deze dappere arbeider, den dood voor oogen, beslist: dat hij het werk alleen hervatten zou in opdracht van zijn organisatie. Hij ging onder. Voor de oogen zijner makkers werd hij door den wreeden handlanger van Woe Pei Foe onthoofd. Hij is één van de velen, voor ons onbekenden, die in den strijd voor de bevrijding van het Chineesche volk het leven gaven. Hij is één van de grooten, die met hun leven doelbewust het bewijs leveren van de onverwinnelijkheid der zaak, waarvoor zij kampen.

Het geweld van Woe Pei Foe, later ook door andere militaire bevelhebbers van het Noorden tegenover de jonge arbeidersbeweging toegepast, kon tenslotte de toenemende machtsvorming van het jonge Chineesche proletariaat niet verhinderen. Overal, waar de industrialisatie zich had doorgezet, vooral in de jaren 1924 en 1925, ontwikkelden zich snel strijdbare organisaties van het Chineesche proletariaat, wier daden zoowel in Shanghai als in verschillende andere centra van snel groeiende kracht getuigden. Ieder herinnert zich hoe de grote stakingsbewegingen van 1925 de vertegenwoordigers der groote mogendheden in China reeds van zorgen vervulden, hoe gewelddadig optreden van buitenlanders tegen stakende arbeiders den invloed der revolutionnaire nationalistische beweging in China snel hielp verbreiden en hoe de arbeidersklasse in de nationalistische partij van Soen Yat Sen de toonaangevende factor werd.

Het begrip gewonnen hebbende van de noodzakelijkheid eener breed opgezette nationalistische propaganda breidde zich de invloed der nationalististen ook snel uit onder de groote massa van arme boeren, die verreweg het overgrootste deel van het Chineesche volk uitmaakte, en die - zij het in anderen vorm dan de industriearbeiders - evengoed de groote nadeelen ondervonden van de houding der buitenlandse imperialisten en der met hen verbonden Chineesche machthebbers van het Noorden. De toenemende sympathie onder de boeren in de Zuidelijke provincies maakte het mogelijk, dat in korten tijd de Cantoneesche legers, die bij hun opmarsch de propaganda onder de bevolking met energie ter hand nemen, de consolidatie tot stand brachten van de macht der Zuidelijken. Zes zuidelijke provinciën, zoodat de zetel der Zuidelijken van Canton verplaatst kon worden naar de groote industriestad Hankou aan de Jang Tsze Kiang, dezelfde stad, waar nu vier jaar geleden de eerste aanloop der spoorwegaarbeiders door het militair geweld van Woe Pei Foe gebroken werd, hebben zich gegroepeerd op een sterk anti-imperialistisch strijdfront. Daaronder de belangrijke provincie van het midden, Hoepoh. Een opmarsch van ruim 900 kilometer is door de zuidelijken volbracht en van uit Hankou, de provincies Kiangsi, en het Zuiden van Tsjekiang, dringen de nationalistische

troepen door naar de hoogburcht der buitenlandsche imperialisten Shanghai. Tegelijkertijd treden vanuit het Noord-Westen de met Kanton verbonden troepen van den Christen-Generaal Feng Yoe Siang op, over voldoende macht beschikkende om de vrijheid van bewegen der verbonden Noordelijke bevelhebbers tegen de Zuidelijke troepen ernstig te bemoeilijken.

Het machtsvertoon en de organisatiecapaciteit der Zuidelijken, de propagandistische doorwerking der anti-imperialistische, radikaal nationalistische beginselen in de Noordelijke provincies, brengen de groote mogendheden in verwarring. Het duidelijkst bewijs daarvan levert het machtige, maar door het hoogtepunt van zijn macht heen zijnde Britsche wereldrijk. Niet alleen het verkregen verband tusschen de legers der Zuidelijken, maar in niet mindere mate het actief en agressief optreden der arbeiders in de groote industriecentra, doen het konservatieve Baldwin-kabinet voor den dag komen met groote concessies, die aan het prestige der vreemde indringers ongetwijfeld een geduchten knauw gegeven hebben. Zij, de Zuidelijken, treden op zoodanige wijze op, dat de tegemoetkomingen op het gebied van belastingheffing, waartoe de buitenlandsche mogendheden bereid zijn, eigenlijk reeds practisch in eigen gebied doorgevoerd worden. Men verwacht onder de Chineesche nationalistien het heil niet meer van internationale pacifistische conferenties. Men verwezenlijkt de eischen van 't revolutionnaire nationalisme, die o. a. inhouden vernietiging van alle verdragen met het buitenland, die slechts voordeel aan het buitenland gaven, door eigen kracht en plaatst de imperialisten eenvoudig voor de feiten. Vreezende door de regeerders van het nieuwe China na de consolidatie te worden benadeeld op het gebied van den handel met zijn enorme mogelijkheden, weigerden de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en Japan in eerste instantie zich medeplichtig te maken aan gewelddadige onderdrukking. Engeland, zelf in eigen huis voor de oplossing van groote moeilijkheden staande, durfde tenslotte niet meer vasthouden aan zijn geweldpolitiek. Tegelijkertijd blijft het echter nog steeds hopen op de tot stand bringing van het eenheidsfront met de andere imperialisten teneinde, althans eenige voorrechten voor het vreemde imperialisme te kunnen handhaven. Tegelijkertijd: onderhandelingen over groote concessies aan de Chineezien, waarbij gepoogd wordt de nog aanwezige macht van het Noorden tegen het Zuiden te gebruiken en de concentratie van schepen en troepen, die den invloed van het revolutionnaire nationalisme in Noord-China snel vergroot. Wanneer wij ons herinneren in welke afgelegen plaatsen in het begin van 1923 wij te Peking en te Shanghai onze besprekingen hielden met kameraad Tsjen Toe Sioe en anderen, welke voorzorgsmaatregelen toen nog noodig waren, hoe weinig er nog van arbeidersorganisatie bestond, en wij denken ons in voor welke onoplosbare vraagstukken de Chineesche revolutie thans de kabinetten der groote mogendheden plaatst, is ons ten volle duidelijk, dat het nieuwe China niet meer tot capitulatie te brengen is, dat de idealen van den grooten, 11 Maart 1925 te Peking overleden, leider Dr. Soen Yat Sen, bezig zijn in vervulling te gaan.



(Uit "Klassenstrijd" 1926, blz. 65)

Met en bij Soen Yat Sen

Eenige persoonlijke herinneringen

11 Maart 1925 overleed te Peking de vader der revolutionair-nationalistische beweging in China, Dr. Soen Yat Sen.

DE EERSTE KENNISMAKING MET ZIJN DENKBEELDEN

Ons in 1912 voorbereidend voor de reis naar het Oosten, maakten wij kennis met een kort artikel over "De Chineesche Revolutie en de Sociale Problemen", geschreven door Dr. Soen voor het Fransche tijdschrift "Le Mouvement Socialiste" en wel in het Juli/Augustus-nummer van dat jaar.

De eerste aanloop der revolutionnaire nationalist in China tegen de vreemde overheersching ondernomen was met succes bekroond. De sinds meer dan 15 jaar werkende geheime organisaties, vooral van militaire intellectueelen, hadden de heerschappij der laatste dynastie onhoudbaar gemaakt. De republiek was uitgeroepen. Een grondwet en een volksvertegenwoordiging waren doorgevoerd en Dr. Soen, die provisorisch als 1e President was opgetreden, had, om burgeroorlog

tusschen Noord en Zuid te verhinderen en de consolidatie der Republiek mogelijk te maken, een compromis gesloten, waarbij hij den presidentszetel vrij liet voor Generaal Yoean Sji Kai. De drie groote beginselen, die in zijn geheime organisaties waren aanvaard, werden door Soen zelf in het Fransche tijdschrift als volgt geformuleerd:

- 1e. de suprematie van het Chineesche ras;
- 2e. de regeering van het volk door het volk;
- 3e. de suprematie van het volk in de productie van de rijkdommen.

En hij deed uitkomen, dat de revolutie de beide eerste beginselen verwezenlijkt had; een opvatting, die bij de toenemende macht van het buitenlandsche imperialisme in China en bij de hand- en spandiensten door den eersten Chineeschen President en zijn regeering aan het buitenlandsche imperialisme bewezen, al spoedig onjuist bleek. Naar zijn meening restte nog de doorvoering der economische revolutie. Reeds toen kwam in zijn beschouwing naar voren, dat hij voor China een totaal andere ontwikkeling mogelijk achtte en voorstond, dan zich in de Westersche naties had voltrokken.

"Als bij het begin van de loopbaan van onze Chineesche Republiek wij ons niet verdedigen tegen de vestiging van het kapitalisme, wacht in de naaste toekomst een nieuw despotisme, honderdmaal erger dan dat der Mandsjoes en stroomden bloed zullen noodig zijn om ons daarvan te bevrijden.

China is aan den vooravond van een geweldige industriele ontwikkeling, een kolossale handel is bezig te ontstaan en in 150 jaar zullen wij vele Shanghai's hebben. Wij moeten vooruitzien in de toekomst en reeds vandaag besluiten, dat de waardestijging der onroerende goederen aan het volk ten goede zal komen, dat haar schiep en niet aan de private kapitalisten, die bij toeval de eigenaren zijn geworden."

Dit korte artikel deed uitkomen, dat wij in Soen Yat Sen niet met een zuiver burgerlijk nationalist te doen hadden, doch dat socialistische invloeden reeds toen zoo sterk op hem hadden ingewerkt, dat hij en de zijnen strijd wilden voeren tegen de heerschappij van het kapitalisme.

DE EERSTE PERSOONLIJKE ONTMOETING

Tegen het eind van 1921 bevonden wij ons in Shanghai, waar wij contact hadden gekregen met het hoofdbestuur van Soen Yat Sen's partij Koeo Min Tang. Terwijl hij zelf zich in het Zuiden ophield, na vele up's en down's zich als hoofd eener revolutionnaire regeering gevestigd had te Kanton en hij doende was de militaire krachten bijeen te brengen voor een "strafexpeditie" tegen het Noorden, tegen het Centrale gezag van Peking, werd een reis gearrangeerd voor schrijver dezes en een Chineeschen tolk over Hankau, door Tsjangsa, de hoofdstad der provincie Hoenan, naar Kweling, de plaats in de Kwangsi-provincie, waar toen de strijdkrachten van Soen Yat Sen bijeengebracht werden. Een lange en buitengewoon belangwekkende reis door het binnenland van China,

waar de millioenen leven, die nog geen directe kennis maakten met de kapitalistische productiewijze, die oude vormen en gedachten door de eeuwen heen hadden bewaard en die slechts indirect, zonder dat zij zich de wezenlijke oorzaken van het kwaad bewust zijn, de door het vreemde imperialisme geschapen ellende ondergaan.

Tegen den avond van den laatsten dag dezer lange reis kwamen we in Kweling aan, stelden wij ons telefonisch in verbinding met het hoofdkwartier van Dr. Soen en werden wij uitgenoodigd zonder meer onmiddellijk bij hem te komen. In het gebouw waar de provinciale vertegenwoordiging van Kwangsun gewoon was haar werk te doen, was het hoofdkwartier gevestigd. Daar aangekomen, duurde het maar zeer kort, voor wij van aangezicht tot aangezicht stonden tegenover den man, in wien sedert jaren de revolutionnaire beweging in China belichaamd was. En onmiddellijk ving een lang gesprek aan over de onderwerpen van den dag, de Washingtonsche conferentie, die gaande was, de Russische Revolutie, de ontwikkeling der Sowjet-Republieken, de beteekenis van de N.E.P. Hij was de man van de in deze aflevering afgedrukte foto: van grooten eenvoud, van innemende beminnelijkheid, maar daarnaast van onbuigzame wilskracht. Deze laatste karaktereigenschap had hem in staat gesteld, niet alleen bij de ernstigste teleurstellingen, bij het grofste verraad van vrienden, bij zware nederlagen onveranderlijk vast te houden aan de eenmaal aanvaarde levenstaak, maar tevens een beduidend aantal begaafde jongeren aan zich en zijn zaak te verbinden. Zijn studies in Hongkong en langdurig verblijf als politiek vluchteling in het buitenland, stelden hem in staat zich perfect in het Engelsch uit te drukken. Hij bleek in de gesprekken op de hoogte van alle belangrijke gebeurtenissen, die samenhangen met het leven der Russische Sowjet-Republiek. Hij stelde bijzonder belang in de doorwerking der communistische denkbeelden onder de Chineesche studeerende jeugd. Want op haar had hij ernstige critiek. Hij verweet haar, dat zij iedere praktische beteekenis voor den strijd verloren had, doordat zij zich tot studeeren en filisofeeren bepaalde. Hij voelde het nadeel van onvoldoende contact der oude garde van Koeo Min Tang met de zich meer en meer in revolutionnair-socialistischen zin ontwikkelende studeerende jeugd.

Mijn tolk behoorde tot dat deel der jeugd en tegenover hem, één der vooraanstaanden in de communistische jeugdorganisatie, gaf Soen Yat Sen blijk, hoe sterk in hem de Chinees leefde, niettegenstaande hij toch in ruime mate kennis had gemaakt met het Westen en de Westersche wetenschap. In het Chineesch wendde hij zich tot de tolk: Waarom de jeugd wijsheid zoekt bij Marx, terwijl toch bij de Chineesche klassieken de grondgedachten van het Marxisme te vinden waren?

In deze eerste ontmoeting bleek mij zeer sterk, dat Soen Yat Sen nog in hoofdzak vasthield aan de oude methode van uitsluitend militaire actie, al was reeds toen duidelijk de neiging voorhanden het verdere werk zijner partij in nieuwe banen te leiden.

Hij, Soen, wees op het door hem in 1920 gepubliceerde boek over de industriele ontwikkeling van China, waarin naar zijn meening een economisch systeem werd aangegeven, dat groote overeenkomst ver-

toonde met de in Sowjet-Rusland ingevoerde N.E.P.

Hij voelde voor de dictatuur-gedachte. Hij kende groote waarde toe aan de rol der Partij. Maar hij had zich geen duidelijke voorstelling gemaakt van het wezen zijner partij, van de noodzakelijkheid zich speciaal te wenden tot de arbeiders en boeren, die voor de beginselen zijner revolutionnaire organisatie gewonnen moesten worden met behulp van de studeerende jeugd.

Meer dan een week vertoefden wij in het hoofdkwartier van Dr. Soen. Wij maakten er kennis met de elementen, die in zijn partij tot op vandaag den dag een leidende rol vervullen. In vele gesprekken kwamen de vraagstukken van internationalen aard, die met de Washington-conferentie verband hielden, naar voren, doch bovenal wenschte men te worden ingelicht over het leven in Rusland, de propaganda in Rusland, de vormen van propaganda, het Roode Leger, de politieke schooling van het Roode Leger enz.

Daarna werd de reis naar Kanton ondernomen, waar zich behalve veelbeteekenende leiders der Koeo Min Tang, als de sedert vermoorde boezemvriend van Soen Yat Sen, Liau Tsjoen Kai en Hoe Han Ming, ook de secretaris der partij en opperbevelhebber der aldaar verblijvende troepen Tsjen Tsoen Ming bevond, die eenige maanden later tot een openlijke breuk kwam met Dr. Soen en sedert dien tijd tot op heden in de prov. Kwangtoeng de zaken van het Britsche Imperialisme bezorgt.

De gesprekken in het hoofdkwartier van Dr. Soen gevoerd over de waarde van een zelfs jonge proletarische klasse in koloniale en half-koloniale landen voor den bevrijdingsstrijd der onderdrukte volkeren, werden op treffende wijze toegelicht door de groote staking van Chineesche zeelieden, die uitgebroken was in de haven van Hongkong en weken lang bijna 300 Oceaanbooten vasthield. Even duidelijk als deze werkstaking haar klassekarakter openbaarde in de opstelling der eischen, even duidelijk kwam de samenhang naar voren van den klassenstrijd in het half-koloniale China met den bevrijdingsstrijd der nationalistten.

Een ieder kent uit de gebeurtenissen in de Chineesche arbeiderswereld, die op deze zeeliedenstaking volgden en de aandacht van de machthebbers der geheele wereld trokken, de snelle ontwikkeling der proletarische macht in den Chineeschen bevrijdingsstrijd en het is geen wonder, dat de machtsuitingen der Chineesche proletariërs op de radicale elementen in Soen Yat Sen's partij diepen indruk maakten en dat zij de geestelijke ontwikkeling dier partij sterk beïnvloed hebben.

EEN LATERE ONTMOETING, SOEN YAT SEN IN DE ILLEGALITEIT

De sabotage van Generaal Tsjen Tsoen Ming deed de voorbereide "straf-expeditie" tegen het Noorden mislukken en dwong Soen Yat Sen in allerijl terug te keeren naar Kanton om daar zelf de leiding van zaken op zich te nemen. Een verraderlijke overval, waarbij Soen Yat Sen met moeite ontkwam en zijn vrouw slechts met direct levensgevaar een in de haven liggende boot kon bereiken, maakte voor eenigen tijd

een eind aan Soen's macht in het Zuiden. Hij kwam terug naar Shanghai, leefde daar in de Fransche concessie en leidde van daaruit het werk zijner partij. In die dagen hadden wij een nieuwe ontmoeting met hem. Hij stond altijd onder bewaking. De gevaren van een moordaan-slag waren steeds aanwezig. In het huis van een buiten de Koeo Min Tang staand Chinees vond deze ontmoeting plaats. Plotseling stond hij daar voor ons, nu niet als het hoofd eener revolutionnaire regeering, doch in de kleedij, waarin zich in Shanghai de doorsnee Chinees ver-toont. Hoewel het verraad van zijn partij-secretaris natuurlijk een zeer ernstige teleurstelling voor hem was geweest, een schok had toegebracht aan het door hem in zijn volgelingen gestelde vertrouwen, was er geen spoor van verslapping bij hem waar te nemen. Integendeel. Hij scheen zich nieuwe energie te hebben verzameld, bracht nieuwe mogelijkheden naar voren, deed uitkomen hoe dringend noodzakelijk was een nauwer aanhalen van de banden tussen de revolutionnair-nationalistische beweging en de Sowjet-Republiek. Actueele vragen, de politieke beweging in China rakend, werden grondig besproken; eenigen tijd later was door den Sowjet-gezant te Peking, A. Joffe, het persoonlijke contact met Dr. Soen, die zich natuurlijk niet naar Peking kon begeven, tot stand gebracht.

AAN HET FRONT IN KWANG TOENG

De heerschappij van den imperialisten-knecht Tsjen Tsoen Ming duurde niet lang. Opnieuw kon Soen Yat Sen in de stad Kanton de leiding op zich nemen. Doch van alle kanten werd zijn positie door de vijandelijke troepen bedreigd. Geruimen tijd strekte zich zijn wezenlijke macht niet verder uit dan de stad Kanton en de naaste omgeving. Van verschillende zijden vonden aanvallen plaats op de stad. De situatie was meermalen buitengewoon critiek. En in deze omstandigheden was Dr. Soen altijd te vinden op de gevaarlijkste punten. Met één van zijn vrienden zochten wij hem op aan het front. Hij hield zich daar op in een spoorwegwagon en leidde de actie tegen de gecombineerde vijanden. Vermoeienis kende hij niet. Hij zelf deed zijn best om het kader van zijn leger in politieken zin op te voeden, om daardoor de beschikking te krijgen over een doelbewuste revolutionnaire armee. De arbeiders, die na de overwinning der zeelieden van Kanton in het Noorden en Midden van China herhaaldelijk tot acties waren gekomen, hadden zware nederlagen geleden. De zich daar bevindende Chineesche machthebbers waren er in geslaagd, de jonge beweging geheel uiteen te rukken. Alleen in het gebied van Soen Yat Sen kon vrij en open de propaganda der arbeidersbeweging gevoerd worden. Daar kon in Mei 1923 een eerste bijeenkomst plaats vinden van vertegenwoordigers uit verschillende centra van het Noorden. Daar kon open en vrij de eerste Mei in socialistischen zin worden gevierd. Daar groeide in een sfeer van gevaar, onder voortdurende militaire botsingen met vijandige troepen de geestelijke vernieuwing der Koeo Min Tang. Soen Yat Sen zelf, Liau Tsjoen Kai, Hoe Han Ming, Sjang Kai Sjek maakten die vernieuwing van ganscher harte mee. Natuurlijk

was in de Koeo Min Tang verzet tegen deze frontverandering aanwezig. Natuurlijk wees het burgerlijk element, dat in de partij voorhanden was, de communistische beïnvloeding van Koeo Min Tang af. Doch dit burgerlijk element werd volkomen verslagen, toen in het begin van 1924 de partij een reeds lang voorbereide reorganisatie doorzette en tegelijkertijd nieuwe richtlijnen trok voor den strijd.

Hoewel zich reeds duidelijk de verschijnselen openbaarden van een ernstige ziekte, die de naaste omgeving van Soen met zorg vervulde, bleef zijn geest actief en bleek hij paraat, toen een verschuiving in de machtsverhoudingen in het Noorden wenschelijk maakten, dat hij het werk in Kanton aan zijn volgers overliet om zelf naar het Noorden te gaan en de zaak der revolutionnair-nationalistische beweging te dienen in de gunstige omstandigheden, die voorhanden waren. De nieuwe machthebbers in het Noorden, die een nederlaag hadden toegebracht aan de Woe Pei Foe groep in de Tsjili-partij, moesten met den invloed van Soen Yat Sen rekenen. Zij hadden hem noodig, om zich te kunnen handhaven. Zij stonden afwijzend tegenover zijn revolutionnaire gezindheid, afwijzend ook tegenover zijn vriendschappelijke betrekkingen met Sowjet-Rusland. Terwijl hij met duidelijke anti-imperialistische voorstellen kwam voor de te voeren politiek, vreesden de nieuwe machthebbers dit consequent nationalistische optreden en maakten zij daardoor een nauw samengaan met de Koeo Min Tang onmogelijk. Voor het eerst na lange jaren kon Dr. Soen in de gewijzigde verhoudingen naar Peking terugkeeren, waar hij al spoedig door zijn ziekte buiten gevecht werd gesteld. Een zware operatie kon geen redding brengen en zoo ontviel hij 11 Maart van het vorige jaar aan den strijd op een moment dat zijn kracht en zijn persoonlijke invloed meer dan ooit noodig waren om leiding te geven. Hij ontviel aan de zaak der revolutionnair-nationalistische beweging en hij ontviel aan de zaak der wereldrevolutie. Voor het laatst met klaren geest zijn politieken wil dicteerend, legde hij voor zijn partij het nauwe verband tussen den Chineeschen bevrijdingsstrijd en de proletarische revolutie bloot. Op de door hem aangegeven lijnen is verder gewerkt. De communistische elementen uit de studeerende jeugd en uit de Chineesche arbeidersklasse toonen onbegrensde opofferingsgezindheid in de propaganda voor den uitbouw der Koeo Min Tang. Het door Soen Yat Sen gewenschte verband is sterker aanwezig dan ooit. En zoo gebeurde het, dat op de laatste zitting der vergrootte Executieve van de 3e Internationale één der oudste medewerkers van Dr. Soen, n.l. de leider der buitenland-sche zaken van de revolutionnaire regeering van Kanton, Hoe Han Ming, onder toejuiching der delegaties van de communistische partijen uit alle deelen der wereld zijn warme dankbaarheid uitte voor de hulp, die de Communistische Internationale aan de revolutionnair-nationalistische beweging in China had gebracht. Zijn begroeting bewijst, hoe sterk de leiding der revolutionnair-nationalistische partij doordrongen is van de waarheid: "Er is slechts ééne Wereld Revolutie en de Chineesche Revolutie is deel der Wereld Revolutie".

H. S.

De Zeven Provinciën 1933

Inleiding

Kon een man als Sneevliet anders reageren dan hij deed bij de z.g. munterij op de "Zeven Provinciën"? Juist hij was zeer bekend met de mens-onwaardige wijze waarop blanke maar vooral Indische schepelingen werden uitgebuit en behandeld.

Waren de loonsverlagingen, doorgevoerd en verder aangekondigd, maar zonder verzet te slikken? Moest dat niet op zeker moment tot een uitbarsting leiden?

En dat gebeurde! Het gebeurde zoals verzet van marinepersoneel in de vorm van munterij in Invergordon (Engeland) bij hen niet onbekend was.

Ditmaal uitte het zich in een demonstratieve protesttocht met de "Zeven Provinciën" van de haven Soerabaja naar de haven van Batavia.

De regering-Colijn liet zich de gelegenheid niet ontglippen om zich van haar meest barbaarse en onmenselijke kant te laten zien. Bommen werden gegooid, doden en gewonden vielen, zware straffen werden opgelegd: zo ook aan Sneevliet (5 maanden gevangenis) voor zijn "Manifest".

Manifest

Aan de opvarenden van de Nederlandsche Marine en de werklieden van de Marinewerven!

Marinemannen, proletariërs, wij willen het woord tot U richten in verband met DE VERBLIJDENDE GEBEURTENISSEN, die zich in de afgelopen week aan boord van de marineschepen en in het marine-vliegkamp te Soerabaja hebben afgespeeld. Het groote voorbeeld van de Britsche marinemannen, voor manoeuvres bijeen te Invergordon, wier massaal verzet tegen willekeurige salarisverlaging de Britsche regeering tot den terugtocht heeft gedwongen, heeft onder de Hollandse en Indonesische marinemannen zijn werking uitgeoefend. De bezuinigingswoede, die ten doel heeft de gevolgen van de wereldcrisis op de arbeidersklasse te verhalen, heeft bij de koloniale autoriteiten in Indonesië een hoogen graad bereikt. De tegenwoordige Gouverneur-Generaal Jhr. De Jonge, die als één van de leiders der petroleumtrust met het onderkoningschap over Indonesië is belast, HEEFT ZICH IN ENKELE MAANDEN DEN TREURIGEN ROEM VERWORVEN, MEER ALS CHEF VAN EEN BEZUINIGINGSDEPARTEMENT DAN ALS GOUVERNEUR-GENERAAL OP TE TREDEN. Zijn bijna onbeperkte macht stelt hem in staat prompt gevolg te geven aan de wenschen van het grootkapitaal. Hij heeft die macht gebruikt.

Hij spande den boog strak. Hij schoot met volle kracht de giftige pijlen van zijn bezuinigingen op de verschillende groepen van de Indonesische bevolking af. Hij verstond de kunst, onrust te verwekken onder de Europeesche werknemers en daarbij Europeesche onderwijzers ertoe te brengen in openbare vergaderingen zóó scherpe kritiek uit te oefenen, dat zij ter handhaving van het heilige prestige ONMIDDELLIJK WERDEN GEARRESTEERD en nu met een vervolging, op grond van de elastieke haatzaai-artikelen van het Indische strafwetboek, worden bedreigd.

DE ZWEEP DER REACTIE KNALT IN INDONESIË. Het collectieve verzet van de marine-schepelingen moet in dit verband gezien worden als EEN LICHTEND SIGNAAL, dat blijde verwachtingen wekt bij de proletarische elementen in den Archipel en in dit land.

De Nederlandsche marine is de draagster van een traditie van strijd tegen de gestelde machten. Zij verwierf zich in het verleden een grooten naam bij het klassebewuste proletariaat, toen de opbouw van strijdorganisaties der "mindere" marinemannen aan de orde was. Daden van individueelen en collectieven moed, die aan boord van Nederlandsche oorlogsschepen zijn verricht, blijven in de herinnering van het strijdende proletariaat voortleven.

In de jaren van den wereldoorlog heeft die strijdtraditie der Nederlandsche marine in de Indische wateren sterk van zich doen spreken. De schepen voeren "gevechtssklaar" om de neutraliteit van den archipel te beschermen. Het verblijf der opvarenden werd eindeloos gerekt. Als gevolg daarvan MAAKTE ZICH EEN GROOTE VERBITTERING VAN DE HARTEN DER IN DEN ARCHIEPEL GESTATIONNEERDE HOLLANDSCHE MARINEMANNEN MEESTER. Een sterk verenigingsleven kwam tot volle ontplooiing. De bemanningen van de "Emma", de "Zeven Provinciën", zoowel als van andere kleinere schepen, hebben zich toen onderscheiden door BEWUST PROLETARISCH LEVEN EN STREVEN. Zij wilden met hun ervaring de organisatie van de soldaten dienen, die in diezelfde jaren onder de Europeesche fuseliers tot een factor van betekenis werd. Het marinegebouw te Soerabaja was de burcht van het gecombineerde verenigingsleven der marinemannen en der fuseliers. Groote geestdriftige vergaderingen vonden daar plaats. Tegen het afschuwelijke strafsysteem, dat in het Indische leger bestond, werd met groote energie gestreden. Demonstraties van marinemannen wekten de ergernis van hen, die in hoogheid gezeten waren, doch gedurende den oorlogstijd geen afdoende maatregelen durfden nemen.

De solidariteit van de marinemannen STREKTE ZICH TOT DE OPKOMENDE MASSABEWEGING DER INDONESIËRS UIT. Het klassebewustzijn van de proleten in uniform vaagde de rassenscheiding weg. De voornaamste zorg van de bewindslieden van dien tijd in Indonesië was juist, dat systematisch verbindingen werden tot stand gebracht tusschen de militaire organisaties en de vrijheidsbeweging der Indonesiërs.

Het gebeurde op de "gevechtssklare" schepen, dat de opzet van de groote kanonnen in den Indischen Oceaan verdween en de bemanning van de

"Emma" onderscheidde zich door een dappere collectieve dienstweigering, waaraan door vele tientallen kameraden werd deelgenomen. Hun daad riep de herinnering op aan de heldhaftige actie, die vele jaren vroeger aan boord van de Knjas Potemkin door Russische matrozen was gevoerd.

Na den oorlog heeft grondige zuivering plaatsgevonden. De zich weer hun volle macht bewust wordende vijanden van het proletariaat, hebben zich op de beste, actiefste kameraden van de Indische vloot gewroken. Het is echter aan de bezittende klasse niet gegeven **BLIJVEND DEN GEEST VAN VERZET TE DOODEN**. Zij kan zich slechts handhaven door vooral in een periode van een hardnekkige en wereldomvattende crisis zich tegen de arbeidersklasse te richten, zware lasten op de schouders dier klasse te leggen, zoowel de werkloozen als werkenden in de vrije bedrijven, maar ook het overheidspersoneel te treffen. **NAARMATE ZIJ MINDER TEGENSTAND ONTMOET, SLAAT ZIJ VRIJER TOE**. Tenslotte komt zij er toe ook die formaties te treffen, wier trouw en loyaliteit voornamelijk daardoor getoond moeten worden, **DAT ZIJ TEGEN DE ONDERDRUKTE MASSA KUNNEN WORDEN GEMOBILISEERD**. Op dat moment gaat de bourgeoisie gevaarlijk spel spelen. Op dat moment ondergraaft zij zelf de peilers van haar macht.

Dit is thans met de marinemannen geschied. De bourgeoisie vergiste zich grondig. Zij ging er ten onrechte vanuit, dat deze loyale onderdanen aanslagen op hun matige gages zonder tegenstand zouden slikken. Zoodra dit stadium bereikt is, dat ook degenen, die voor handhaving van de orde moeten worden gebruikt, voor aderlating in aanmerking worden gebracht, ontstaat een zekere zenuwachtigheid bij de uitvoerders van dergelijke operaties. **ZIJ MAKEN FOUTEN, ZIJ TOONEN DE ONRUST, DIE IN HENZELF LEEFT**.

Dit vermag slechts het verzet te prikkelen. In groote vergaderingen van het marinepersoneel te Soerabaja kon de graad van het aanwezige verzet worden opgemeten. De machthebbers staken hun koppen in het zand. Zij begrepen niet, dat het **VIJF MINUTEN VOOR TWAALEN WAS GEWORDEN**.

Kon het glorieus feit van 31 Januari 1903 waardiger herdacht zijn **DAN DOOR DE WEIGERING VAN KORPORAALS EN MINDEREN AAN BOORD VAN DE "JAVA", "PIET HEIN" en "EVERTSEN"**, **OM AAN TE TREDEN OP HET MORGENAPPEL**? Op het laatste nippertje waren troepen uit Malang naar Soerabaja overgebracht om tegen de marinemannen op te treden. De telegrammen brachten den troost aan de bourgeoisie, dat na een toespraak van de commandanten het grootste deel der dienstweigeraars van houding veranderde. **DE TIENTALLEN, DIE OVERBLEVEN, ZIJN NAAR MALANG OPGEZONDEN EN IN ARREST GESTELD**.

Hierbij is het niet gebleven. De vlam van verzet is overgeplant in de harten der Indonesische schepelingen. En het gebeurde op Vrijdag 3 Februari voor den tweeden keer. **DAT BIJ HET MORGENAPPEL DIENST WERD GEWEIGERD. DITMAAL DOOR HONDERDEN INDONESIËRS**. Een daad van geweldige betekenis voor de geheele Indone-

sische vrijheidsbeweging. De tweede opdonder, die in een week tijd aan het kostbare prestige van de regeering werd gegeven. Niet minder dan 425 Indonesische schepelingen, waaronder 100 van het marine-vliegkamp, worden naar quarantaine-barakken van den dienst der volksgezondheid op Madura onder bewaking van marechaussé's in arrest gehouden. Zij zullen voor den krijgsraad wegens dienstweigering terechtstaan.

Hollandsche marinemannen en gij? Gij hebt den smaad moeten verdragen, dat de leden van het hoofdbestuur van den **Marinebond** straffen moeten ondergaan, omdat zij de vrouwen van de **marineschepelingen** hadden opgewekt om deel te nemen aan de demonstratie van Soc. Dem. Arbeiders Partij en Ned. Verbond van Vakverenigingen, die op 8 November in Den Haag is gehouden. Uw blanke en bruine broeders, die op de reede van Soerabaja **EEN DONDEREND HALT** aan de bezuinigingsapostelen hebben toegeroepen, zijn ook voor U opgetreden, voor U, voor ons, voor de geheele Nederlandsche arbeidersklasse en voor de onderdrukte Indonesiërs. Zoo zien wij het. Zoo zult gij het zien. Het kan U niet onverschillig zijn, dat maats van de "Evertsen" in Malang en bruine kameraden op Madura in hun strijd tegen den loonroof nu op hun vonnissen voor dienstweigering wachten. Mede aan U ligt het, of onmiddellijk **ALGEMEENE AMNESTIE VOOR DEZE KAMERADEN WORDT TOEGEPAST**. De geest, die aan boord van de schepen in Soerabaja heerscht, **MOET HIERHEEN OVERLAAIEN**. Laat U niet lijmen door degenen, die onverbiddeijk de tegenstanders van Uw klasse zijn. Laat U niet op de plaats rust stellen. **NEEM DE LEIDING VAN DEN STRIJD VAN HET HOLLANDSCHE PROLETARIAAT TEGEN HUN MISDADIGE REGEERING, DIE MET DE BELANGEN VAN DE ARBEIDERSKLASSE SPEELT EN DIE ZICH AAN DEN GROFSTEN HOON TEGENOVER DE WERKLOOZEN SCHULDIG MAAKT**. Uw zaak is een klasseezaak. Uw kracht moet zich verbinden met de klassekracht van het Nederlandsche proletariaat. In den strijd voor den dubbelen eisch:

1. directe amnestie voor de gearresteerde marinemannen; straffeloosheid voor de hoofdbestuurders van den Marinebond in Holland.
2. Opheffing van de salarisverlagingen, die voor de mindere marineschepelingen zijn doorgevoerd.

Uw maats in Indië hebben risico op zich genomen, toen zij scherpe vormen van strijd kozen. Zij wisten wat zij deden, blanken en de bruinen. De tegenwoordige reactie, die onder alle groepen arbeiders naar haar offers zoekt, is niet te verlammen zonder dat de proletarische klasse risico's neemt. Groote gevaren dreigen. Uit het Oosten werken invloeden, die de Nederlandsche bezittende klasse tot nog dollere daeder zullen drijven. Het gaat er voor het Nederlandsche proletariaat om de fouten te vermijden, die ongetwijfeld door de Deutsche klassegennooten zijn begaan. Wij moeten onze tijd weten te gebruiken, niet wachten totdat de gansche macht van de bourgeoisie dienstbaar kan worden gemaakt **AAN DE VOLLEDIGE VERNIETIGING VAN DE ARBEIDERSBEWEGING**.



DE ACHTERZIJD VAN HET HUIS VAN BEWARING TE AMSTERDAM

De Britsche marinemannen van Invergordon wezen de marinemannen op de reede van Soerabaja den weg. Durft gij dien weg betreden? Bereidt U daarop voor! Het moet nu komen tot onderling beraad, waaruit sprekende daden van verzet worden geboren.

Het bestuur van het Nationaal Arbeids-Secretariaat,

Zaterdag, 4 Februari.

H. SNEEVLIET, Voorzitter.

BULLETIN: Een Nederlandsche Potemkin

Het pantserschip "De Zeven Provinciën" heeft 5 Februari de haven van Oleh-leh verlaten, terwijl de commandant met zijn staf aan land vertoefde. Negen aan boord aanwezige officieren zijn door matrozen met de bajonet op het geweer gevangen genomen.

Bravo voor de bezetting van dit roode schip!
Nederlandsche marinemannen, weest solidair!

Leve "De Zeven Provinciën"!

Leve de Hollandsche Potemkin!

Zondag 5 februari.

Verdedigingsrede van SNEEVLIET op 1 April 1933

Mijnheer de President.

De onmatige, on-Hollandsche strafeisch van 540 dagen maakt noodig, dat ik deze zaak als een kwestie van het allergrootste belang behandel. Op dezen zelfden dag zetten in Duitschland - wie had het voor mogelijk gehouden - jodenvervolgingen in, die op het woeden van reactionnaire instincten wijzen. Hoe verschillend van aard de kwestie van den straf-eisch van 1½ jaar is, toch is er verband.

Het is de vloek der booze daad, dat zij steeds slechtere gevolgen na zich sleept. Had ik maar met "De Arbeid" in Dordrecht gezeten, dan zou er geen kwestie van gevangenhouding zijn geweest, behandeling voor den politierechter zou hebben plaats gevonden en een heel andere strafmaat aan de orde zijn. Uit het verslag van de "Nw. Rotterdamsche Courant" blijkt, op welke wijze Schmidt van de O.S.P. had gesproken.

President: Ja, maar U laat weg, dat dat optreden bij oorlog gold.

Sneevliet: Het blijkt nergens uit het verslag van de Nw. Rt. Courant".
(Dit wordt door hem voorgelezen.)

We hebben blijkbaar te maken met veranderde verhoudingen, waarin nieuwe begrippen over hetgeen in woord en geschrift toelaatbaar is, doorslag geven. Als dat het geval is, dient in vlotte en eenvoudige behandeling van zaken bekendheid te worden gegeven aan de nieuwe vormen.

Wil men daarentegen het tendenzproces, zoals uit het requisitoir van den officier is gebleken, dan dient breede opzet mogelijk te zijn, goede voorbereiding der verdediging, die bij de gevangenhouding van ver-

dachte niet bestond. In het Bismarcksche Pruisen had men in 1872 tijd voor 14 zittingen om de zaak contra Bebel - Liebknecht te behandelen. Hier een sensationeele plotselinge vrijheidsberooving, een pantser-sprong van het gezag. Wie maakte die sensatie? Ik heb haar allerm minst gezocht. Bij het parket was onvoldoende vooronderzoek, een soort Pilatus-houding. Ik betwijfel dan ook zeer, dat het initiatief van het parket uitging. Na korten tijd bevond ik me op den kruisweg van cere-moniën, die van mij A 2-11 maakten. De gevangenhouding werd be-stendig, zelfs toen tegenover den minister van Justitie de handhaving van de grondwet en de toepassing der kieswet in het geding zijn ge-bracht, zulks in verband met de verkiezingen.

Zoo waren de omstandigheden waarin dagvaarding en requisitoir ont-stonden, die de affaire opbliezen en het tendenz-proces aan de orde stelden. Mijnheer de President, ik ben onder den hoogdruk van een 1½ jaar-eisch gesteld. De werking van dit feit liet zich gevoelen, toen de veldwacht Donderdag j.l. nog op grove wijze belette een paar woorden van bemoeiding tot mijn aanwezige familieleden te zeggen na den zwaren eisch.

De **President**: De veldwacht deed haar plicht.

Sneevliet: Ook als ambtenaren hun plicht vervullen kunnen zij menschen blijven.

Hoe heeft de officier zijn eisch gemotiveerd?

Ik zou volgens hem in mijn gal stikken! Als hij maar iets van mij wist, dan zou hij weten, dat ik "Bossche jongen" ben, opgewekt van aard, die van zijn gal geen last heeft. De kwaliteit van mijn haat zou niet behoort-lijk zijn, omdat in mij nawerken jeugdervaringen, bij de H.B.S. te Den Bosch opgedaan, waar ik als jongen uit kleinburgerlijk milieu kennis maakte met sociale ongelijkheid en haar werking. Bij wien wordt overtuiging anders gevormd dan in theoretisch inzicht verbonden met levenservaring?

Ook zou de mindere kwaliteit van mijn haat gebleken zijn uit de afwijzing van het aanbod der Int. Roode Hulp, voor rechtskundigen bijstand in deze zaak. Wat is dat nu? Is de officier van justitie propagandist van de I.R.H.? Ik had al een advocaat en als vakvereenigingsleider denk ik er niet aan daarna op aanbiedingen van anderen in te gaan. Maar boven-dien het is een kwestie van karakter, die mij belet van een organisatie hulp te aanvaarden, die mij met minderwaardige middelen bestrijdt. Wat heeft dit met den strafeisch van den officier te maken? Twee ka-racterschetsen zijn hier van me gegeven. Eén door iemand als Henr. Roland Holst, met wie ik in de latere jaren verschillen van meening ken, maar die ik hoogacht als een Debora van onzen stam. Zij kent me zooveel jaren. Na haar getuigenis kunnen de verklaringen van den of-ficier mij niet deren. Hij miste het recht zoo te spreken en ik wijs vierkant de kwalificaties "ijdel" en "sensatiezuchtig" af, juist omdat ik zeer sterk er van doordrongen ben, dat bij het belijden van groote beginselen het apostolisch getuigen past en niet kwasterige ijdeltuiterij of cabaretachtige sensatie.

Er is sprake van een leemte, die met opzet in de verdediging van den advocaat is gelaten. Waarom houdt de geschiedschrijving van den of-

ficier van justitie in 1923 op? Leef ik na dien tijd niet meer? (Tellen die 9 jaren niet mee? Weet de officier iets van die 9 jaar? Voor de beoordeling van de eigenlijke zaak moeten we op dit punt ingaan.

Volgens den officier zou ik uitsluitend "destructief" zijn in mijn optre-den. Hij zegt dat den Semarangschen officier van justitie na. In de laat-ste 9 jaren geldt mijn hoofdwerk het Nationaal Arbeids-Secretariaat, deze uit de propaganda van Domela Nieuwenhuis geboren vakcentrale. Bestreden van alle kanten en in een tijd, dat de revolutionnaire orga-nisaties in vele landen verzwakking ondergingen, groeit het N.A.S. van 13 tot 22 duizend leden, groeit daarin een sterke, overtuigde kern. In die 9 jaren groeien ook de tegenstellingen tot de communistische beweging, wier slaafsche afhankelijkheid van de Sowjet-diplomatie door ons wordt afgewezen. De strijd in Rusland van den usurpator Stalin tegen den granieten jood Trotzky werkt in op de verhoudingen hier.

Wij wijzen af het morsen met voorhoedekrachten der arbeidersklasse in onverantwoordelijke actie, zooals vaak in de werkverschaffingen geschiedde. Wij doen dat als revolutionnaires.

Men dient hiervan nota te nemen om tot de vaststelling te komen: als die begrippen in de laatste 9 jaar zich hebben gevormd, kan het opzet mij in deze zaak toegedacht niet aanwezig zijn.

De **President**: heeft in dit deel van het gesprokene eenige malen op beperking aangedrongen.

Sneevliet: Ik moet zwaar gestraft worden, omdat ik "professional" ben, "revolutionnair professional" voorstander van de proletarische dicta-tuur met alle middelen te verwezenlijken. Ben ik hier als beklagde professional? Daar zou het hier op aankomen. Welnu dan is er mijn blanco strafregister. Er zou echter gelegenheid moeten zijn op die uit-spraak van den officier van justitie over de proletarische dictatuur dieper in te gaan.

De **getuige Henr.** Roland Holst heeft van de in Holland bestaande groote vrijheid van spreken en schrijven gewaagd. Inderdaad, die was er, en dat bepaalde de openbaarheid van mijn optreden hier en in Indië. Ik ging van die Hollandsche mentaliteit uit. Het was geen bijzondere verdienste van me. Het was uit de Hollandsche verhoudingen gegroeid. Die open-baarheid is als verdienste genoemd door den Chef van den Politieken Inlichtingendienst, later regeeringsgevolmachtigde, Muurling, in Indië, die het requisitoir van Mr. v. Meerten, dat door den officier werd gebruikt in April 1918 uitvoerig met me kwam bespreken over mijn lijn van politiek en die toen getuigde:

"als voordeelen van Uwe actie mogen worden geboekt het wakker schudden der menschen en de openbaarheid".

In de Indische dossiers, die blijkbaar ter beschikking van het parket zijn gesteld, zou de officier ook dit document hebben kunnen vinden. Bij deze mentaliteit van mij moet U duidelijk zijn, dat ik met het schrijven van mijn artikel voor "De Arbeid" geen opzet kon hebben om een strafbaar feit te plegen. Er was geen reden daarover na te denken.

Ik heb de beweging en organisatie van militairen steeds als onderdeel der volksbeweging gezien. Vandaar dat ik in totaal andere omstandigheden dan hier nu vierkant afwees de voorstellen van den provoceerenden luitenant, die door mij geschreven biljetten en adressen van vertrouwensmannen wenschte voor een uitsluitend militairen opstand! Tweemaal kwam zijn aandrang, den tweeden keer, toen ik uit Indië gezet zou worden en de man me aanried met aanneming van zijn voorstel daartegen in te gaan.

Toen had ik grooten invloed. Daarvan getuigen uitspraken van den Chef van den P.I. Dienst:

"Het publiek is van oordeel, dat de beweging onder Uw suggestie geraakt; er is geen tegenwicht tegen Uw actie. Als U zich aan den eenen kant plaatst, is de strijd ongelijk. U is een uitgesproken revolutionnair man en Uw volgelingen staan onder Uw suggestie".

Een uitspraak van het Kamerlid, toen Volksraadslid, Cramer:

"Dat de door Sneevliet gevoerde actie succes heeft, is in de eerste plaats te danken aan de talloze misstanden hier in Indië".

Een uitspraak van den R.K. propagandist, Angenent, van marinepersoneel aan boord van de "Regentes" in 1918 gepubliceerd in "De Javapost" van 21 Juni:

"Men denkt in Indië, dat de Ind. Soc. Dem. Vereeniging een kleine maar luidruchtige bende is, waarmede men nu juist zoozeer geen rekening behoeft te houden. Dat is een meer dan ergerlijke dwaling. Want de I.S.D.V. vindt onder de mindere schepelingen, die door alles en een ieder in Indië als minderwaardig worden beschouwd en dit is een treurige waarheid, juist veel aanhangers. En het was dan ook geen bluffen van Sneevliet, toen hij sprak in het Semarangsche Marinegebouw in de 1 Mei-vergadering van 1918: "Partijgenooten, vrienden, roode garde der Indische vloot", een gezegde, dat Sneevliet doen kan, omdat hij er van overtuigd is, bijna de geheele vloot in Indië op de hand te hebben".

In zulke omstandigheden wees ik de provocatie-voorstellen van den officier af, die voor een zelfstandige militaire omwenteling pleitte. En de situatie van thans, hoe is die?

Ik ben 9 jaar in mijn huidig werk. Ik ben in dien tijd eenmaal in 1926 voor een vergadering naar Den Helder geweest, waar de gewezen commandant der "Regentes", Fock, het bestuur van den Marinebond belette om een zaal te verhuren, wjl Sneevliet sprak. Overigens geen enkel contact van al die jaren met de marine in dit land. Zou ik uit mijn ervaring de pretentie hebben in zulke verhoudingen te kunnen ingrijpen en bepalen? Dit is uitgesloten en daarom kan het mij toegedachte opzet niet bestaan.

Mr. Stokvis heeft er reeds de volle aandacht op gevestigd, dat ik een artikel ging schrijven voor "De Arbeid". Niet het manifest voor Den Helder, doch dat artikel. Ik deed dit niet zóó maar, ik werkte op den grondslag van een congresbesluit van November 1932. Ik schreef over de loonactie op de reede van Soerabaja. Ik stelde daarmee een taktiek-vraagstuk in den loonstrijd aan de orde.

En nu het punt: hoe werd dit artikel tot het bewuste biljet, dat ons bezighoudt?

Onder hoogdruk van het gebeurde op "De Zeven", door mij gezien als climax in de loonactie, maar tevens als het begin van gevaarlijk ingrijpen door 't gezag. Mijn sterk sociaal sentiment werkte en bepaalde mijn handelingen.

Ik kende in zooverre de verhoudingen, dat ik wist: die boot kan niet een neutrale haven binnenloopen als in 1905 met de "Potemkin" geschiedde. En ik kende toch ook het gevaar van gezagsuitspatting. Slechts één G.G. had de kracht tegen gevaarlijk drijven in die richting in te gaan, de heer Idenburg.

De **President**: Dit gaat te ver. Blijft U bij de zaak.

Sneevliet: In 1926 sprak ik een paar uur met minister Colijn over de situatie, die ik als gevaarlijk zag; enkele maanden later was er de uitbarsting, die aan het Digoelkamp aanzijn gaf. Het ging dus in dezen gedachtengang uitsluitend om gezagswaan te door kruisen, omdat waar is Vondels uitspraak, dat niemand de wellen van dien mond stoppen kan.

Ik wilde door het manifest de volle aandacht trekken en tot het breede gebaar van de marine komen. De Britsche admiraliteit is er niet aan bezweken, dat zij een compromis tot stand heeft gebracht. Wanneer ik het tenlastegelegde werkelijk had willen doen, dan zou ik zeker geheel anders te werk zijn gegaan. Mevr. Holst had gelijk op dit punt: een dergelijk betoogend artikel is geen inleiding tot de daad. Het korte scherpe manifest zou in tien minuten geschreven zijn.

Als Uwe College het manifest onder de loupe neemt en bij een enkele zinsnede strafbare uiting meent te zien, dan vraag ik, of ook de belangen van den beklagde gelden, of hij niet wordt benut voor het scheppen van een voorbehoedmiddel ten behoeve van anderen, die in de toekomst zouden willen zondigen.

U zult bij de beoordeling van de strafmaat verschillende factoren laten gelden, die hier naar voren zijn gebracht. U zult laten gelden, dat ik hier in Amsterdam 9 jaar schreef en sprak onder toezicht van het par- ket, zonder dat ik ooit in conflict kwam.

Mevrouw Holst schreef me op 22 Maart een brief, die me eerst 30 Maart bereikte, hoewel vele brieven slechts 3 of 4 dagen noodig hebben. Zij zegt daarin, dat ik niet contemplatief genoeg ben om me het cellen- bestaan aan te passen. Daar is waarheid in. Groote dingen, die nu gaan- de zijn houden me bezig. Ik zou nuttig willen zijn in den afweer van reactionnaire gevaren, als in Duitschland de jodenvervolgingen bewerk- ten.

President: Zoo kunt U niet verder uitweiden.

Sneevliet: De veranderingen in de vakbeweging, die direct mijn werk raken, houden me bezig.

Ik denk aan de beslissing inzake Schmidt te Dordt en aan den in mijn zaak gestelden eisch en had Donderdag op het tegenwicht tegen dien druk in den vorm van een vrijlating gerekend.

Ik hoop dat U thans alsnog op het hernieuwde verzoek van den advocaat ten gunste van mijn vrijlating wilt ingaan.

ALGEMENE WERKLOZEN BOND

Hoe actief Ab Menist in Rotterdam werkte blijkt uit het onderstaande manifest dat door hem in 1936 in opdracht van de Algemene Werklozenbond werd geschreven.

In korte tijd telde de organisatie ca. 7000 leden. Het is een voorbeeld hoe partij en vakbeweging, RSAP én PAS, op nuttige wijze kunnen samenwerken.

De sympathie voor Menist's werk bleek bij de raadsverkiezingen:

In 1935 - 7.131 stemmen

In 1939 - 16.934 stemmen.

ALGEMENE WERKLOZEN BOND

aangesloten bij het Plaatselijk Arbeids-Secretariaat Rotterdam, Maasstraat 1b.

ALGEMEEN ADVISEUR: AB MENIST.

Aan de Rotterdamse Werklozen en Arbeiders
in de Werkverschaffing.

KAMERADEN!

Herhaalde malen hebben we ons in de laatste jaren bij voortduring beziggehouden met nieuwe aanvallen op de positie der werklozen. Iedere keer opnieuw is door het P.A.S. in samenwerking met de R.S.A.P. een poging gedaan om stelling te nemen tegen de maatregelen der Overheid. Er is in Rotterdam geen richting in de arbeidersbeweging die zo en zo volhardend voor de belangen der werklozen op de bres heeft gestaan.

Behalve grote en massale acties hebben we de werklozen individueel steeds geheel belangeloos bijgestaan.

Honderden werklozen kunnen daarvan getuigen. Een geweldig aantal bezocht ons adviesbureau waarvan het RAADSLID DER R.S.A.P. A. Menist de algemene adviseur is. In een jaar tijd hebben we meer dan TWEE EN DERTIG HONDERD klachten van verschillende aard in behandeling gekregen.

Dit is een geweldig aantal maar ook schrikbarend. Want hieruit blijkt dat er dikwijls met de grootst mogelijke willekeur tegen de werklozen is opgetreden. Haast al deze gevallen hebben met de algemene steunverlaging weinig te maken. Het zijn bijna alle verslechteringen van individuele aard. Iedere werkloze zal het belang inzien van het voortbestaan van ons adviesbureau.



Ab Menist

In de laatste tijd hebben enige besprekingen met de Wethouder van Maatschappelijk Hulpbetoon plaatsgevonden, die beoogden een betere behartiging van de belangen van die ongeorganiseerde werklozen, die zich om verschillende redenen niet in één der vakbonden konden organiseren. Er is thans een regeling getroffen die wij U bij deze bekend maken.

Werklozen die lid zijn van de Algemene Werklozen Bond, aangesloten bij het P.A.S. zullen in de toekomst afzonderlijk kunnen stempelen. Daarnaast is bepaald dat al hun klachten door een vertegenwoordiger van deze Bond rechtstreeks behandeld kunnen worden met de Gemeentelijke Dienst voor Maatschappelijk Hulpbetoon.

Eindelijk is na jaren dus erkenning verkregen voor het bestaan van werklozenbonden.

Het antwoord is nu aan de werklozen zelf. Organisatie voor de behandeling van kleine zaken is nodig. Organisatie om verslechtingen tegen te gaan is dringend gewenst. Door samenwerking, door krachtige eensgezindheid van de werklozen zelf zullen tenslotte verbeteringen tot stand gebracht moeten worden.

Iedere werkloze kan nu laten zien dat hij bereid is het zijne daarvoor te doen.

WORD DUS LID VAN DE ALGEMENE WERKLOZEN BOND.

De contributie bedraagt slechts vijf cent per week. Behalve de hier vorenstaande voorrechten ontvangen de leden iedere week het grote weekblad "DE ARBEID" onder redactie van H. Sneevliet. Het is ons een genoegen te kunnen vaststellen, dat, hoewel we nu pas op ruime schaal bekendheid geven aan het bovenstaande, we reeds in de laatste weken bijna honderd nieuwe leden mochten inschrijven. Het is een overtuigend bewijs van het vertrouwen dat ons werk heeft bij de werklozen.

Vul ten spoedigste onderstaand formulier in bij één van de hieronder staande adressen:

R.S.A.P. -gebouw, Strijensestraat 9
P.A.S. -gebouw, Maasstraat 1b.

De tweede kamerverkiezingen in 1937

Inleiding

Alleen buitenparlementaire activiteit kan duurzame verandering in de klassemaatschappij tot stand brengen.

Deze moet gericht zijn op de omvorming van de kapitalistische maatschappij in een socialistische.

Parlementaire activiteit geeft bij verkiezingen slechts extra gelegenheid om de beginselen van het revolutionaire socialisme onder de aandacht van de arbeiders en arbeidsters te brengen. Gedurende de zittingstijd kan dan het kapitalistische karakter van de burgerlijke staat worden aangetoond, zodat duidelijk wordt wie tot de vrienden en vijanden van de onderdrukte klasse behoren.

De teksten van de redevoeringen van Sneevliet en Menist die in de verkiezingscampagne van 1937 op de grammofoonplaat werden vastgelegd, alsmede passages uit Dolleman's brochure, zijn daar treffende illustraties van.



Tegen Steunroof Massa-actie!



Toespraak van H. SNEEVLIET

(op grammofoonplaat)

voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1937

Met de groei van het kapitalisme toespitsing der sociale tegenstellingen die het verwekt. In ongekende omvang vertoont zich massa-werkeloosheid als een ware geesel, een epidemie over de hele wereld.

Jarenlange crises verzwaarden het lot van de werklozen, die niet alleen met zichtbare verarming te kampen hebben, doch die bovendien onder loodzware morele druk zijn geplaatst.

Het kleine Nederland heeft het kwaad van de werkloosheid in sterke mate gekend. Het zogenaamd krachtige kabinet-Colijn, dat de steun had van de vijf grote burgerlijke partijen, heeft voortdurende stijging van het werklozencijfer niet voorkomen. Toen de crisis in Holland haar werking deed gevoelen heeft de bezittende klasse de volle medewerking van de Nederlandse klassenstaat gevorderd voor het omlaagdrukken van het levenspeil der brede massa.

De regering-Colijn heeft zich met hart en ziel aan die taak gewijd. De bestellingen van het grootkapitaal uitgevoerd en van werklozenzorg in haar verschillende vormen een middel gemaakt om in weinige jaren tijd aanzienlijke inkrimping van de inkomsten der arbeidersgezinnen te bewerken.

Tienduizenden overheidsmannen hebben op directe wijze ondervonden welke begrippen van sociale gerechtigheid het kabinet-Colijn beheerst. In nog sterkere mate heeft het werklozenleger blootgestaan aan diverse proefnemingen die geen ander doel hadden dan het omlaagdrukken van de steun aan de werklozen. Redelijkheid, christelijke naastenliefde, sociale gerechtigheid zijn schone begrippen waarmee burgerlijke partijen groepen arbeiders aan zich binden. Zij bleken geen remmende werking te hebben op de steunverlaging van de werklozen, die mede daarom in praktijk gebracht moest worden om de lonen in het vrije bedrijf aanzienlijk te verlagen.

Duizenden werklozen hebben kennisgemaakt met methoden van werkverschaffing die voor de betrokkenen dikwijls een combinatie waren van onderbetaling van hun arbeidskracht en aantasting van hun gevoelens van menswaarde. Werkverschaffingen kregen een dusdanige naam, dat tewerkstelling zelf een middel werd om afvoering van een groot getal werklozen van de steun te bewerken. Herhaaldelijk ontstonden spanningen in werkverschaffingen die het onvermijdelijke gevolg waren van de zich inburgerende praktijken, welke met elkaar op inflatie van de mens in de werkloze neerkwamen.

Hardnekkige afwijzing van invoering van minimumloon bij die werkverschaffing, werkverruiming met steun van publieke middelen vastgekoppeld aan uitholling der bestaande arbeidsovereenkomsten. Die werkverruiming, mondjesmaat bedreven, inkrimping van werktijd ter bestrijding van werkloosheid afgewezen.

Toenemende drang bij de bezittende klasse bestrijding van de werkloosheid in het teken te stellen van uitbreiding van de weermacht en voor militarisering der werklozen. Jarenlang zien we de werkloosheid van jonge arbeiders en arbeidsters bron van ellende worden. Uit zuinigheidsoverwegingen worden inwonende jonge werklozen buiten steun gehouden. Precies gaan controle-beambten van de werklozendienst alle gezinsinkomsten van de werklozen na. Geen spoor is echter gebleken van de bereidheid jonge werklozen te behoeden voor de staat van vernedering waarin ze gebracht worden als ze uitvreeters van arme gezinnen zijn.

Nederlandse werklozenzorg, waarop burgerpartijen zo vaak prat gaan, dreigt naar het woord van Calvijn armenzorg te worden. Ondersteunde werklozen zien zich met hun gezinsleden blootgesteld aan willekeurige maatregelen die hen zelfs beletten soldaat te zijn in dienst van hun beginsel, daarvoor hun tijd te gebruiken, op die wijze zich zekere houvast te verschaffen in het troosteloze leven. Moeders nemen met toenemende zorg de vermindering van het weerstandsvermogen der jonge werklozen waar. Inschakeling van een deel dier jonge werklozen vindt in het productieproces plaats tegen uitbetaling van fooien, die voor de gehele arbeidersklasse een nieuw perspectief openen van ondergraving der toch reeds slechte lonen.

Een maatschappelijke orde, die zulke wantoestanden schept, die dit misbruik mogelijk maakt voor een kleine bevoorrechte klasse is een verdoemde, onzedelijke orde. Zij verwekt de oplopende cijfers van misdadigheid bij de jeugd. Zij opent voor de jongere generatie het troosteloze perspectief van ondergang. Zij maakt het leed der vrouwen die moeder zijn steeds schrijnender, steeds onverdraaglijker. Het kapitalisme met z'n wanorde op sociaal en economisch gebied moet verdwijnen. Het zal slechts verdwijnen door de massale strijd van werkenden en werklozen aan één breed front.

De Revolutionair-Socialistische Arbeiders Partij spreekt zich vierkant uit tegen valse verwachtingen wekkende ordeningsplannen, roept op tot de weerbaarmaking der arbeidersklasse, herinnert aan het oude woord: "de bevrijding der arbeidersklasse kan slechts de uitkomst van de strijd der arbeidersklasse zelf zijn".

STEUN de R.S.A.P.

bij de komende verkiezingen

STEM 26 Mei

de lijst S N E E V L I E T.

Sedert het zesde wereldcongres van de Derde Internationale in 1928 geldt voor de stalinistische beweging de bekende uitspraak van Lenin:

"zonder revolutionaire theorie geen revolutionaire praktijk".

Na de Duitse nederlaag van 1933 zijn duizelingwekkende koerszwenkingen doorgevoerd, die eindigden met het prijsgeven van elke revolutionaire positie. Twee jaar later verplichtte de Komintern haar secties tot navolging der Franse volksfrontpolitiek, die geboren uit vrees voor fascisme en nationaal-socialisme, tot het prijsgeven der zelfstandige klasse-actie van het Franse proletariaat heeft geleid. Ten gerieve der Franse bourgeoisie, schending der solidariteit door het non-interventiegeknoei van Blum. Ten gerieve van die bourgeoisie snelle opdrijving van militaire lasten, alsmede doorvoering van verplichte arbitrage bij arbeidsconflicten. De stalinisten van Frankrijk hebben de consequenties van hun buitelingen aanvaard, zijn misleiders van het Franse proletariaat geworden.

Capitulatie, onderwerping aan de klasse-vijand ook in dit land, bij een zich voor Oranje uitsprekende SDAP, die de landsverdediging positief aanvaardt en zich op die wijze aan burgerlijke bondgenoten aannemelijk wil maken.

Capitulatie bij Hollandse stalinisten, die sedert 1934 tot radicale frontverandering gekomen zijn. In plaats van "Indonesië los van Holland-Nu!" in de stalinistische bladen de taal van aandeelhouders van rubber en petroleum, die grove uitbuiting der Indonesiërs koppelen aan misleidend gekwijn over verstrengeling van Indonesische en Hollandse belangen. Angst voor de Japanse rover bij de Hollandse stalinistische leiders, die geen schade aan het koloniale kapitalisme willen zien toegebracht.

Op de weg naar inschakeling aan het nationale front, op de weg naar ondersteuning der militaire politiek der Nederlandse bourgeoisie. De oude uitspraak van Lenin over de broederschap van rovers te Genève opbergende, zingen Stalinisten mee in het koor van de verdedigers der bedrieglijke Volkenbond. In flagrante tegenspraak tot Lenin stellen zij de mogelijkheid van stabiele vrede in de kapitalistische wereld op de voorgrond. Ondersteuning van minister De Graaff (minister van buitenlandse zaken in het derde kabinet-Colijn) tijdens het misleidende spel met de sanctie-politiek tegen Italië, waarvan Abessinië het bloedige slachtoffer is geworden.

De CPN-nationaal leurt met Hollandse cultuur van vroeger dagen, met de tradities van vrijheid en verdraagzaamheid, zij lijft grote schrijvers en mannen van wetenschap van het verleden bij haar partij-heiligen in, verwekt door krant en brochure nationale sentimenten bij de arbeiders, maakt zich op dit punt aan grover misdaden schuldig dan de sociaaldemocratie vóór de wereldoorlog. Eerst in de spanning van de mobilisatie kwam die er toe zich bij het nationale front der eigen bourgeoisie in te schakelen. Tijdens de oorlogsvoorbereiding van thans moet de nationalistische propaganda der CPN gebrandmerkt als ondergraving van het weerstandsvermogen der arbeidende klasse. Voor ons het oude begrip:

"Geen man en geen cent aan de weermacht der bourgeoisie".

De CPN ondersteunt de luchtbeschermingsdwang van minister De Wilde (binnenlandse zaken in het derde kabinet-Colijn), zij stelt in uitzicht dat zij vóór militaire begrotingen ter verdediging van het koloniale bezit stemmen zal.

Karakterloos tracht de CPN zich aannemelijk te maken bij de SDAP en bepaalde delen der bezittende klasse. Prijsgeving van comité's van strijdwillende arbeiders en eigen werklozenorganisaties, openlijke aanprijzing van het Plan van de Arbeid in plaats van vroegere, niets ontziende kritiek, ijveren voor een planregering, toezegging van CPN-steun aan een combinatie Albarda - Aalberse. De rood-wit-blaauwe vlag uitgestoken ten behoeve van het nieuwe orgaan der CPN, het Volksdagblad.

Rood-wit-blaauwe reclameplaten, prijsgeven van de strijd der CPN tegen subsidies aan bijzonder onderwijs.

In alle principiële punten zijn de Hollandse stalinisten de dragers van een gevaarlijk reformisme geworden. Factor van bederf in de arbeidersbeweging, laf lakeiendom in de dienst van Stalin, wiens moordjustitie zich aan uitroeiing van de oude garde der partij van Lenin schuldig maakt.

De RSAP is de enige partij die in verkiezingen van 1937 het vaandel van de onverzoenlijke klassenstrijd laat wapperen, die vasthoudt aan het internationalisme van de strijd der arbeiders. Trouw blijft aan de beginselen van Marx en Engels, Lenin en Trotzky. Zij stelt zich aan de kant van hen die in Indonesië opkomen voor de leuze "Indonesië los van Holland-Nu!". Zij verklaart zich solidaire met de arbeidersorganisaties van Spanje die terecht begrijpen dat burgeroorlog en sociale omwenteling aan elkaar verbonden moeten worden, dat herhaling van burgeroorlog slechts door vernietiging van de macht van het kapitalisme voorkomen kan worden.

STEMT OP DE R.S.A.P.

26 Mei lijst S N E E V L I E T.

Hoog het revolutionaire beginsel!

Toespraak van AB MENIST

(op grammofoonplaat)

voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1937

De arbeidersklasse zal op de 26e Mei haar oordeel kunnen uitspreken over het beleid van de regering-Colijn. Bijna vier jaar hebben de arbeiders ondervonden dat Colijn de sterke man is, in staat het program der reactie door te zetten. Als vertegenwoordiger van zijn klasse is Colijn er in geslaagd onder de leuze "Aanpassen aan de gewijzigde verhoudingen" de positie der arbeiders belangrijk te verslechteren. De lonen zijn belangrijk verlaagd, sociale wetten in ongunstige zin

gewijzigd, de ondersteuning van werklozen is doorlopend aangetast. Terwijl door langdurige werkloosheid het tekort in de gezinnen der arbeiders steeds groter werd, slaagde de regering Colijn er in de werklozen vele guldens per week te ontnemen.

Wat deden de arbeiderspartijen hiertegenover? Organiseerden zij in het belang van de arbeiders en hun gezinnen de onverzoenlijke strijd tegen Colijn, tegen de bezittende klasse?

Neen, het was alleen de RSAP die consequent tegenstand bood. Sociaal-democraten en communisten mopperden, maar aanvaardden naast anderen zowel de aanpassing als de devaluatie-politiek van de regering.

Behalve op economisch terrein heeft Colijn ook op het politieke terrein belangrijke overwinningen behaald.

Colijn, de man van de "Zeven Provinciën", slaagde in een periode van nog geen vier jaar erin om sociaal-democraten en communisten aan zijn algemene politiek te binden.

De ondersteuning van de Volkenbond geschiedt uit imperialistische overwegingen. Steunden reeds vroeger de sociaal-democraten deze politiek, ook de communisten zijn door Colijn bekeerd en stemmen voor uitgaven aan dit roversinstituut. Het Nederlandse kapitalisme neemt actief deel aan de oorlogsvoorbereidingen.

Terwijl de werklozenondersteuning verlaagd werd "omdat er geen geld voor was", werden en worden er miljoenen besteed aan het monster militarisme.

De sociaal-democraten hebben het standpunt van de nationale ontwapening losgelaten en hebben aanvaard de landsverdediging. Dat wil zeggen: dezelfde politiek die van 1914 tot 1918 zoveel ellende heeft gebracht.

Ook de communisten hebben zich verzoend met de oorlogsvoorbereiding der bourgeoisie. Zij hebben nog slechts één leuze: verwijdering van de fascistische officieren uit het leger. De overige officieren die trouw de kapitalistische politiek ondersteunen mogen dus blijven.

Alleen de RSAP is de enige arbeiderspartij die trouw aan de grondslagen van de klassenstrijd is gebleven, die niet aanvaardt, die zich verzet tegen de oostpolitiek van de Volkenbond, die zich verzet tegen de oorlogsvoorbereiding van de bourgeoisie, die zowel in als buiten het parlement de stem van de onverzoenlijke klassenstrijd doet horen.

De onverzoenlijke tegenstellingen tussen de arbeidende en de bezittende klasse, de kloof die er is kan niet overbrugd worden, verzoening tussen beide klassen is onmogelijk. Toch voeren sociaal-democraten en communisten een politiek van verzoening der klassen. De koloniale politiek van het Nederlandse imperialisme is door hen aanvaard. De communisten hebben de leuze "Indonesië los van Holland-Nu!" losgelaten. Beide groeperingen hebben zich voor het nationale karretje van de bourgeoisie laten spannen.

De sociaal-democraten leunen thans op Oranje en de monarchie. Niet minder weerzinwekkend gedragen zich de communisten die hun verkiezingspropaganda voeren onder de kleuren van de Nederlandse vlag, en die door gebruik van deze kleuren en de Nederlandse Leeuw de bevolking van ons land willen duidelijk maken dat ook zij een nationale partij zijn. Sociaal-democraten en communisten willen de regeringscoalitie, willen het volksfront met Colijn.

Daartegenover staat de RSAP.

De RSAP is de enige partij die opkomt voor het beginsel "Indonesië los van Holland-Nu!", de enige partij die stelling neemt tegen het nationale front, de enige partij die zich consequent verzet tegen de oorlogsvoorbereiding van de bourgeoisie, de enige partij die opkomt voor de sociale revolutie in Spanje, de enige partij die de vlag van de klassenstrijd hoog houdt, de enige partij die stelling neemt tegen volksfront en regeringscoalitie, de enige partij die lotsverbetering van de Nederlandse arbeidersklasse wil door daadwerkelijke massale strijd.

Eén strijd, één partij, de R.S.A.P.

Zij bestrijdt het fascisme niet door een compromis-politiek met de kapitalistische partijen en regering. Kapitalisme en fascisme zijn één, onafscheidbaar aan elkaar verbonden.

Strijd voor de vernietiging van het kapitalisme betekent tevens vernietiging van het fascisme.

Arbeiders van Nederland! tegenover de verenigde partijen staat de RSAP. Aan de RSAP moet ge uw vertrouwen geven.

Op 26 Mei moet u uw stem uitbrengen op nummer één van de lijst der RSAP.

Stemt Sneevliet is ons parool.

Stemt op Sneevliet omdat hij de onverzoenlijke tegenstander van het kapitalisme is.

Stemt op Sneevliet omdat het koloniale kapitaal hem haat.

Stemt op Sneevliet omdat het bruine volk van Indonesië op hem vertrouwt.

Stemt op Sneevliet die steeds opkwam voor de mannen van de "Zeven Provinciën", die vervolgd werd omdat hij zich solidair met het marinepersoneel verklaarde.

Stemt op Sneevliet, omdat hij vertegenwoordigt de RSAP, de Revolution Socialistische Arbeiders Partij, de partij die een sterke voorhoede vormt in de strijd tegen het kapitalisme, voor het socialisme.

Stemt Sneevliet!!

W. DOLLEMAN schreef in de brochure "Nederland in de oorlog"

Uitgave RSAP (1937)

In het bijzonder in de verkiezingsdagen van 1937, toen de RSAP de enige partij bleek te zijn, die met een pessimistisch geluid tot de kiezers kwam, terwijl alle andere partijen met elkaar wedijverden in het doen van allerlei schone beloften, toen moet de algemene verwachting gewekt zijn, dat na de verkiezingen een regering zou optreden, welke de noden van het volk zou lenigen.

Toen de verkiezingsuitslag bekend werd, heerste er grote vreugde. Niet alleen de burgerlijke pers, maar ook de sociaal-democratische en de stalinistische pers juichten over deze uitslag. De democratie had gewonnen. Mussert was geslagen!

De juichkreten zijn verstomd. Reeds de troonrede bewees, dat de RSAP gelijk kreeg. En thans, nu de plannen van de regering bekend worden, nu blijkt eerst recht, hoe gegrond het pessimisme onze partij was.

Is het woord pessimisme eigenlijk wel juist? Neen, eigenlijk niet. In werkelijkheid is het zo, dat alleen onze partij blijk gaf een juist inzicht te hebben in de maatschappelijke verhoudingen. De socialistische wetenschap gaf ons het inzicht, dat onze bezittende en heersende klasse alles in het werk zou stellen, om in de eerste plaats haar positie als grote koloniale macht te versterken en in de tweede plaats, in onverbreekelijk verband daarmee, haar positie als heersende en uitbuitende macht te vergroten.

Zoals ieder weet, hebben de verschillende vakcentralen meerdere malen aangedrongen op verhoging van de steunnormen. Terwijl jarenlange werkloosheid de meest bittere nood heeft gebracht in honderdduizenden gezinnen, terwijl de prijzen der levensmiddelen regelmatig stijgen, terwijl officiële onderzoeken uitwijzen, dat de gezinnen der werklozen door ondervoeding worden geteisterd, wordt door de regering elke verbetering afgewezen.

Wel poogt de regering steeds meerdere werklozen over te leveren aan de particuliere liefdadigheid, ja, zij ontziet zich niet om zelfs de werklozen te dwingen van het regelmatig tekort nog te gaan sparen. Door hierbij goed te vinden, dat de spaarkwartjes worden betaald door de kerkelijke liefdadigheidsinstellingen, scheidt de regering een bevoorrechte positie voor een deel der werklozen, die daardoor afkerig voor de strijd voor lotsverbetering worden gemaakt. De regering ontnemt aan de werklozen het gevoel van menselijke waardigheid en maakt hen tot bedelende knechten. Dit is het parool van het politieke christendom: verdeel en heers, het systeem.

Alle onderwijzersorganisaties verlangen verbetering van het onderwijs, in het bijzonder vermindering van het aantal leerlingen per klas.



Willem Dolleman

Maar in de troonrede is reeds gezegd, dat dit pas kan, "wanneer de inwendige positie van het budget voldoende zal zijn versterkt".

Aan de ouden van dagen placht dr. Colijn in de verkiezingsdagen heel vriendelijke woorden te wijden. Thans is ook voor hen geen geld beschikbaar.

Voor sociale doeleinden is dus geen geld aanwezig! Wij zullen echter zien, dat deze regering op geen miljoentje kijkt. Zij wil van 1938 tot en met 1941 maar even f 157.500.000 extra in de bodemloze put van God-Mars doen verdwijnen. Onze jongens zullen voortaan in plaats van 5½ maand niet minder dan 11 (elf) maanden moeten opkomen. Verder zal de dienstplicht algemeen worden, loting en vrijstelling wegens broederdienst zullen spoedig tot het verleden behoren. Het contingent zal op twee en dertig duizend man worden gebracht. Toen de regering met deze voorstellen kwam, meenden velen dat zij in overleg met de Kamer wel wat zou terugkrabbelen. Ook deze illusie is thans verdwenen.

Minister Slotemaker de Bruïne gaf te kennen:

"Defensieversterking is onvermijdelijk. Zeer gewenst zijn een verbetering van de ouderdomsvoorziening en verlaging van de leerlingenschaal. Maar voor deze voorzieningen is geen geld. Dit is de volgorde van de onderwerpen, eerst onvermijdelijke en dan de zeer gewenste, die de regering bepaalt".

Dit is duidelijke taal. Ook duidelijk gaf de minister te verstaan, dat dit niet zijn persoonlijke mening is, maar de mening van het gehele Kabinet.

En om het laatste sprankje hoop, van enkele dwaze optimisten de bodem in te slaan, zei de minister aan het slot:

"dat de regering bij haar overtuiging volharden zal".

De regering heeft het volle pond geëist en heeft het ook gekregen.



Anno 1934

(Uit "De Nieuwe Weg" 1933)

Karl Marx - 14 Maart 1883

door W. F. DOLLEMAN

"Drie volkeren zijn in de 19e eeuw de dragers der moderne beschaving. De samenvatting van de gedachte dezer drie volken tot een hogere eenheid, in welke ieder hare eenzijdigheid aflegde, vormt het uitgangspunt van den historischen arbeid van Marx en Engels."

Van Marx en Engels. Inderdaad, al herdenken wij den 50sten sterfdag van Marx, zoo is het toch niet mogelijk over Marx te schrijven zonder dien trouwen en bekwamen vriend en medewerker te noemen. Een zoo jarenlang bondgenootschap - wat slechts door den dood kon worden verbroken - en een zoo beteekenisvol bondgenootschap is eenig in de historie. En Marx is er zeker niet minder groot om, wanneer wij erkennen, dat hij nooit geworden zou zijn wat hij is geworden, zonder de hulp van Friedrich Engels.

Engeland is het land waar het moderne kapitalisme het eerst ontstaat. De stoom- en nieuwe werktuigmachineerij veranderen handwerk en manufactuur tot moderne grootindustrie en revolutioneeren den heelen grondslag der maatschappij. In de plaats der vele klassen in het voor-kapitalistisch tijdperk treedt steeds scherper de scheiding op den voorgrond tusschen groote kapitalisten en bezitlooze proletariërs. Deze vroeg-kapitalistische ontwikkeling in Engeland hangt samen met Englands geografische ligging en de eenige manier waarop in dien tijd transport op groote schaal mogelijk was, n.l. door middel der zeevaart. De snelle revolutionair-economische ontwikkeling gaat echter niet samen met groote revolutionair-politieke en geestelijke ontwikkeling. Juist de vroege kapitalistische ontwikkeling in een nog vrij sterk middeleeuwsch maatschappelijk verband leidde tot een compromisgeest in alle klassen. Geestelijk conservatisme is het kenmerk van dezen tijd in Engeland.

In Frankrijk daarentegen vinden we economisch een toestand, die veel achterlijker is, terwijl politiek, adel en geestelijkheid in diep verval komen. De ineenslorting dezer heerschende klassen gaat gepaard met een snel groeiende revolutionaire volksbeweging onder leiding der kleine burgerij, zij het dan ook, dat deze snelle groei vrijwel uitsluitend in de groote steden, v.n.l. te Parijs plaats vindt. Daar is het centrum van krachtig geestelijk leven. De liberale bourgeoisie werd atheïstisch en materialistisch. Aan al het bestaande werd den oorlog verklaard, niets bleef gespaard voor de machtige critiek der rede. "Het denkend verstand was de eenige maatstaf voor alles".

"In Engeland was de economische grondslag der klassetegenstellingen het duidelijkst waar te nemen. In Frankrijk kon men zien, dat alle klassenstrijd een strijd om de staatsmacht is, niet slechts om politieke hervormingen, en dat, wanneer de tevoren onderdrukte klasse

de overwinning behaalt, een geheele verandering volgt van de maatschappelijke inrichting."

Duitschland blijft zelfs nog ten achter bij Frankrijk. Het heeft veel te lijden gehad door oorlogen in de 17e eeuw, is bijna afgesneden van den Atlantischen Oceaan, kan noch economisch, noch politiek tot groote daden komen. De Duitsche burgerij kon zich niet verheffen, kon zich slechts vergapen aan de revolutionaire geestdrift der Fransche bourgeoisie. Duitschland levert zijn groote mannen op geestelijk gebied: dichters en filosofen, wat in de volgende dichtregels wel het duidelijkst tot uitdrukking komt:

"Hier hebben wij de heerschappij,
Hier zijn wij onversnipperd,
De and're volken hebben zich
Op platte grond ontwikkeld."

"Terwijl de Engelschen zegepraalden in de nijverheid en ter zee, Frankrijk in den landoorlog en de revolutie, zegepraalden de Duitschers in de wereld van het denken en het wetenschappelijk onderzoek." Maar de kracht der Duitsche wetenschap is tegelijkertijd haar zwakte. Want het is niet voldoende de wereld te verklaren, "het komt er op aan haar te veranderen". Grondige wetenschap en verheven idealisme zijn prachtige zaken, maar niet als zij samenvallen met practische onmacht.

De bevruchting der Duitsche filosofie met de Fransche revolutionaire gedachte is een eerste schrede voorwaarts. Maar tot een machtige, werelddervormende beteekenis, tot een, de pas ontstane kapitalistische wereld bedreigende wetenschap werd zij door de toevoeging der Engelsche economische wetenschap. De vereeniging dezer drie elementen tot één wetenschap, danken wij aan Marx en diens vriend Engels.

II.

De theorie van het socialisme is geen product van het denken van een genie als Marx. Theorie is geaccumuleerde ervaring, opeengehoopt feitenmateriaal, verbonden tot een logisch geheel. De historische ervaring leert, dat de geschiedenis een geschiedenis is van klassenstrijden. In het eerste socialistische programmatische geschrift "Het Communistisch Manifest" hebben Marx en Engels deze gedachte op meesterlijke wijze uitgewerkt. Zij hebben aangetoond, dat er voortdurend strijd is geweest tusschen onderdrukkers en onderdrukten en dat elke groote maatschappelijke omwenteling het resultaat was van de overwinning der onderdrukte klasse op de onderdrukkende. Zij toonden hierbij aan, dat de nieuwe gedachten gedragen werden door de onderdrukte klassen, terwijl de heerschende klassen zich steeds tegen elke vernieuwing verzetten. De oorzaak van het verschillend gedachteleven bij de onderscheiden, elkaar bestrijdende klassen vonden zij in de plaats welke die klassen in het productieproces innamen. Strijd voor, of verzet tegen bepaalde maatschappelijke idealen, zagen

zij niet meer als gevolg van de goed- of slechtheid der strijdende partijen, maar als noodzakelijk uit economisch-maatschappelijke factoren voortspruitende gedachten. Of iets goed of slecht is wordt bepaald door zijn maatschappelijke mogelijkheid en noodzakelijkheid. De klassenstrijd goed of slecht te willen noemen is dwaasheid, de klassenstrijd is inhaerent met elke, op klasseverschil rustende productiewijze.

Tot nog toe kon de klassenstrijd slechts leiden tot verandering van klasseheerschappij. De burgerlijke revolutie kon wel een einde maken aan de heerschappij van adel en geestelijkheid, maar zij kon dit alleen door de nieuwe heerschappij der bourgeoisie over het proletariaat te vestigen. Zij bracht, en kon niet anders brengen, dan vereenvoudiging der klassen. De nieuw ontstane, de kapitalistische maatschappij is gebaseerd op de meest verfijnde uitbuiting van de menselijke arbeidskracht, welke door het kapitaal tot waar is gemaakt. Een waar, waarvoor de kapitalist niet meer betaalt dan voor herstel dier waar, dat is dus voor haar instandhouding noodig. Die opbrengst van het door de arbeidskracht voortgebrachte product vertegenwoordigt echter een veel hogere waarde, welke de kapitalist zich toeëigent. (De meerwaarde.) Het kapitalistisch toeëigeningsproces leidt tot voortdurende vergrooing en uitbreiding der productie tot de bourgeoisie zoo veel heeft doen voortbrengen, dat de maatschappij stikt in de voortgebrachte warenmassa's. Plotseling stopt de productie, massa's arbeiders worden op straat gesmeten - er is crisis. De bourgeoisie kan zulke crises slechts overwinnen door nieuwe uitbreidingsmogelijkheden voor haar productiestelsel te zoeken, d.w.z. door den grondslag voor nieuwe crises te leggen. Ongelukkig voor de bourgeoisie is echter de mogelijkheid tot deze uitbreiding niet eindeloos. Op dit moment is aan die uitbreiding niet meer te denken, de aarde is in dat opzicht uitgeput en de aarde uitbreiden kan de bourgeoisie niet. Daarom is de huidige crisis door de bourgeoisie niet te overwinnen, zij heeft het einde der oude kapitalistische orde ingeluid.

Marx heeft ons geleerd, dat de verklaring voor de houding der klassen, voor hun gedachtenleven en hun strijdbaarheid in diepste instantie te vinden is in de economisch-maatschappelijke werkelijkheid der gegeven periode. Slechts met gebruikmaking van Marx' methode, slechts door de toepassing van het historisch materialisme zijn wij in staat onverzwakt en strijdbaar in deze periode van kapitalistischen neergang onzen plicht met de zekerheid der overwinning voor oogen, te vervullen.

Het proletariaat deze zekerheid te hebben gegeven is Marx' groote wetenschappelijke verdienste, zelf als strijder de ellende van het proletariaat te hebben geleden maakt hem tot het voorbeeld van karaktervolle grootheid.

De geschiedenis van iedere maatschappij tot nu toe is de geschiedenis van klassenstrijden

In de vroegere tijdperken der geschiedenis vinden we bijna overal een

volledige verdeling der maatschappij in rangen. In het oude Rome hebben wij patriciërs, ridders, plebejers, slaven; in de middeleeuwen leenheeren, vazallen, gildemeesters, gezellen, lijfeigenen en bovendien in bijna ieder van deze klassen weder bijzondere afdeelingen. De uit den ondergang van de feodale maatschappij voortgekomen moderne burgerlijke maatschappij heeft de klassentegenstellingen niet opgegeven. Zij heeft slechts nieuwe vormen van strijd in de plaats van de oude gesteld. Ons tijdvak, het tijdvak der bourgeoisie, steekt evenwel hierdoor uit, dat het de klassentegenstellingen vereenvoudigd heeft. De geheele maatschappij splitst zich meer en meer in twee groote vijandelijke kampen, in twee lijnrecht tegenover elkaar staande klassen: bourgeoisie en proletariaat.(...)

Maar de bourgeoisie heeft niet alleen de wapens gesmeed, die haar den dood brengen; zij heeft ook de mannen geteeld, die deze wapens zullen voeren - de moderne arbeiders, de PROLETARIËRS. (...)

De moderne industrie heeft de kleine werkplaats van den patriarchalen meester veranderd in de groote fabriek van den industriëlen kapitalist. Massa's arbeiders, in de fabriek samengeperst, worden als soldaten georganiseerd. Zij zijn niet slechts knechten der bourgeoisieklasse, van den bourgeoisiestaat, zij worden iederen dag en ieder uur geknecht door de machine, door den opzichter, en vóór alles door den enkelen afzonderlijken fabriceerenden bourgeois zelf. Deze dwingelandij is des te kleingeestiger, hatelijker, verbitterender, hoe openlijker zij het winst maken als haar doel proclameert. Hoe minder vaardigheid en kracht de handenarbeid vordert, dat wil zeggen hoe meer de moderne industrie zich ontwikkelt, des te meer wordt de arbeid van mannen door dien van vrouwen verdrongen. Onderscheid van geslacht en leeftijd geldt maatschappelijk niet meer voor de arbeidersklasse. Er bestaan nog slechts arbeidsinstrumenten, die al naar ouderdom en geslacht verschillende kosten veroorzaken.

Is de uitbuiting van den arbeider door den fabrikant zoo ver afgeloopen, dat hij zijn arbeidsloon in klinkende munt uitbetaald ontvangt, dan vallen de andere leden der bourgeoisie op hem aan, de huiseigenaar, de winkelier, de pandjeshuisman, enz. (...)

Het proletariaat maakt verschillende tijdperken van ontwikkeling door. Zijn strijd tegen de bourgeoisie begint met zijn bestaan.(...)

Van alle klassen, die heden ten dage tegenover de bourgeoisie staan, is alleen het proletariaat een werkelijke revolutionaire klasse. De overige klassen verkommeren en gaan onder met de groot-industrie, het proletariaat is haar eigen product.(...)

De proletariërs hebben niets te verliezen dan hun ketenen. Zij hebben een wereld te winnen.

PROLETARIËRS ALLER LANDEN, VEREENIGT U!

Uit het Communistisch Manifest
van Karl Marx en Fr. Engels.

Marx - Lenin - Luxemburg - front M.L.L. - (derde) - front

Inleiding

Zoals Sneevliet zijn politieke activiteiten als internationale revolutionaire socialist begon, zo zou hij zijn leven eindigen. De leuze "BERANI KARENA BENAR"

(Dapper zijn omdat het goed is)

die hij in Ned. Indië tot de zijne maakte, heeft hij tot het bittere einde volgehouden.

Is de keus van Sneevliet om bij het uitbreken van de oorlog in 1940 in Nederland te blijven verstandig geweest?

Had hij niet beter de raad van binnen- en buitenlandse kameraden kunnen opvolgen om zich naar het iets veiliger Engeland te begeven?

Hij besloot niet te wijken; en op 57-jarige leeftijd bereidde hij zich met zijn kameraden voor op de wellicht grote revolutionaire mogelijkheden die na afloop van de oorlog voor de arbeidersklasse in het verschiep zouden kunnen liggen. Hij ging door op de manier zoals hij altijd had gewerkt: informeren, verklaren, motiveren, opstuwen tot zo groot mogelijk verzet onder de leus:

TEGEN KAPITALISME, OORLOG EN FASCISME!
VOOR DE SOCIALISTISCHE VREDE!

Manifest van het derde front Aan de Nederlandse arbeiders

Kameraden,

Duizenden Nederlandse arbeiders te Amsterdam en omgeving hebben op 25 en 26 Februari met hun massale staking

de stoot gegeven aan de wedergeboorte van de
klassekracht van het Nederlandse proletariaat.

De wervelwind van de Duitse Jodenrazzia, die op 22 en 23 Februari de Jodenwijken van de hoofdstad teisterde heeft de jarenlang smeulende vonk van het arbeidersverzet tegen uitbuiting en onderdrukking tot een hoge vlam doen oplaaien.

Onvergetelijk gebeuren: In de vroege morgenuren van Dinsdag 25 Februari hebben mannen van de gemeentereiniging en de tram het besluit genomen tot staking over te gaan. Zij hadden het juiste oogenblik gekozen. De opperste afkeer en verontwaardiging, die de vernedering en de mishandeling van de Joodse bevolking door de Duitse politie hadden gewekt, zochten zich een uitweg. Het grote percentage van de Joodse bevolking der hoofdstad deed de gehele bevolking (met uitzondering van de Duitse huurlingen in de NSB en rondom die beweging) meeleven met de slachtoffers van het gore machtsvertoon, waaraan

zich de jagers op 400 jonge Joden hebben schuldig gemaakt. Het beest is in deze jagers ontwaakt!

Het stakingsparool ijlde door de Amsterdamse straten. Het werd overgenomen door andere gemeentelijke diensten, door de duizenden in de grote fabrieken van Amsterdam Noord, door de bouwvakarbeiders in de gehele stad, tenslotte ook door groepen van winkel- en kantoorpersoneel, die altijd eerst in beweging komen, als de handarbeiders het voorbeeld van dappere strijdbereidheid geven.

Reizigers met de vroege treinen gaven bekendheid aan het grote gebeuren in plaatsen rondom de hoofdstad. De Zaanstreek en het Gooi reageerden onmiddellijk.

De staking uit levende solidariteit geboren
verbreidde zich als een olievlek op het water.

Het gebeurde ondanks de aanwezigheid van de Duitse overheersing met haar geweldige machtsmiddelen, ondanks het grote risico, dat de in staking gaande en dikwijls in grote groepen bijeenzijnde arbeiders in die omstandigheden liepen.

Tweemaal vier en twintig uren hielden de stakers hun strijd vol. In grote eenheid keerden zij terug naar de bedrijven, op het tijdstip, dat zij zelf reeds hadden vastgesteld, toen de Duitse militaire bevelhebber hervatting van de arbeid op Donderdag 27 Februari gelastte. Toen op de eerste stakingsdag Duitse autoriteiten "bekendmakingen" lieten aanplakken waarin verklaard werd dat de arrestatie van 400 jonge Joden het gevolg was van het feit, dat van 19 op 20 Februari in de Joodse emigrantenwijk van Woustraat Duitse politiemannen met giftige vloeistoffen waren "overgoten", bij diezelfde gelegenheid op de politie door Joden was geschoten, verwekten zij slechts spot en hoon bij de stakende arbeiders. Tijdens het aanplakken werden de Duitse machthebbers als leugenaars gebrandmerkt. Zij hadden die benaming ten volle verdiend. Het rechtsgevoel der arbeiders liet zich niet op een dwaalspoor leiden. Zovelen hadden met eigen ogen de beestachtigheden van de Duitse politie tegenover de Joden aanschouwd, die niet om de tuin geleid konden worden door het fantastische verhaal van brigadeleider Rauter.

Hij bakte ze te bruin. Datzelfde is geschied in de officiële toelichting op de gevallen beslissing om de uitvoerende macht in geheel Noord-Holland in militaire handen te leggen.

Duizenden arbeiders weten, dat er geen "onderaardse raddraaiers", door Joden omgekochte "leden van de onderwereld", "betaalde Engelse agenten" geweest zijn, die de staking in het leven riepen.

Zij deden dat zelf. Zij deden het spontaan zonder dat
vooraf een leiding van de actie in het leven was geroepen.

Juist daarom is het nog meer toe te juichen, dat de gesloten terugkeer in de bedrijven heeft plaatsgevonden. Hiermee is op schitterende wijze bewezen, dat de socialistische propaganda van vele jaren niet vergeefs is gevoerd.

Van twee kanten werden biljetten onder de stakers uitgezet, parolen gegeven in verband met de ontwikkeling van de machtige strijd.

Het Derde Front liet zijn stem horen. Het is de stem van de onverzoenlijke klassesrijd, die niet tot zwijgen gebracht kan worden door de ondermijnende krachten van het reformisme, dat vrees kent voor de dadendrang der massa, maar evenmin door de misleiding van het nationaal-socialisme en de avonturierspolitiek van het Stalinisme.

Tegenover de aanwezigheid van een brutale militaire overmacht der Duitsers was het zeker een fout op Dinsdag 25 Februari de stakers naar de Noordermarkt op te roepen, waar het gevaar van een groot bloedbad werd gelopen. Het arbeidersbloed is te kostbaar om aan zulke avonturen te worden blootgesteld. Dit parool kwam uit het Stalinistische kamp.

Uit die fout moet geleerd worden, ook al is ditmaal het onheil
van een wilde schietpartij in de massa in zekere zin beperkt
gebleven, al moeten dank zij het beulenwerk zeker 20 doden
onder arbeiders te betreuren zijn.

Onder de Duitse bezetting met of zonder staat van beleg handelt Spartakus illegaal, voert hij de strijd met kracht maar zeker ook met inzicht.

Zo zeker als het is, dat nieuwe actie der Nederlandse arbeiders door nieuw bruut geweld, door onduidbare willekeur en tyrannie zal uitbreken,

even zeker is het, dat het zinloos en gevaarlijk is wanneer nu in Amsterdam en omgeving oproepen aangeplakt zijn voor een algemene staking op Donderdag a.s., dus op 6 Maart.

Die staking zou zich over geheel Nederland moeten openbaren. Ook dit advies is van de Stalinisten afkomstig.

In het volle besef van onze verantwoordelijkheid zeggen wij: Het wapen van de algemene staking is geen speelgoed, dat naar believen op ieder vooraf vastgesteld ogenblik voor den dag gehaald kan worden. Weer zal de strijd onvermijdelijk losbarsten. In Groningen is, naar wij vernemen, Zaterdag j.l. roerigheid waargenomen. Het treinverkeer naar Groningen zou vrijwel stilliggen. De strijd kan echter niet op termijn besteld worden. Noodlottige verzwakking der verworven positie zou daaruit onverbiddeijk voortvloeien.

Aan de orde is nu:

- * Voorbereiding van nieuwe strijd.
- * De stichting van illegale strijdcomité's in de grote bedrijven van het gehele land.
- * De vorming van stoottroepen in de arbeidersbuurten, die have en goed der arbeiders verdedigen tegen machtsmisbruik en geweld.
- * De krachtige boycot van alle lokalen en zaken, die Joden weren.
- * De ondersteuning van gezinnen, die door willekeurige arrestaties

in grote moeilijkheden verkeren.

- * De strijd voor de vrijlating van alle slachtoffers van Duits geweld.

De momenten zullen komen, waarop het stakingswapen opnieuw gehanteerd zal moeten worden. Kameraden, kent allen uw plicht!

Uit de massastaking van 25/26 Februari moet bovenal grotere weerbaarheid door illegale strijdcomité's verkregen worden.

Legt grote waakzaamheid aan den dag tegenover de Nederlandse nationaal-socialisten, maar ook tegenover onverantwoordelijke avonturiers in uw midden. Zij, die op de weg van Stalin gaan, die diens massamoord op revolutionairen goedkeuren, zijn samengaan met Hitler verdedigen, hebben het recht verbeurd de Rode Vlag van het vrijheidsminnende Socialisme te voeren.

Versterkt de gelederen van jullie eigen, van het Derde Front.

Geeft deze brief door.

TEGEN KAPITALISME, OORLOG EN FASCISME!
VOOR DE SOCIALISTISCHE VREDE. A'dam, 2 Maart 1941.

Meidag in oorlogstijd!

Aan de Nederlandse arbeiders,

Van den aanvang af was de Meidag een demonstratie van eenheid en broederschap van alle arbeiders. Van den aanvang af was de Meidag een demonstratie van alle arbeiders tegen knechtschap, en verdrukking en uitbuiting. Van de aanvang af was de Meidag een demonstratie tegen de kapitalistische slavernij, tegen den kapitalistischen winsthonger, tegen den kapitalistischen oorlog, die dezen winsthonger moet bevredigen en de werelduitbuiting moet veilig stellen.

Van den aanvang was de Meidag een demonstratie tegen de kapitalistische wancultuur en voor menselijke waardigheid van allen. Van den aanvang af was de Meidag een demonstratie voor vrijheid en geluk voor allen in een maatschappij waar de gemeenschappelijke productie de gemeenschappelijke behoeften zal bevredigen. Van de aanvang af was de Meidag een demonstratie voor den wereldvrede door het Socialisme!

De Meidag was dus een strijddag van het internationale proletariaat. Het reformisme had aan den Meidag zijn strijd karakter ontnomen en dezen dag tot een inhoudlozen feestdag gemaakt. Daarom was het vanzelfsprekend, dat gedurende den vorigen wereldoorlog in de oorlogvoerende landen het reformisme den Meidag had uitgebannen. Het reformisme steunde immers overal de eigen bourgeoisie tegen den z.g.n. buitenlandsen vijand.

Revolutionaire socialisten echter, die begrepen dat juist in oorlogstijd het vaandel der internationale solidariteit aller arbeiders moest wor-

den hoog gehouden, hebben ook gedurende den eersten wereldoorlog op den Meidag hun plicht gedaan.

In Duitsland was het de onvergetelijke, dappere strijder tegen kapitalisme en oorlog, de man, die op 2 December 1914 in den Duitse Rijksdag alleen tegen de oorlogskredieten stemde, Karl Liebknecht, die tesamen met zijn niet minder dappere genote Rosa Luxemburg de Berlijnse arbeiders ter demonstratie riep. Midden in den bloedigen volkerenmoord sprak de dappere Karl tot de demonstrende arbeiders en riep hen op tot strijd tegen den oorlog.

Karl en Rosa zijn niet meer. Lafhartig zijn beide dappere strijders vermoord door de Duitse soldatesken. Maar de geest die hen bezield, de geest van den opstand is blijven leven in warm kloppende harten en koel denkende hoofden.

"Zij doden den geest niet, broeders!"
(Leviné)

Thans in den tweeden wereldoorlog roepen wij de arbeiders en soldaten op de krachten aanéén te smeden, die dezen ontzettenden oorlog moeten omzetten in de sociale revolutie. Het internationale kapitalisme, of het zich democratisch of nationaal-socialistisch noemt, dat is voor de arbeiders gelijk, heeft dezen oorlog ontketend. Engelse kapitalisten hebben angst dat zij iets van hun imperium zullen verliezen. Duitse kapitalisten, waaronder ook de hoge bonzen van partij en leger gerekend moeten worden, willen hun uitbuitingsveld - waarvan zij nu reeds een goed leven leiden - vergroten.

Opnieuw worden de massa's opgeofferd aan de winsthonger der heersers. Vele duizende jonge mensen hebben reeds hun leven gelaten op de slagvelden van Europa en Afrika. De verwoesting van steden door bombardementen heeft ook onder de burgerbevolking vele slachtoffers gemaakt. De met den dag schaarser wordende levensbenodigdheden worden bovendien nog onbetaalbaar voor de volksmassa. De honger treedt de gezinnen der arbeiders binnen en vernietigt de volkskracht. Ook deze oorlog verscherpt de tegenstellingen tussen de, door honger en dood geslagen, volksmassa's en de in weelde badende heersende lagen der maatschappij.

Men kan den klassenstrijd verbieden, maar:
"De wet is machtig, machtiger is de nood".
(Goethe)

De volksmassa's hebben geen belang bij een Engelse overwinning. Zij hebben ook geen belang bij een Duitse overwinning. Zij moeten eigen lot in eigen handen nemen. Zij vormen het Derde Front, dat winnen kan en winnen moet!

Weg met den oorlog, maar ook: weg met den kapitalistischen vrede! De wereldvrede kan alleen verzekerd worden door het zegevierende, internationale Socialisme!

GEEFT DIT MANIFEST DOOR!

Het Derde Front.

Spartacus

Orgaan van het Derde Front - No. 24 - Half Februari 1942

Spartacus in Holland De massastaking van 1941

In één van de uithoeken van het onder nazi-hiel weinig gastvrije Holland dringen de laatste dagen geruchten tot ons door over onrust in Amsterdam. Geheimzinnig wordt over tijdbommen gesproken. Zo'n instrument zou in een kringhuis van de NSB ontdekt zijn; een ander spreekt over de Kalverstraat als de plaats, waar het projectiel gedeponeerd was. De "staat van beleg" zou afgekondigd zijn. De burgers moeten om 8 uur des avonds binnen zijn. Weer zouden 200 Joden gearresteerd zijn en ook nog honderd anderen, notabelen nog wel!

Men heeft het nieuws, dat verschillende gedaanten aanneemt, uit "de beste bron". Zakenrelaties uit de hoofdstad; telefonische informatie van betrouwbare personen. Er moet in ieder geval "iets aan de hand zijn".

Wij worden mede door die geruchten aan de belangrijke gebeurtenissen herinnerd, die zich bijna een jaar geleden hebben afgespeeld. Bezigt met werk voor het Derde Front, het front der klassebewuste, socialistische proletariërs in wier geest de vonk van Spartacus gloeit, kwam van de straat in een provinciestad - niet ver van Amsterdam - de verblijdende tijding: "Staking in Amsterdam; gemeentetram en waterleiding staan stop; de grote bedrijven van Amsterdam Noord lopen leeg; de bouwwerken worden verlaten". Het klonk onwaarschijnlijk. De neiging was aanwezig om aan te nemen: "De wens is de vader van de gedachte geweest". Maar al heel gauw kwam een bode uit Amsterdam, die goed op de hoogte was van de massabeweging, welke in de nacht van 24 op 25 Februari was geboren, ons inlichtingen verschaffen. De golven van de staking stegen steeds hoger. De beweging bleef niet tot Amsterdam beperkt. De Zaanstreek volgde het voorbeeld van de hoofdstad, IJmuiden en Hilversum deden hetzelfde.

Spartacus manifesteerde zijn onvergankelijk bestaan in het gezapige, rustige Holland, dat jaren achtereen onbewogen reactionaire afbraak van loon en steun had verdragen en bezig was de stakingsgedachte te verdrinken in een zee van hopeloos, onvruchtbaar geleuter over sociale gerechtigheid en ordening.

"Zij staken niet voor zichzelf" - zo luidde het rapport. De arbeiders weigeren om met eigen materiële eisen voor de dag te komen. Adviezen van die aard worden afgewezen. TIENDUIZENDEN STAKEN UIT SOLIDARITEIT en de massa-actie heeft zuiver het karakter van protest tegen de smerige, laffe, wrede Jodenvervolgung, die door Duitse nazi's en hun Hollandse huurlingen wordt bedreven.

Toen was het zo: Anton Mussert was bij zijn Duitse bazen op bezoek geweest; hem was te verstaan gegeven, dat hij Holland moest besmetten met de onmenselijke praktijken der Duitse nazi's tegen het Jodendom; onder bescherming van de Duitse bezettingsautoriteiten moest hij zijn horden loslaten op de Jodenwijken; botsingen MOESTEN worden geprovoceerd om krachtig optreden tegen de Joden mogelijk te maken. Alleen door prompte uitvoering van deze instructies zou Mussert en zijn NSB de kans krijgen om de teugels van het bewind in Holland uit de met bloed besmeurde handen van Hitlers vertegenwoordigers te ontvangen. Alleen dan zou Rappard met zijn NSNAP uit de gratie raken en gedwongen worden het leiderschap der door hem bespotten en geminachten Mussert te aanvaarden.

De brave christen Mussert, die zichzelf evengoed als uitverkorene van de voorzienigheid beschouwt als Adolf I, de onbetwiste opperste leider aller edele Germanen, onderwierp zich aan München en Berlijn. Aldus kwamen de provocerende tochten van zijn stoottroepen in de Jodenbuurt tot stand en beleefden wij tegelijkertijd de misdadige lafheid van die kliek en het ontwaken van de drang der Amsterdamse proletariërs om de bedreigde Joden te hulp te komen. Tengevolge daarvan maakten de helden van Mussert kennis met de eerste gezonde uitingen van volkswraak en vond de avonturier Koot, die vóór dien een periode van bewondering voor het Stalinisme gekend had, de lynchdood op het terrein van zijn heldendaden.

De Duitse nazi's moesten te hulp komen om het werk te voltooien, dat op bevel van Mussert was aangepakt. Seyss Inquart en de cultuurdrager Rauter mobiliseerden het brute geweld der nazi-overheid tegen de Joden. Uit de kennels van den commissaris van de openbare veiligheid werden de afgerichte bloedhonden van de groene politie losgelaten, nadat de aanslag op leden van de Duitse weermacht in een Joodse ijs-salon in de van Woustraat was gefabriekeerd. De onmenselijke jacht op jonge Joden werd georganiseerd, die honderden in de klauwen wierp van de sadisten der Duitse concentratiekampen, de mensenvernielers, die voor geen misdaad terugschrikken om bij miljoenen de verlam-mende vrees te wekken, welke voor instandhouding van het Hitler-regiem noodzakelijk wordt geacht. De tyrannen van alle tijden pasten de methoden toe, die hoop en moed bij de massa moesten uitbannen om zelf staande te kunnen blijven. Het is het brute geweld van Rauters bloedhonden in mensengedaante geweest, dat de vlam van verzet deed oplaaien uit Spartacus' vonken in de hoofden en harten van eenvoudige Amsterdamse arbeiders. Dat die vlam zo ver om zich heen greep, het raderwerk van de productieve arbeid tot stilstand bracht in tal van bedrijven, weerspiegelde onmiskenbaar de na negen maanden Duitse bezetting bestaande algemene verbittering, die door de arbeidersklasse in daden van opstandigheid werd omgezet.

Wij weten het, dat brave burgers van Holland, die stakingen verfoeien, bij deze gelegenheid haar verbreiding in de hand hebben gewerkt, zich met de Duivel van de opstandige massastaking verbonden, omdat zij 't herstel van de oude verhoudingen begeren, maar wij weten ook

- dat de Daad van de staking van proletarische herkomst was,
- dat Spartacus zelf de massa in beweging bracht,
- dat wij met een voorloper van de veel machtiger massa-actie te maken hadden, die de macht van tyrannen en uitbuiters zal breken.

Er is in die dagen van strijd even onzekerheid geweest in het kamp van de Duitse heersers. Men kan er van op aan, dat Christiansen, de Duitse opperbevelhebber in dit Duitse wingewest, zich geërgerd heeft aan de uitspattingen van zijn nazivrienden. Voor hem is alles in orde, als de Nederlandse hulpbronnen aan de Duitse oorlogsvoering dienstbaar kunnen worden gemaakt en als Hollandse arbeiders gedwee in het gareel van den arbeid lopen die direct en indirect ten behoeve van de Duitse weermacht verricht moet worden. Hij wil geen experimenten met nazirecepten. Naar zijn begrip kunnen de volksbedriegers uit de school van Hitler worden gebruikt, doch moeten hun speciale liefhebberijen in oorlogstijd achterwege blijven. Desondanks voelt een Duitse generaal voor machtsvertoon en kent hij geen compromissen met stakende arbeiders.

Zo konden handgranaten in de straten van Amsterdam gebruikt worden tegen volksmenigten. Zo konden tal van arrestaties worden bewerkstelligd en konden vier arbeiders, die in verband met de staking ge-grepen waren, gefusilleerd worden. Zo konden later schuldigen worden opgespoort en ontslagen om op die manier de bedrijven te zuiveren van de strijdbaarste arbeiders. Ook door dit middel kon de vrees worden verbreid, die de machthebbers behoeven om ongestoord hun doeleinden te kunnen naja-gen.

Een jaar is verlopen sedert het stakingsprotest in en bij Amsterdam. De kolonie Holland is in dat jaar aan sterke verarming blootgesteld, de tekorten aan voedingsmiddelen en brandstoffen zijn sterk toegenomen. Het dagelijks brood wordt steeds meer vervalst. Ondervoeding ondermijnt de lichamen van honderdduizenden. De cynische en karakterloze verkondigers van de heilboodschappen van het nationaal-socialisme kunnen bij de heersende koude, die al weken lang aanhoudt, niet verbergen, dat Nederlandse brandstoffen geroofd zijn en er bovendien tekort aan spoorwegmateriaal ontstaan is voor de distributie van het overschot. De achteruitgang van de veestapel doet zich steeds sterker gevoelen. Vet wordt minimaal verschaft. De oorlogsmisère neemt met den dag toe.

De Blokzijls en Goedewagens, de Genechten en de overige verzorgers van pers en radio staan bij de grote massa aangeschreven als rotte kool bij de groenvrouw. De Woudenbergs en de Rosten worden als brutale baantjesgasten gezien, die voor zichzelf en hun soort vet weten te braden uit de magere tijden.

De Nederlandse volksmassa weet dat de organen van de Duitse overheid in Holland onverzadigbare parasieten zijn, die alles in de wacht slepen, wat naar hun gading is.

De Nederlandse volksmassa weet evengoed, dat de zwarte handel bloeit en de welgestelden hun persoonlijke voorraden niet behoeften prijs te geven, de buitensporige prijzen kunnen betalen, die voor levensmid-delen en brandstoffen buiten de distributie om worden geëist.

Het "socialisme" van de nazi's spaart de rijken evengoed als dat door het oude regiem geschiedde. In de bedorven sfeer van de nazi-dwingelandij wordt kritiek gesmoord. Met hoge tractementen gekochte openbare aanklagers vorderen van caricaturale rechtbanken en gerechts-hoven buitensporige vonnissen, die even zo vele verkrachtingen van het recht zijn.

Tientallen Nederlanders werden ter dood gebracht. Duizenden werden weggehaald en blootgesteld aan vernedering en mishandeling in de kampen. Honderden valide jonge Joden zijn uit de weg geruimd. Op 30 Januari van dit jaar heeft het dolle, krijsende heerschappij, dat twee uur lang zichzelf en zijn beweging heeft verheerlijkt, aan al zijn orde-bewakers een nieuwe vrijbrief gegeven om de Joden te kwellen, te vernederen, te bestelen, te mishandelen.

Omdat het verloop van de oorlog voor de Duitse imperialisten met name in Europa ver van gunstig is, zijn in alle bezette landen ver-zwaring van druk en versterking van de afpersing te verwachten. Het leven gaat nog zwaarder worden dan het tot dusver was. Tengevolge daarvan zal het inzicht groeien in de onvermijdelijkheid van strijd op leven en dood tegen de geweldenaars van het nationaal-socialisme in alle landen.

De duidelijke tekenen zijn aanwezig van groeiende bereidheid om zelf een aandeel te nemen in de grote worsteling, waarin de tweede wereld-oorlog zal uitmonden.

Die tekenen zijn er overal. Nergens blijkt de onderdrukking in staat om nieuwe uitingen van verzet te verhinderen. En overal zal verstaan worden, dat de spits moet worden afgebeten door de arbeiders in de bedrijven. Overal zal het parool van de massastaking weerklank vinden. Overal zullen uitingen van strijd, die de arbeidersklasse ontketen door de soldaten, die dagelijks hun leven moeten riskeren voor de be-langen van de bezitters in hun eigen land, aansporen om solidair met hun klassegenoten de toverban te verbreken, die hen tot willoos slacht vee van hun aanvoorders maken.

Het is natuurlijk, dat in de wingewesten van het Derde Rijk het parool van de nationale bevrijding door eigen strijd weerklank vindt. En toch: dat parool biedt aan het wereldproletariaat geen uitkomst. Als het monster nationaal-socialisme vernietigd zou worden door de vereende kracht van de machtsmiddelen van de vijanden van Hitler-Duitsland en de opstandigheid der onderworpen volkeren, dan zouden het zegevieri-

Engelse en Amerikaanse imperialisme de wereld niet bewoonbaarder maken dan zij vóór September 1939 is geweest. Dan zou de kapitalistische loonslavernij bestendig blijven, dan zou de koloniale onderdrukking voor honderden millioenen gehandhaafd worden; dan zou de kanker van het militarisme de sociale noden bestendigen; dan zou de van Hitler bevrijde wereld door nationale tegenstellingen verscheurd blijven en een derde wereldoorlog het bloedige resultaat van een korte gewapende vrede zijn.

Bevrijding uit de hel van fascisme, kapitalisme en militarisme kan slechts verwezenlijkt worden, als de opstandigheid van de massa, die de ineenstorting van het Hitlerregiem brengen moet, zich andere en hogere doeleinden stelt, dan nationalisme en kapitalisme kunnen bieden.

Van dat besef moet het Derde, het Klassefront van de arbeid de arbeidersmassa in alle landen doordringen. Wij vervullen die taak in dit land en wij roepen de herinnering aan de grote Februaridagen van het vorig jaar wakker om de arbeiders tot vertrouwen in eigen daadkracht op te wekken.

Oorlog in alle werelddelen, oorlog op alle zeeën. Verwoesting van steden en dorpen. De bloedige ondergang van proleten in uniform aan alle fronten. De onverzoenlijke kapitalistische tegenstellingen tussen de volkeren van het blanke ras onderling, versmolten met de jarenlange strijd van geel tegen geel in het verre Oosten tot het wereldwijde drama van onbeschrijflijk leed, weerzinwekkende vernietiging, massale uitmoording in de steppen van Rusland, de woestijnen van Afrika, onder de tropen van Malakka en de Philippijnen. In scherper vorm dan ooit:

de Bezeten Wereld met haar naar barba-
risme en ondergang snellende mensheid.

De lege praatjes van Churchill, Roosevelt en Hitler over de betere dagen die komende zijn, zijn door Spartacus gewogen en te licht bevonden. De tyrannie ener Stalinistische bureaucratie, druipend van het bloed van vermoorde revolutionairen, is evenmin het ideaal, dat de krachten verwekken kan, die vrijheid en socialisme zullen verwezenlijken.

Het socialisme, dat is de door onteigening van het private bezit aan productiemiddelen en grond mogelijk gemaakte nieuwe orde, die de mensheid voorgoed verlossen zal van uitbuiting, menonwaardige onderdrukking en bloedige massaslachtingen.

Door dat socialisme naar vrijheid, rassengelijkheid en levende democratie!

Literatuur:

Max Perthus "Voor Vrijheid en Socialisme".

Celgedicht van MIEN SNEEVLIET

op 14 April 1942

Aan hen die vielen

In stille ontroering willen wij gedenken
de makkers die van ons heen zijn gegaan.
Aan allen eerbiedig de aandacht schenken:
hoe hebben ze daar bij die doodsmuur gestaan.

Het was op een gouden voorjaarsmorgen,
de zon bescheen hen, het was voor het laatst.
Zo hebben ze afscheid van 't leven genomen,
onze dappere, dierbare kameraads.

"Aanleggen, geeft vuur!" zo klonk het commando,
het knallen van schoten, toen was het gebeurd.
Acht vrouwen, hoe dapper ze ook willen wezen,
blijven alleen, wijl hun hart is verscheurd.

Maar uit dat leed werd een eenheid geboren:
leggen we een plechtige belofte af.
We brengen de maats die te zamen vielen,
ééns bij elkaar in een makkergraf!

O hoe kan ik gelaten dragen
het grote leed dat over mij kwam
Welk een wonde werd geslagen
toen men van mij het beste nam.

Hier valt niet te troosten 't is alles zo donker
Alleen de beloften die 'k Jou heb gedaan
dat ik zou proberen dapper te wezen
moeten mij helpen bij 't verder gaan.



A. Menist



H. Sneevliet



W. Dolleman



J. Koeslag



J. Schriefer



J. Edel



R. Witteveen



C. Gerritsen



A. IJmker



J. Roebbers

Het is nu ruim 40 jaar geleden dat een belangrijke kern van de groep rond Henk Sneevliet door de nazi's gearresteerd en vermoord werd.

COR GERRITSEN werd op 23 Febr. '42 in zijn woning door de S.D. gearresteerd. Hij was een spontaan en enthousiast man, een harde werker. Behoorde tot de centrale leiding.

JAN EDEL uit Alkmaar, actief. Onderhield de verbinding met de Belgische illegale organisatie. Heeft twee dagen wrede foltering doorstaan. Ontkende alles, weigerde anderen te herkennen. Heeft daarmee anderen het leven gered. Had contact met de drukker REIN WITTEVEEN. Het huis met de witte gevel, de S.D. heeft het weten te vinden.

In Amsterdam was JAN SCHRIEFER de centrale figuur. Hij behoorde ook tot de centrale leiding. Materiaal bewaarde hij in z'n fietstassen in een stalling. Als iemand wat kwam halen, ging z'n vrouw een blokje om en bracht het dan naar binnen. Jan en JANNY SCHRIEFER zijn 27 Febr. '42 gearresteerd. Jan viel voor het vuurpeleton, Janny werd naar Ravensbrück vervoerd. Na 3 jaar terug in Amsterdam was alles verdwenen, ook de afscheidsbrief van Jan.

JAN KOESLAG was een goed kameraad, had vele vrienden. Als vertegenwoordiger had hij alle gelegenheid als verbindingsman op te treden voor het illegale werk. Koeslag werd 4 Febr. '42 gearresteerd. Iemand was met één pamflet gearresteerd en had Koeslag als de verspreider aangeduid. Toen later de andere arrestaties plaatsvonden werd die samenloop hem noodlottig. Hij werd bij de grote zaak betrokken en viel ook voor het vuurpeleton.

In het begin werd het stencilmateriaal in Amsterdam uitgegeven. Later in Den Haag; het grootste deel voor rekening van A. YMKERS en anderen.

Ymker werd enige maanden na het grote proces gearresteerd en gelijk met H. ROEBERS uit Deventer op 16 October 1942 voor represaille gefusilleerd.

WILLEM DOLLEMAN was meer dan 30 jaar een strijder voor het socialisme. Onkreukbaar en pijnlijk eerlijk. Hij sprak door z'n artikelen en brochures.

Op 2 Maart '42 werd Dolleman in zijn woning gearresteerd en begon de zware weg. Hij noemde geen namen. Stelde dat het district R'dam en het zuiden was weggevallen. Zijn moedige houding heeft velen het leven gered.

AB MENIST kreeg in de laatste jaren van de RSAP steeds grotere betekenis, had een geestelijk overwicht en was buitengewoon tactisch. In 1936, tijdens de grote werkloosheid, werd de "Algemene Werklozen Bond" opgericht. Zij vonden de weg naar Menist, want zo noemde de volksmond de bureaus. En er kon toch nog heel wat voor hen bereikt worden.

Toen in '42 reeds een aantal functionarissen gearresteerd was, werd hij het slachtoffer van een rampzalig toeval. Terwijl hij bij Tom Rot z'n fiets ophaalde deed de politie daar om andere redenen een inval. Moedig was zijn houding, ondanks vernedering en mishandeling. Ook bij het proces. Op de vraag op welke wijze de inhoud van "Spartacus" populair werd gemaakt, zei hij: "Door diepe waarheden in eenvoudige vorm te zeggen".

Dit laatste had hij z'n hele leven gedaan.

HENK SNEEVLIET was en zal altijd in de herinnering voortleven als de leider van de groep. Hij wist dat socialisme alleen internationaal te verwezenlijken was en stond tot het einde voor die overtuiging.

Vraagstukken van oorlog en vrede heeft hij altijd vanuit zijn socialistische overtuiging naar voren gebracht.

Er is een uitgebreide jacht op hem en zijn vrouw Mien gemaakt. Van adres naar adres, tot ze hen hadden: "Ein besonderer Fang". Mien bracht ook drie jaar in Ravensbrück door. Henk wachtte de kogel.



MONUMENT OP WESTERVELD

ter herdenking van onze op 13 april 1942 en 16 oktober 1942
gefusilleerde kameraden en met hen van allen die in de strijd
voor SOCIALISME en VRIJHEID het leven lieten.

Publicaties van Sneevliet

- Internationale klassenstrijd (De stakingen in het transportbedrijf); met voorrede van Henriëtte Roland Holst (1911).
- Het proces-Sneevliet, door Sneevliet en Baars (Indonesië 1917).
- De staking in het transportbedrijf (NAS 1920).
- 25 Jaar NVV (NAS 1931).
- De daad - NU. Oppositie en revolutionaire vakbeweging (NAS 1932).
- Storm in de Jordaan (RSP 1934).
- Rekwisitoir over het beleid-Colijn (RSP 1934).
- Hoe komen we tot eenheid van actie?
Debat Sneevliet (voor NAS - OSP - RSP) tegen P. de Groot (CPN) . (RSP 1934).
- Hergroepering in de Franse arbeidersbeweging (RSP 1934).
- De Tilburgse staking (NAS 1935).
- Strijdt met de RSAP (RSAP 1935).
- Stalin begraaft de 3e Internationale (RSAP 1935).
- Op voor het proletarisch eenheidsfront! (RSAP 1935).
- Indonesië, het stiefkind (RSAP 1936).
- Het nederlandse militarisme slaat zijn slag (RSAP 1936).
- Oorlog en ondervoeding (RSAP 1936).
- Onteerd en vermoord door de Stalin-terreur (RSAP 1938).
- Politieke brief over het stalinisme (RSAP 1938).
- De RSAP en de 4e Internationale (1938).
- Het verdrag Stalin - Hitler (RSAP 1939).

Sneevliet was mede- en eindredacteur van de maandbladen "Klassenstrijd" (1926/1929), "de Nieuwe Weg" (1930/1935), "de International" (1935) en "de Rode October" (1936 / April 1940).

Een beknopt overzicht van Sneevliets activiteiten

- 1883 13 Mei geboortedatum.
- 1900 Na het doorlopen van de 5-jarige HBS in Den Bosch krijgt hij een betrekking bij de Ned. Spoorwegen in Zutfen.
- 1902 Wordt lid van de Ned. Ver. v. Spoor- en tramwegpersoneel (NVV).
Wordt lid van de SDAP, afd. Zutfen.
- 1904 Overplaatsing door NS naar Zwolle; wordt secretaris SDAP / Zwolle.
- 1906 Benoemd tot onbezoldigd hoofdbestuurder van NV v Sp & Tr. personeel.
- 1907 Gemeenteraadslid te Zwolle voor SDAP; en afdelingsvoorzitter.
- 1908 Benoemd tot 2e voorzitter landelijk NV v S & TP.
- 1909 Aangesteld als bezoldigd bestuurder NV v S & TP en redacteur "Het Orgaan".

- 1911 Gekozen tot 1e voorzitter van NV v S & TP. Internationale zeeliedenstaking. Conflict met NVV en SDAP die tegen steun aan alle stakers zijn, alleen voor steun aan eigen leden.
- 1912 Bedankt voor de SDAP, treedt toe tot de SDP (Soc. Dem. Partij). Bedankt zelfde jaar voor SDP en keert terug naar SDAP (later betreurd). Gedwongen af te treden als voorzitter NV v S & TP, is tijdelijk ambtenaar, neemt ontslag en is werkloos. Door de moeilijkheid om passend werk te krijgen vertrekt hij naar Ned. Indië. Financiële steun van H. Roland Holst en F.M. Wibaut.
- 1913 Eerst journalist Soerabajaas H'blad, daarna secretaris Semarangse Handelsvereniging.
- 1914 Redacteur van "Volharding", krant van Indische Ver. Spoor- en Tramw.pers. Initiatiefnemer stichting ISDV (Indische Soc. Dem. Ver.) (De ISDV wordt in 1920 PKI (Indonesische Comm. Partij)).
- 1915 Redacteur van "Het Vrije Woord", krant van de ISDV.
- 1916 Bedankt voor de SDAP, wordt lid van de RSV (Rev. Soc. Ver. van H. Roland Holst).
- 1917 Ontslag bij de Semarangse Hand. Ver. wegens politieke activiteit. Werkloos. Bezoldigd secretaris van de Ind. V v S & TP. Stimuleert ledenwerving van Indonesiërs. EERSTE PROCES wegens toejuiching der Russische Revolutie. VRIJSPRAAK. Reformistische afsplitsing uit de ISDV. Deze wordt later de Ind. S-D Partij.
- 1918 TWEDE GERECHTELIJKE achtervolging wegens "haatzaaien". Bevelschrift van de gouverneur-generaal tot verwijdering uit Ned. Indië.
- 1919 Terugkeer in Nederland. Wordt lid en partijbestuurder van de CPH.
- 1920 Wordt penningmeester van de landelijke Ned. Federatie van Transp. Arb. (NAS). Eveneens gekozen tot lid van het NAS-bestuur (Nationaal Arbeids Secretariaat). Transportstaking (zie brochure "De staking in het transport-bedrijf" door Sneevliet en Bouwman).
- 1920 Naar 2e Congres van de Comintern (Comm. Internationale) als afgevaardigde van ISDV/PKI. Benoemd tot secretaris van de speciale Commissie voor nationale en koloniale vraagstukken. (Lenin is voorzitter.)
- 1921 Op voorstel van Lenin: vertegenwoordiger van de Comintern in het Verre Oosten. Opdracht: In overeenstemming met de besluiten van het Tweede Congres contact leggen tussen de CCP (Chin. Comm. Partij) en de revolutionair-nationalistische bewegingen.
- 1 Juli: Is aanwezig op het eerste congres van de CCP in Shanghai en stimuleert de principiële ontwikkeling der partij alsmede de stichting van het Chinese Arbeids-Secretariaat (CAS), de vakbeweging.
- December: Bezoek aan Sun Yat-sen, leider van de Koeo Min Tang (KMT).
- 1922 Januari: Gunstige beoordeling over KMT t.o.v. zeeliedenstaking in Hong Kong en Kanton.
- April: Via Shanghai naar Nederland.
- Juli: Moskou: Executief Comité, rapport uitbrengen over toestand en strategie.
- Augustus: Aanwezig op conferentie van de CCP in Hangchow (Westmeer) ter bespreking en doorvoering van intrede der leden in de KMT voor de propaganda tegen het imperialisme en voor het socialisme. AANGENOMEN.
- Augustus: Tweede ontmoeting met Sun Yat-sen in Shanghai.
- December: Naar Moskou; over strategie CCP en Oosterspoorweg.
- 1923 Februari: Naar Peking i.v.m. staking Peking-Hankou spoorweg.
- Mei: Derde bezoek aan Sun-Yat-sen in Kanton.
- Juni: Derde congres van de CCP in Kanton. Besluit van Augustus '22 werd bevestigd.
- September: Voorbereiding en vertrek uit China.
- 1923 Neemt ontslag bij de Comintern wegens Ruslands nationalistische koersverandering.
- 1924 Terug in Nederland: Voorzitter van het NAS, redacteur van "de Arbeid".
- 1922-1927: Strijd tegen CPH, Comintern, RVI i.v.m. de afbraak-pogingen inzake het NAS, en evenzo tegen de anarcho-syndicalisten die het NAS verlieten.
- 1927-1932: Initiatiefnemer en stimulant voor het NAS-kinderwerk, de -Jeugdbond (RJB) en -Vrouwenbond.
- 1928 Stichter van het Rev. Soc. Verbond; redacteur krant "Solidariteit" (RSV).
- 1929 Omzetting van het RSV in RSP (Rev. Soc. Partij), redacteur van het weekblad "de Baanbreker" (RSP).
- 1931 Lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland.
- 1932 Stichting van het ANTIFO (Anti Fascisme en Oorlog).
- 1933 Mede-oprichter van het PSF (Proletarisch Steunfonds).

- 1933 PROCES-SNEEVLIET i.v.m. Manifest over de "Zeven Provinciën". Celstraf 5 maanden. Lid van de 2e Kamer.
Stichting "Comité van Verweer tegen reactie, oorlog en fascisme" (C.v.V.).
- 1935 FUSIE RSP - OSP; Sneevliet secretaris en mede-redacteur van "de Nieuwe Fakkel".
- 1936 Stichting ISF (Internationaal Steun Fonds) waarin opgenomen C.v.V. en PSF.
- 1936 Oprichting Comité "Rood Spanje".
- 1936 Bezoek aan de POUM in Spanje.
- 1938 Mede-oprichter van het "Internationaal Arbeiders Front tegen de Oorlog". Aanwezig: vertegenwoordigers uit negen landen.
- 1939 Bestrijding van het Stalin - Hitler pact.
- 1940 Mei: Stichting illegale Marx-Lenin-Luxemburg Front (MLL - Derde Front).
Uitgaven: o.a. "Spartacus", interne bulletins, pamfletten, plakplaatjes.
- Socialistische brieven.
- Brieven ter bevordering van de Internationale Klasse-eenheid.
- Tijdsproblemen.
- Richtlijnen.
- Junius-brochure van Rosa Luxemburg.
- Spartacus ontwaakt (over Februari-staking 1941).
- 1942 13 April: Gefusilleerd.



**De Hakenkruis-, de Hitlerbenden
Verbreiden Wanhoop en Ellende;
In naam van recht en menselijkheid
„DE GRENZEN OPEN”-
tot hulp bereid.**

Rev. Soc. Arbeiders Partij. R.S.A.P.

**Boycot alle zaken en ontspan-
ningslokalen die Joden weren**

**Toont dat Moed en Solidariteit
onder de Hollandse arbeiders leven**

Kameraden,

**legt het werk in jullie bedrijven neer bij
eike nieuwe uitbarsting van anti-Joodse
beestachtigheid.**

HET DERDE FRONT

Plakplaatjes MLL - Derde Front

De vrijheid

van de Duitse en Hollandse nazi's wil zeggen:
kneveling, mishandeling en arrestaties van Joodse
medeburgers Kiest de partij der zwakken tegen de sterken

**Elk geweld moet met staking
beantwoord worden!**

HET DERDE FRONT